

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA CAZINA 2011 - 2020

(revidirana za period 2017-2020.).

Gradski razvojni tim

Septembar 2017. godine

I Sadržaj

II	Uvod	3
III	Metodologija kreiranja revidirane strategije razvoja	4
II	Uvod	4
III	Metodologija kreiranja revidirane strategije razvoja	6
IV	Strateška platforma	7
IV.1.	Kratak pregled ključnih izmjena socio-ekonomskog stanja u odnosu na prethodni period implementacije	7
4.1.1.	Geografski položaj, prirodne karakteristike i demografska struktura	7
4.1.2.	Pregled stanja i kretanja u lokalnoj ekonomiji	8
4.1.3.	Pregled stanja i kretanja na tržištu rada	11
4.1.4.	Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja	12
4.1.5.	Stanje javne infrastrukture i javnih usluga	17
4.1.6.	Stanje administrativnih usluga lokalne uprave i prostorno planska dokumentacija	20
4.1.7.	Zaštita okoline i prirodno-historijskog nasljeđa	21
4.1.8.	Analiza budžeta	21
IV.2.	Strateško fokusiranje	22
4.2.1.	SWOT analiza	22
4.2.2.	Strateški fokusi	24
IV.3.	Vizija i strateški ciljevi razvoja	26
V	Sektorski razvojni planovi	27
V.1.	Usklađenost, komplementarnost i međusobni uticaj sektorskih planova	27
V.2.	Plan lokalnog ekonomskog razvoja	27
V.2.1.	Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima	28
V.2.2.	Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa	29
V.2.3.	Inicijative međuopćinske saradnje	29
V.2.4.	Programi, projekti i mjere	30
V.2.	Plan društvenog razvoja	30
V.2.1.	Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima	31
V.2.2.	Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa	32
V.2.3.	Inicijative međuopćinske saradnje	32
V.2.4.	Programi, projekti i mjere	33
V.3.	Plan zaštite životne sredine	34
V.3.1.	Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima	34
V.3.2.	Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa	35

V.3.3. Inicijative međuopćinske saradnje.....	36
V.3.4. Programi, projekti i mjere	36
VI. Operativni dio.....	37
VI.1. Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine (1+2)	37
VI.2. Plan organizacionih i ljudskih kapaciteta za implementaciju, praćenje i vrednovanje strategije .	44
VII. Prilozi	49
Prilog 1: Integrirani pregled revidirane strategije grada Cazina 2017 – 2020.	49
Prilog 2: Tabele varijabli za praćenje indikatora revidirane strategije 2017-2020.	56
Prilog 3: Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine (1+2) u excelu.....	74
Prilog 4: Projektne fiše.....	74
Prilog 5: Procjena mogućnosti finansiranja prioriteta revidirane razvojne strategije grada Cazina (2017-2020.)	75
Prilog 6: Projekti koji nisu obuhvaćeni planom implementacije	80

II Uvod

Strategija lokalnog razvoja grada Cazin za period 2011– 2020. godina (u daljem tekstu: Strategija) je ključni strateško-planski dokument grada, koji podstiče rast i razvoj zajednice. Strategija je izrađena od strane gradskog razvojnog tima u okviru Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDP), koji je zajednički projekat Švicarske vlade i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP).

Imajući u vidu da se 2015. godine završio petogodišnji ciklus implementacije Strategije i da je istekao planski period sektorskih planova, gradsko rukovodstvo je odlučilo da tokom 2016. godine provede proces revizije Strategije razvoja grada Cazina.

U tom kontekstu, tokom 2016. godine izvršena je nezavisna srednjoročna evaluacija Strategije čiji rezultati su predstavljali ulazne informacije neophodne za provođenje kvalitetne revizije Strategije razvoja.

Revizija Strategije razvoja podrazumijevala je proces vođen prema principima planiranja u skladu sa MIPRO metodologijom, uvažavajući sljedeće najvažnije zaključke i preporuke nezavisne srednjoročne evaluacije:

- Pod uticajem sve učestalijih prirodnih nepogoda, prvenstveno poplava i klizišta, i njihovog štetnog uticaja na lokalnu zajednicu došlo je do značajnih promjena kada su u pitanju potrebe i prioriteti građana. U ovom kontekstu, neophodno je tokom revizije strategije prilagoditi stratešku platformu i u skladu s tim revidirati strateške ciljeve i prioritete kako bi se sanirale posljedice ali i prevenirali rizici od eventualnih elementarnih nepogoda.
- Neuvezanost, nemjerljivost i nerelevantnost pojedinih sektorskih ciljeva i ishoda (nekoherentnost) predstavljali su ograničavajući faktor u implementaciji i praćenju realizacije Strategije i značajno su otežali evaluaciju rezultata. Neophodno je da gradski organi upravljanja, tokom revizije Strategije u obzir uzmu ove činjenice i pažljivo razmotre sektorske ciljeve i očekivane ishode, kao i projekte (čije su manjkavosti detaljno objašnjene u Evaluaciji implementacije Strategije) i na osnovu preporuka evaluacije izvrše promjenu istih ili odustanu od njihove realizacije.
- Strateški ciljevi su suštinski dobro postavljeni i potrebno ih je zadržati u narednom periodu, uz eventualno proširenje jednog cilja koje bi se odnosilo na uvođenje komponente smanjenja rizika od prirodnih i drugih opasnosti.
- Analizom efektivnosti sektorskih ciljeva utvrđeno je da od ukupno 16, u potpunosti je ostvaren 1 sektorski cilj, djelimično je ostvareno 12 sektorskih ciljeva, dok 3 sektorska cilja nisu ostvarena. Da bi se postigli bolji rezultati u ostvarivanju sektorskih ciljeva, neophodno je izvršiti reviziju i izmjenu pojedinih ciljeva, u skladu sa preporukama Evaluacije implementacije Strategije.
- Programi su bili tematski dobro osmišljeni i omogućili su grupiranje srodnih projekata.
- Od ukupno 55 planiranih projekata, u potpunosti je realizirano 11 %, u sprovedbi se nalazi 49%, dok 40 % strateških intervencija nije uopće implementirano (prolongirano/otkazano). Stoga je potrebno osigurati realnije planiranje projekata u skladu sa preporukama Evaluacije, a dio sektorskih ciljeva objediniti s ciljem povećanja efektivnosti.
- Zbog ograničenih razvojnih sredstava iz gradskog Budžeta, evidentan je visok stepen planiranih sredstava za sufinansiranje projekata iz vanjskih izvora (70,59%). Imajući u vidu da su planirana sredstva realizirana sa svega 22,42%), neophodno je tokom revizije Strategije planirati sredstava

za realizaciju projekata/mjera iz budžeta i vanjskih izvora uz detaljnu analizu svih faktora koji mogu uticati na implementaciju projekata (uključujući stanje imovinsko pravnih odnosa, odnos troškova i koristi te izvjesnost izvora finansiranja). Važno je nastaviti usklađivanje projekata u planu implementacije s planovima budžeta, kao i organiziranje i jačanje kapaciteta za privlačenje vanjskih izvora kako bi se unaprijedio stepen realizacije u odnosu na planove.

- Implementacija Strategije u periodu 2011-2015. imala je djelimičan (srednji) uticaj na lokalnu i širu zajednicu. Najveći uticaj Strategije se uočio u dijelu koji se tiče obuhvata djece predškolskim obrazovanjem, unaprijeđenja sportske i kulturne infrastrukture, unaprijeđenja komunalnih usluga i zaštite životne sredine, dok je najmanji uticaj u oblasti razvoja turizma, poljoprivrede i poboljšanja uslova održavanja nastave u osnovnom obrazovanju. Poboljšanje uticaja Strategije na lokalnu i širu zajednicu mogli bi se ostvariti boljim planiranjem i aktivnim uključivanjem ključnih aktera u planiranje i implementaciju Strategije.
- U cilju postizanja veće održivosti strateških intervencija i Strategije, preporuka je da se i dalje unapređuju institucionalni kapaciteti grada za upravljanje razvojem. Kroz sistemski pristup potrebno je aktivnije uključiti relevantne socio-ekonomske aktere u implementaciju strateških intervencija. Neophodno je studiozno pristupiti planiranju projekata, posebice vanjskih izvora finansiranja i osigurati potrebna finansijska sredstva za implementaciju projekata. U tom kontekstu, tokom planiranja i nakon realizacije projekata, treba primjeniti praksu analize troškova naspram dobivene koristi (Cost-benefit analiza) i nalaze iskoristiti za efikasnije upravljanje razvojem.
- Planovi implementacije se ne koriste kao osnova za izradu planova službi. Sistem interne i eksterne komunikacije za efikasno upravljanje razvojem još uvijek treba jačati. Preporuka je da se u narednom periodu Jedinica za upravljanje razvojem (JURA) suštinski stavi u funkciju upravljanja razvojem, te da se dosljedno primjenjuje u svakodnevnoj praksi usvojena Procedura o planiranju, praćenju, vrednovanju i izvještavanju (PPVI procedura). Također, potrebno je dalje graditi kapacitete lokalne uprave i aktera iz lokalne zajednice za pisanje projekata, lobiranje i privlačenje vanjskih izvora za finansiranje implementacije Strategije.

III Metodologija kreiranja revidirane strategije razvoja

U reviziji strateškog plana razvoja grada Cazin korištena je standardna Metodologija za integrisano planiranje lokalnog razvoja (MIPRO), prihvaćena i preporučena od strane entitetskih vlada, te saveza opština i gradova oba entiteta. MIPRO je u potpunosti usklađena sa postojećim zakonskim okvirom kojim je definisano planiranje razvoja na lokalnom nivou, kao i sa vodećim principima i pristupima strateškom planiranju koje promovira Europska unija. Vodeći principi na kojima se zasniva revizija Strategije razvoja grada Cazin su održivost i socijalna uključenost. Održivost kao princip integrira ekonomski i aspekt zaštite okoliša, dok princip socijalne uključenosti podrazumijeva jednake šanse za sve i pravičnost u smislu identifikovanja potreba i interesa marginaliziranih i socijalno isključenih grupa stanovništva. Nadalje, Strategiju razvoja karakteriziraju integracija (što znači da su ekonomski, društveni i aspekt zaštite okoliša posmatrani kao neodvojivi dijelovi jedne cjeline) i participacija (svi zainteresovani akteri su angažovani i doprinijeli su izradi Strategije).

Grad se angažovao u procesu revizije Strategije vođen uvjerenjem da strateško planiranje predstavlja ključni instrument za proaktivno i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem. Proces revizije Strategije razvoja, iniciran od strane gradonačelnika i podržan od strane gradskog vijeća, započeo je sa potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju između grada Cazin i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP-a) te uključivanjem radnih tijela – gradskog razvojnog tima, Sektorskih radnih grupa i Partnerske grupe (PG).

Proces je operativno vodio gradski razvojni tim, a u samom procesu stvoreni su mehanizmi za građansko učešće u planiranju lokalnog razvoja kroz rad Partnerske grupe – konsultativnog tijela kojeg su činili predstavnici javnog, privatnog i nevladinog sektora, koji se sastao tri puta tokom procesa revizije.

Polazna tačka za reviziju Strategije razvoja grada Cazin je bila srednjoročna evaluacija Strategije razvoja grada Cazin, analiza postojećih strateških dokumenata, te stepen razvijenosti ljudskih resursa neophodnih za reviziju, implementaciju, praćenje i vrednovanje Strategije. Reviziju nosećeg i najvažnijeg dijela Strategije, strateške platforme, koja obuhvata revidiranu socio-ekonomsku analizu, strateške fokuse, viziju razvoja i strateške ciljeve razvoja uradio je ORT. Reviziju sektorskih planova razvoja lokalne ekonomije, društva i zaštite okoliša izradile su, za tu svrhu, formirane sektorske radne grupe koje su činili članovi ORT-a i PG-a. U završnom dijelu procesa revizije Strategije, ORT je, na bazi principa integracije, objedinio i uskladio revidovane sektorske dokumente te pripremio okvirni trogodišnji plan implementacije (1+2), uključujući i plan razvoja organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala neophodnih za efikasnu implementaciju revidirane Strategije. Kako bi se omogućila uspješna implementacija revidirane Strategije, finansijski okvir Strategije je u potpunosti usklađen sa gradskim budžetom za 2017. godinu i realnim mogućnostima za povlačenje sredstava iz eksternih izvora.

IV Strateška platforma

IV.1. Kratak pregled ključnih izmjena socio-ekonomskog stanja u odnosu na prethodni period implementacije

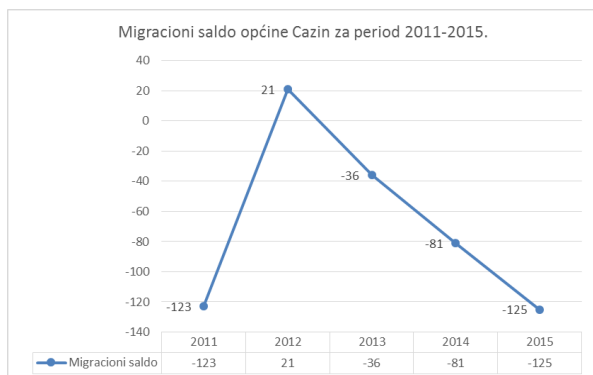
U ovom dijelu revidirane Strategije grada Cazin pripremljen je sažeti pregled ključnih izmjena socio-ekonomskog stanja u odnosu na stanje iz 2011. godine, a koje su rezultat implementacije Strategije u prethodnih 5 godina i izmijenjenih okolnosti usljed djelovanja vanjskih faktora (van obuhvata Strategije). Dijelovi socio-ekonomske analize koji nisu pretrpjeli značajne promjene izostavljeni su iz ovog pregleda i njihove ključne karakteristike su predstavljene u okviru dokumenta Strategija lokalnog razvoja grada Cazin 2011- 2020.

4.1.1. Geografski položaj, prirodne karakteristike i demografska struktura

U periodu 2011-2015. nije bilo značajnih promjena u geografskom položaju i prirodnim karakteristikama grada.

Kada je riječ o demografskim karakteristikama i kretanjima stanovništva, prema zvaničnim podacima Agencije za statistiku BiH¹ objavljenih u Junu 2016.g., grad Cazin ima 66.149 stanovnika (50% muškaraca i 50% žena), koji žive u 16.686 domaćinstava i 54 naseljena mjesta, organizovana u 23 mjesne zajednice, sa gustom naseljenosti od 185 stanovnika/km² što ga svrstava u izrazito gusto naseljene jedinice lokalne samouprave, kako u FBiH tako i u BiH. Urbanim područjem se smatra mjesna zajednica Cazin u kojoj živi 14.387 stanovnika, dok se ostale 22 mjesne zajednice smatraju ruralnim te u istima živi 51.762 stanovnika.

U proteklom petogodišnjem periodu došlo je do promjena u starosnoj strukturi stanovništva koje se odnose na smanjenje broja stanovnika mlađe životne dobi do 14 godina starosti za 13% u odnosu na 2011. (udio u ukupnom stanovništvu je 18,87%), te na povećanje broja radno sposobnog stanovništva od 14 do 64 godine starosti za 4,0% (udio u ukupnom stanovništvu je 72,6%) i povećanje broja starijih od 65 godina za 7% (udio u ukupnom stanovništvu je 8,5%). Iako je prirodni priraštaj pozitivan primjetan je trend njegovog smanjenja. Naime, u periodu 2011-2015. stopa prirodnog priraštaja je u prosjeku iznosila 2,35% što je manje za 2% u odnosu na period 2007-2011.² U tom kontekstu Grad namjerava da stimuliše natalitet obezbjeđivanjem kako zdravstvene tako i ekonomske sigurnosti za porodilje i porodice sa većim brojem djece.

Prema službenim podacima trenutni procent stanovništva koji živi u urbanim područjima je 21,7% dok je u 1991. godini isti pokazatelj iznosio 19,2%, što pokazuje da je prisutna migracija stanovništva iz ruralnih prema urbanoj sredini.

U periodu 2011-2015. grad Cazin bilježi negativan migracioni saldo koji je u prosjeku iznosio -64, a najmanja vrijednost u proteklom periodu je zabilježena u 2015.g. (-125). Kao razlog odlaska stanovništva (prvenstveno u druge zemlje) najčešće se navodi teška ekonomska situacija.

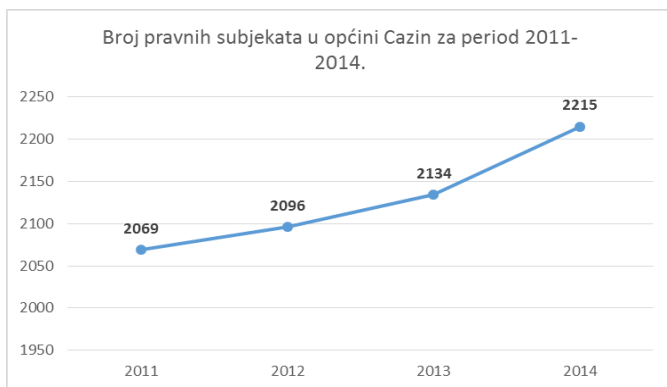
¹ Agencija za statistiku BiH, Juni 2016.g.

² Izvor: Socio-ekonomski pokazatelji po općinama u 2015, Federalni zavod za programiranje.

Trend smanjenja prirodnog priraštaja i odlazak stanovništva, posebice mladih, u dugoročnom periodu može imati negativne posljedice za razvoj grada i u isto vrijeme pojačati ranjivost lokalne zajednice kada su u pitanju prirodne i druge opasnosti, što se i pokazalo tokom prirodnih nepogoda u posljednje tri godine (prvenstveno klizišta i poplava)

4.1.2. Pregled stanja i kretanja u lokalnoj ekonomiji

U periodu 2011-2014. na području grada Cazina došlo je do povećanja broja pravnih subjekata za 7%, što je uticalo na povećanje broja preduzeća na 1.000 stanovnika koji se u periodu 2011-2015. uvećao za

12,9% (sa 31 u 2010.g. na 35 u 2014.g.). Na povećanje broja privrednih subjekata manjim djelom je uticala implementacija Strategije razvoja koja je inicirala procese pojednostavljenja, unapređenja i eliminacije administrativnih postupaka za registraciju privrednih subjekata.

Od ukupnog broja registriranih pravnih lica najznačajnija uvećanja su zabilježena u djelatnosti trgovina na veliko i malo i

održavanje (u prosjeku oko 34%), zatim, slijede ostale društvene, socijalne i osobne uslužne aktivnosti (uvećanje u prosjeku oko 17%), te prerađivačka industrija i ugostiteljstvo sa (u prosjeku po 10%) od ukupnog broja registriranih pravnih lica.

Iako su zabilježene fluktuacije u broju obrta u pojedinim djelatnostima, ukupan broj registriranih obrta se nije značajno mijenjao u periodu 2011-2015.g., i u prosjeku je iznosio 926. Najveći broj obrta registriran je za djelatnosti prevoza, zatim, građevinarstva, proizvodnje hrane i pića, ostalih uslužnih djelatnosti (računovodstveni poslovi, fotografske usluge, prevoditeljski poslovi, pakovanje, čišćenje) i poljoprivrede. Potrebno je istaći da su u 2015.g. zabilježena 45 poljoprivredna obrta, što predstavlja značajno povećanje u odnosu na 2011.g. (uvećanje za 60%). Navedeno uvećanje je posljedica izmjene Pravilnika o poticajima u poljoprivredi koji su stimulirali registraciju obrta u ovoj oblasti a ne implementacije Strategije lokalnog razvoja grada Cazina.

Kada su u pitanju investicije u poslovne zone na području grada Cazina, u proteklom periodu nije došlo do značajnih pozitivnih promjena. Iako je Strategijom predviđeno, u periodu 2011-2015.g. nije uspostavljena niti jedna poslovna zona koja bi privukla značajnije investicije u lokalnu privredu. Međutim, značajno je napomenuti da su Strategijom učinjeni određeni koraci u stvaranju preduslova za otvaranje poslovne zone „Slatinske bare“ gdje je grad donio odluku o preuzimanju vlasništva nad TKA doo, čija će infrastruktura biti stavljena u funkciju planirane poslovne zone. U planu je i izgradnja poslovne zone „Ratkovac“ za koji se trenutno izrađuje zoning plan.

U ovom dijelu je značajno naglasiti postojanje investicionog potencijala dijaspore, gdje se procjenjuje da u inostranstvu živi preko 13.000 osoba porijeklom iz Cazina, a koji predstavljaju potencijalne investitore.

Bruto društveni proizvod po glavi stanovnika u gradu Cazinu je u 2015.g. (3.215 KM) bilježio rast od 5,2% u odnosu na 2011.g. i rezultat je regularnih kretanja u lokalnoj ekonomiji a ne uticaja Strategije. S druge strane, pokazatelji izvoza/uvoza sa područja grada Cazina u periodu 2011-2015.g. pokazuju da je prosjek izvoza u ovom periodu (25.148.000 KM) manji za 11,66% u odnosu na petogodišnji period koji je prethodio implementaciji Strategije. Pad izvoza nije praćen i padom uvoza čiji je prosjek u istom posmatranom periodu veći za 16,23%. Navedeno se, između ostalog, može dovesti u vezu sa smanjenjem domaće proizvodnje usljed ekonomske krize koja je pogodila cjelokupnu ekonomiju BiH.

Iznos prosječne mjesečne neto plaće na kraju 2015. godine je 700 KM što je za 4,8% više u odnosu na 2009. godinu i rezultat je regularnih kretanja u ekonomiji a ne uticaja implementacije Strategije u periodu 2011-2015.g. Iako je došlo do navedenog povećanja, prosječna neto plaća značajno je manja od prosjeka FBiH koja je na kraju 2015. iznosila 830 KM. **Neto plaće zaposlenih u svim djelatnostima u gradu Cazin niže su u odnosu na plaće u istim djelatnostima u Federaciji BiH.** Niske plaće negativno utiču na domaću potrošnju a time i na jačanje domaće proizvodnje. Sa aspekta smanjenja rizika od katastrofa, usljed niskih primanja, oporavak od šteta uzrokovanih poplavama i klizištima, ali i ostalim prirodnim i drugim opasnostima, značajno je otežan.

Turizam

Iako grad raspolaže sa bogatim prirodnim i kulturno-historijskim potencijalima (tvrđava Ostrožac, geotermalni izvori, vidikovci, izletišta itd.) oni nisu iskorišteni za značajniji razvoj turizma, na što ukazuje i trend smanjenja registriranih posjeta na području grada Cazina. Naime u 2014.g. broj registriranih turističkih posjeta³ je iznosio 760 što je za 32,2% manje u odnosu na 2011.g. U Cazinu postoje potencijali za razvoj lova na malu divljač, ribolova, sportova na divljim vodama, avanturističkih sportova u zraku, što bi se u svakom slučaju trebalo iskoristiti za održivi razvoj izletničkog, rekreativnog i lovnog turizma. Iako je Strategijom razvoja bilo predviđeno, u periodu 2011-2015.g. nije došlo do kreiranja novih turističkih proizvoda, niti je vršena promocija postojećih turističkih potencijala. Problem brzog razvoja turizma u gradu Cazin i dalje ostaje nedovoljna promocija sa kvalitetnim i konkretnim programima ponude boravka turista, neuređenost turističkih destinacija, te nedostatak kadrova i sposobnih turističkih agencija (kroz uspostavljanje lokalne turističke organizacije grada Cazina ili kroz zajedničke projekte jačanje kapaciteta kantonalne turističke agencije da organizira i promovira turističke kapacitete lokalnih zajednica), koje bi nudile aranžmane za boravak turista u Cazinu.

Poljoprivreda

U posmatranom periodu nije došlo do značajnih promjena kada je u pitanju iskorištavanje, struktura vlasništva i bonitet poljoprivrednog zemljišta. Udio poljoprivrednog zemljišta u ukupnoj površini grada visokih 66%, dok se najveći areal pitomog kestena u Bosni i Hercegovini nalazi upravo na području grada Cazina i zauzima površinu od 2.000 ha. U proteklom periodu, potencijali kestenove šume su iskorištene za razvoj pčelarstva i povećanje proizvodnje meda od kestena, čija je proizvodnja u proteklom periodu zabilježila rast. Geografsko porijeklo kestenovog meda je zvanično zaštićeno što predstavlja izuzetnu

³ Izvor: Turistička organizacija USK

razvojnu mogućnost u domenu poljoprivrede. Ipak usitnjenost poljoprivrednih posjeda predstavlja ograničavajući faktor razvoja poljoprivrede na ovom području.

U 2015. godini broj registrovanih poljoprivrednih proizvođača u Registru poljoprivrednog gazdinstva iznosio je 3102. S druge strane, u periodu 2011-2016. broj registriranih obrta u poljoprivredi je značajno uvećan (sa 28 u 2011.g. na 127 u 2016.). U strukturi navedenih obrta najviše je onih čija je osnovna djelatnost poljoprivreda (71%), zatim obrti gdje je poljoprivreda dopunska djelatnost (20%), dok ostali (9%) predstavljaju obrte kojima je poljoprivreda dodatna djelatnost.

Na području grada Cazina poljoprivreda je tradicionalno okrenuta ka stočarstvu, ratarstvu i povrtlarstvu, dok je posljednjih godina usljed povećanja potreba potrošača, došlo do ekspanzije proizvodnje mlijeka, meda, povrća (krastavac) i voća (posebice jagodičastog i bobičastog voća). Najznačajnija poljoprivredna proizvodnja ostvaruje se u oblasti mljekarstva gdje je u 2015. godini od 1.254 registrirana proizvođača mlijeka otkupljeno cca 15.000.000 l mlijeka (najviše od strane Meggle doo) u vrijednosti od oko 8.487.557,00 KM. U istoj godini od 497 proizvođača (355 proizvođača maline i 142 proizvođača jagode) izvršen je otkup malina i ostalog jagodičastog voća u količinama od 1.760.000 kg (1.200 t malina i 0,560 t jagode), što je rezultiralo prihodima od oko 149.000 KM.

Uzgoj povrća u zaštićenom prostoru, odnosno, staklenicima i plastenicima, takođe, doživljava uspon i ima uzlazan trend. Površine pod plastenicima uvećane su za 30% u odnosu na 2009.g. kada je registrirano 7.005 m² površina pod platenikom, dok su prihodi od plasteničke proizvodnje u 2015.g. iznosili 119.722,00 KM što je za 98% više u odnosu na 2007.g. U proteklom periodu registrirano je i povećanje proizvodnje i otkupa krastavaca za industrijsku preradu, kojeg prvenstveno otkupljuje SPZ „Agromerkantilija“ Velika Kladaša. Ovom kooperacijom od 248 proizvođača otkupljeno je oko 1.060 t krastavca, što je rezultiralo prihodima od 636.000 KM.

Proizvodnja krastavaca, mlijeka, jagodičastog voća i meda (pčelarstvo) je podržano subvencijama iz gradskog, kantonalnog i federalnog budžeta. Ovakav vid kooperacije u poljoprivrednoj proizvodnji garantuje povećanje zapošljavanje radno sposobnog stanovništva, profit i povećan izvoz, pa je treba nastaviti podržavati i u narednom periodu. Na području grada Cazina djeluje 6 velikih tržišnih centara koji predstavljaju izuzetnu priliku, ukoliko se poljoprivredni proizvođači udruže, da se domaći poljoprivredni proizvodi u većim količinama plasiraju na lokalno tržište.

Zabilježeni pomak u razvoju primarne poljoprivredne proizvodnje se ne može dovesti u vezu sa strateškim intervencijama jer nije bilo predviđenih projekata koji bi direktno podržali razvoj poljoprivredne proizvodnje, već se podrška provodila u sklopu redovnih aktivnosti poljoprivredne službe i dijelom kroz poticajne mjere Ministarstva poljoprivrede FBiH i USK.

Na području grada Cazina pčelarenjem se bavi 156 registriranih pčelara, koji raspolažu sa oko 4.050 pčelinjih društava (košnica) te su u skladu s tim u 2015.g proizveli 48.600 kg meda, što je rezultiralo ukupnim prosječnim prihodom od 729.00 KM (u prosjeku 15KM/1kg). Na području grada još uvijek djeluje Udruženje pčelara “Kesten” koje organizirano okuplja preko 90 pčelara. Udruženje je realiziralo aktivnost brendiranja geografskog porijekla kestenovog meda, što predstavlja vrlo dobru osnovu za povećanje proizvodnje i plasman meda.

Djelimično razvijen sistem otkupa poljoprivrednih proizvoda i gradski programi podrške poljoprivrednoj proizvodnji predstavljaju dobru osnovu za razvoj poljoprivrede, međutim, neuvezanost poljoprivrednih proizvođača, nedovoljni rashladno skladišni kapaciteti, nepostojanje opšte poljoprivredne zadruge, nepostojanje planskog pristupa razvoju poljoprivrede na lokalnom nivou, ranjivost poljoprivrede na klimatske promjene i sve češće prirodne nepogode predstavljaju ograničavajući faktor kojeg je potrebno rješavati u narednom razvojnom periodu. Dodatni problem razvoja poljoprivrede predstavlja ograničena izvozna kategorizacija graničnog prijelaza. Naime, iako postoji granični prijelaz na teritoriji grada on nije kategorisan za prelazak robe animalnog porijekla, što najvećeg proizvođača mlijeka u BiH, a samim time i poljoprivredne proizvođače, stavlja u nepovoljan položaj uslovljavajući izvoz mlijeka preko graničnog prijelaza koji je 300 km udaljen od grada Cazina. Također, veliki dio poljoprivrednog zemljišta se vodi na umrlima, odnosno nisu riješeni imovinsko pravni odnosi, te postoji evidentan problem legalizacije poljoprivrednih objekata (štale i ostali poljoprivredni objekti), što predstavlja svojevrsnu prepreku prilikom apliciranja za poticaje u investicije u poljoprivredi.

4.1.3. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada

Na području grada Cazina u periodu 2011-2015.g. zabilježen je porast zaposlenih osoba sa 5.381 na 5.730 (uvećanje od 6,5%). Razlog povećanja broja zaposlenih se može dovesti u vezu sa povećanjem broja preduzeća u privatnom sektoru, na šta je djelimično uticala i implementacija Strategije razvoja grada kojom su ubrzani i olakšani procesi registracije privrednih subjekata, odnosno, obezbjeđena je podrška grada investitorima u vidu savjetodavnih usluga, brzog rješavanja zahtjeva za kupovinu građevinskog zemljišta i omogućavanja odgođenog plaćanja i brzog ishodovanja građevinskih dozvola. Međutim, u istom periodu povećao se i broj nezaposlenih lica sa 9.848 u 2011.g. na 10.599 u 2015.g. (46,2% nezaposlenih su žene) što predstavlja uvećanje od 7,6%. Trend povećanja broja nezaposlenih se dovodi u vezu sa ulaskom novih mladih osoba na tržište rada nakon završene srednje škole. Veliki problem predstavlja strukturna nezaposlenost građana gdje je učešće dugoročno nezaposlenih (registrirani duže od dvije godine na zavodu za zapošljavanje) u ukupnom broju nezaposlenih veća od 78% i u proteklih pet godina bilježi trend rasta. Zbog toga je potrebno osmisliti adekvatne programe osposobljavanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije radno sposobnog stanovništva, a u skladu sa potrebama tržišta rada.

Pored strukturne nezaposlenosti, ozbiljan problem predstavlja i veliki broj nezaposlenih mladih osoba u životnoj dobi između 18-35 godine koji čine 44,5% nezaposlenih. Visokom procentu registriranih nezaposlenih lica doprinosi i još uvijek sveopće prisutan problem neprijavljenih radnika, koji zapravo ostvaruju određene prihode, ali radnike čini ranjivim a posao nesigurnim. Upravo nesigurnost zapošljavanja i loša ekonomska situacija u kojoj se osobe ove životne dobi nalaze, uslovljavaju njihov odlazak sa ovih područja u potrazi za boljim poslom i stabilnim primanjima. Ekonomske migracije i negativni migracioni saldo može imati ozbiljne posljedice za budući razvoj grada. S toga je u narednom razvojnom periodu neophodno obratiti posebnu pažnju zapošljavanju i ostanku mladih.

Prema podacima Fonda PIO, broj penzionera u periodu 2011-2015.g. na području grada je u stalnom porastu tako da je 2015. godine evidentirano 3.617 korisnika penzije (starosne, invalidske i porodične), što je za 11,5% više u odnosu na 2011. godinu. Odnos penzionera i broja zaposlenih je 1:1,6 što je izuzetno nepovoljno sa aspekta obezbjeđivanja finansijskih izvora iz kojih se isplaćuju penzije (doprinos na plate). Povećanje broja penzionera uz nedovoljno povećanje iznosa penzija (povećanje od 3,3% u proteklih 5

godina) koje su u 2015.g prosjeku iznosile oko 370 KM za starosnu, 285 KM za porodičnu i 315 KM za invalidsku penziju, dodatno pojačava ranjivost lokalne zajednice na prirodne i druge opasnosti, naročito kada su u pitanju poplave i klizišta koje neizostavno pogađaju upravo ovu kategoriju stanovništva.

4.1.4. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja

Obrazovanje

Kada je u pitanju obrazovanje na području grada Cazina u periodu 2011-2015.g. nije došlo do promjena u broju obrazovnih ustanova. Međutim, kada je riječ o broju učenika koji pohađa ove ustanove, Cazin nastavlja bilježiti pad broja učenika u osnovnom obrazovanju. Obrazovne ustanove ukupno pohađa 9.607 učenika.

Dječije obdanište "Hasnija Omanović" je u 2015.g. pohađalo 133 djece i zbog izostanka realizacije strateških intervencija na proširenju kapaciteta za smještaj djece, taj se broj nije značajno mijenjao u proteklih 5 godina. Objekat je još uvijek u dobrom stanju, dok je materijalno-tehnička opremljenost obdaništa zadovoljavajuća, uz napomenu da je potrebno završavanje i dopunjavanje nastavničkih pomagala, namještaja i didaktičkih sredstava. Broj nastavnog osoblja se nije mijenjao. Iako nije došlo do povećanja kapaciteta predškolske ustanove, u saradnji sa osnovnim školama na području grada Cazina u periodu 2011-2015.g. predškolskim programom obrazovanja u godini pred polazak u školu obuhvaćeno je 1.938 djece (80% djece ruralnih područja), što je značajno više u odnosu na 2010.g. kada je ovim programom bilo obuhvaćeno svega 134 djece.

Broj učenika u osnovnom obrazovanju u posmatranom periodu i dalje bilježi trend smanjenja. U 2015.g. je u osnovne škole upisano 6.094 učenika, što je za 12% manje u odnosu na broj učenika u 2011.g. Od ukupnog broja učenika 72,4% pohađa škole u ruralnom dijelu grada. S druge strane, broj nastavnog osoblja u osnovnim školama se nije značajno mijenjao i nalazi se na nivou od 425 zaposlenih nastavnika. Za razliku od perioda koji je prethodio realizaciji strategije, u periodu 2011-2015.g. u svim školama se primjenjuje princip inkluzivnog obrazovanja u koji je ukupno uključeno 68 djece sa posebnim potrebama. Međutim, 2 osnovne škole nemaju omogućen fizički pristup učenicima sa invaliditetom, što predstavlja problem koji je potrebno prioritarno riješavati u narednom periodu. Uslovi u kojima se odvija nastava u osnovnom obrazovanju nisu na zadovoljavajućem nivou. Značajnom broju škola potrebna je rekonstrukcija objekta i zamjena dotrajale stolarije, dok se sve osnovne škole (uključujući područne škole) suočavaju sa problemom opremljenosti nastavničkih kabineta, a posebno kabineta informatike.

Kada je riječ o srednjem obrazovanju, tokom 2011., 2012. i 2013. godine broj upisanih učenika u srednje škole bilježi pozitivan trend⁴. Međutim, u 2014. i 2015. godini zabilježeno je smanjenje broja učenika i procjene su da će taj trend nastaviti padati obzirom na trend odlaska stanovništva ali i smanjenja broja učenika u osnovnim školama, tako da srednje škole u 2015. godini pohađa 2.563 učenika. U periodu 2011.-2015.g. nije došlo do značajne promjene u obrazovnoj ponudi i Planu i programu sticanja pojedinih zvanja u srednjim školama, što za posljedicu ima neusklađenost obrazovne ponude sa

⁴ Trend se dovodi u vezu sa prelaskom sistema osnovnog obrazovanja sa osmogodišnjeg na devetogodišnje, gdje je u 2011 upisan manji broj učenika u srednju školu ali je zato došlo do značajnog povećanja broja upisanih u srednje škole tokom 2012. i 2013 godine

potrebama tržišta rada, odnosno povećanja broja mladih koji su nezaposleni. Nerijetko se u lokalnoj privredi traže radnici određenih profila, kojih nema na tržištu rada, što poslodavce stavlja u nezavidan položaj. Neophodan je centar za prekvalifikaciju koji će omogućiti kako poslodavcima tako i nezaposlenim licima da dođu do kvalitetne radne snage odnosno radnog mjesta.

Većina objekata osnovnih i srednjih škola (izuzev I i II Srednje škole) imaju uslovne fiskulturne sale. Kao i kod objekata osnovnog obrazovanja i objekti srednjih škola imaju potrebe za manjim adaptacijama, naročito kada je riječ o vanjskoj i unutrašnjoj stolariji. Poseban problem srednjih škola predstavlja neopremljenost kabineta za izvođenje specijalističke obuke i nastave, posebno kada je riječ o tehničkim strukama.

Pored neopremljenosti i dotrajalosti opreme, sve obrazovne ustanove na području grada Cazina suočavaju se sa problemom ne provođenja praktičnih vježbe odgovora u slučaju prirodnih i drugih opasnosti, odnosno, ne postoje programi koji bi podigli svjesnost učenika o ulogama stanovnika i načinima odgovora tokom katastrofa. Većina škola ima izrađen Plan zaštite i spašavanja od požara, međutim, niti jedna škola nema izrađen Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, a što predstavlja zakonsku obavezu za sve pravne subjekte na području grada.

Kultura i sport

U periodu 2011-2015.g. nije došlo do značajnih promjena u broju aktivnih sportskih i kulturnih udruženja/klubova. Kao rezultat strateških intervencija u periodu 2011-2015.g. došlo je do sanacije i izgradnje većeg broja sportskih terena (košarkaškog igrališta Prošići, sanacija igrališta Krečane, izgradnja sportskog igrališta Bujadnice - I faza, uređenje školskog igrališta u MZ Polje, izgradnja tribina nogometnog igrališta Mladost Polje i ograđivanje igrališta OŠ Tržac) i kulturnih objekata (saniran krov Kulturnog centra, Obnovljen objekat Stare gimnazije za potrebe kulturnih aktivnosti, i uređena i opremljena prostorija za Gradsku Biblioteku). Pored rekonstrukcije i adaptacije sportsko kulturnih objekata u 2015.g. je evidentno povećanje izdvajanja iz gradskog budžeta za finansiranje aktivnosti Kulturnog centra (za 17,56%) i Sportskog centra (za 51,5%) u odnosu na 2011.g.

Navedeno je rezultiralo povećanjem sportskih aktivnosti i povećanjem broja korisnika sportskih terena za 11,36% u odnosu na 2011.g. kada je prema procjeni gradskog razvojnog tima terene koristilo 4.400 sportista i rekreativaca. Također je povećan broj korisnika institucija kulture, odnosno korisnika gradske biblioteke za 11,17% u odnosu na 2010. godinu kada ih je bilo 707.

Za značajnije i kvalitetne promjene u ponudi sportsko-kulturnih sadržaja neophodno je izvršiti dodatnu sanaciju velikog broja sportskih terena, dovršiti rekonstrukciju Kulturnog centra i unaprijediti organizaciju i sinhronizaciju aktivnosti pojedinih ustanova jer često preklapanje dinamike odvijanja događaja umanjuje njihov efekat.

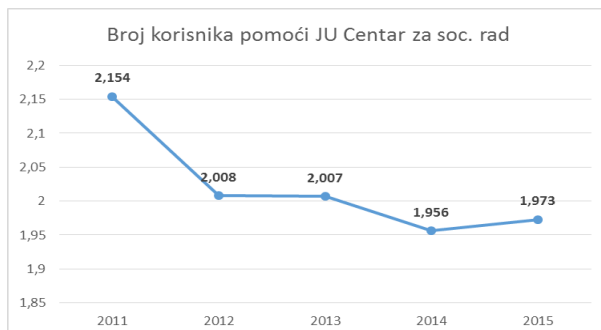
Zdravstvo i socijalna zaštita

Broj ustanova primarne zdravstvene zaštite na području grada nije se mijenjao u proteklom periodu. Kada je u pitanju struktura i vrsta usluge koju nudi JU Dom zdravlja, u periodu 2011-2015.g. nije bilo značajnih promjena, izuzev povećanja broja timova porodične medicine sa 7 na 11, čime je olakšan i ubrzan pristup građana primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Međutim, nepostojanje terenske službe hitne

medicinske pomoći i nedostatak stručnog kadra u oblasti hitne medicinske pomoći, grad Cazin čini ranjivim na prirodne i druge opasnosti, naročito u slučaju rizika sa katastrofalnim posljedicama. Broj lica koja imaju zdravstveno osiguranje kreće se u prosjeku od 45.690 i nije se značajno mijenjao u periodu 2011-2015.g.

Iako su na području grada Cazina vodeće bolesti još uvijek bolesti krvotoka i tumori, operativna su samo savjetovališta za trudnice i oboljele od dijabetesa.

Socijalna zaštita stanovništva na području grada Cazina ostvaruje se kroz rad JU Centar za socijalni rad

Cazin, čiji je osnivač i finansijer grad. Iako je strateškim intervencijama rekonstruiran objekat Centra za socijalni rad, ipak, nije došlo do unaprijeđenja kvaliteta usluga niti do uvođenja novih servisa za pomoć starim i iznemoglim osobama. Najznačajnije promjene kada su u pitanju korisnici usluga Centra, nastale su u smanjenju broja korisnika stalne novčane pomoći za 66,4% u odnosu na 2011.g. kada je bilo registrirano 235

korisnika, zatim smanjenju broja korisnika naknada umjesto plaće roditelju koji nije u radnom odnosu za 67,4% u odnosu na 2011.g. (kada je bilo registrirano 445 korisnika ove pomoći). S druge strane došlo je do povećanja broja korisnika jednokratne novčane pomoći sa 75 u 2011.g. na 107 u 2015.g. U istom vremenskom periodu došlo je do povećanja broja korisnika zdravstvenog osiguranja sa 1.071 na 1.261. Navedene promjene su rezultat promjene u socijalnoj politici a ne uticaja Strategije. Iako je evidentno smanjenje ukupnog broja korisnika Centra za socijalni rad, procjene gradskog razvojnog tima su da se broj lica u stanju socijalne potrebe uvećava, ali zbog zakonske regulative ne ostvaruju svi pravo na pomoć Centra za socijalni rad. Navedeno ukazuje na potrebu za većim angažmanom lokalne zajednice u zbrinjavanju i zadovoljavanju osnovnih životnih potreba lica u stanju socijalne potrebe, i time smanji ranjivost ovih kategorija, naročito ako se radi o vanrednim situacijama i katastrofama uzrokovanim prirodnim i drugim opasnostima.

Civilna zaštita i sigurnost stanovnika

Na području grada Cazina, prema učestalosti i kumulativnim štetama koje uzrokuju, pored ostalih reprezentativnih opasnosti elaboriranih u dokumentu Procjena ugroženosti grada Cazina od prirodnih i drugih nesreća, najznačajnije su sljedeće opasnosti: klizišta, poplave, požari i grad (tuča).

Izloženost zajednice prirodnim i drugim opasnostima

Tokom 2013. i 2014. godine zabilježene su intenzivne padavine, značajno više od godišnjeg prosjeka, koje su uzrokovale pojavu velikog broja klizišta i izlivanje rijeka (Korana i Mutnica) i bujičnih potoka (Čajin potok, Gračanica i Radetina) na području grada Cazina. Samo u 2014.g. zabilježene su poplave u februaru, maju, augustu i septembru, uzrokujući poplave na širem području grada prilikom čega je direktno ugroženo 1.500 stanovnika u 18 naseljenih mjesta koja pripadaju 6 MZ (Trž Raštela, Pjanići i Čoralići). Tom prilikom je poplavljeno 88 stambenih objekata, 36 štala, 28 garaža, 16 kletova/podruma, 18 pomoćnih i 4 poslovna objekta. Pored navedenih objekata procjenjuje se da je 480 ha poljoprivrednog zemljišta zahvaćeno poplavom. Ljudskih žrtava nije bilo, kao ni ranjenih i povrijeđenih.

Kada je riječ o klizištima, u 2014. i 2015. godini ukupno je registrirano 180 klizišta koja direktno ugrožava više od 106 stambenih objekata, odnosno oko 660 stanovnika u 12 mjesnih zajednica i 18 naseljenih mjesta. Pored stambenih objekata ugroženo je više od 33 prateća objekta, 39 objekata putne infrastrukture i 14 ostalih objekata. Značajniji privredni subjekti i javne ustanove nisu ugrožene klizištima.

Kada je riječ o požarima na otvorenom na području grada Cazina od šumskih požara (25% grada pokriveno je šumom) najugroženija geografska područja su rejon: Velike i Male Gomile, Unske brine, S. Sivići, Koprivskih šuma, Glavaševo brdo, Stovrela, Mrcelja i Dubrave. Sagledavajući reone koji su pobrojani, vidljivo je da su isti relativno udaljeni od urbanih sredina, misleći na rubne dijelove grada, kao i sela, ovičeni šumskim putevima i drugim komunikacijama, tako da im je ograničeno širenje izvan svojih granica, naravno ne računajući unutar kompleksa, tako da se može zaključiti da su moguće posljedice po stanovništvo i materijalna dobra zaista minimalne. Najveće gubitke u slučaju šumskog požara pretrpjelo bi ŠPD "Unsko-sanske šume" doo, dok ostali privredni subjekti nisu značajno ugroženi šumskim požarima. Usljed šumskih požara moglo bi doći do obustave saobraćaja na Regionalnim putevima Cazin-Ostrožac-Bihać i Cazin-Bužim. Direktnu izloženost šumskim požarima ima Visokonaponska elektro-energetska mreža usljed čega bi moglo doći do prekida napajanja el. energijom šireg područja grada Cazin. Pored šumskih resursa, značajnu opasnost za grad Cazin predstavlja područje napuštene eksploatacije ugljena gdje postoji velika vjerovatnoća da će doći do samoupale eksploatacionog područja „Klenovac“.

S druge strane, požarima u objektima izloženi su individualni stambeni objekti, višespratni objekti kolektivne stambene gradnje, objekti privrednih subjekata i objekti javnih ustanova. Najizloženiji su objekti u samom gradskom području, posebno višespratni objekti, gdje živi preko 12.000 stanovnika. Svi industrijski i privredni objekti podložni su požarima, a sa najvećim negativnim uticajem i velikim ekonomskim gubicima su požari u: pilanama, skladištima vještačkog đubriva koja sadrže amonijum-nitrat, drumskom saobraćaju – vozila koja prevoze opasne materije i na nadzemnim rezervoarima propan-butan usljed izlivanja tečne faze ispod rezervoara. Požari u javnim objektima podrazumijevaju požare u: Domu zdravlja, predškolskim i školskim ustanovama, Domu kulture, zgradama organa uprave, Centru za socijalni rad itd.. U ovim objektima tokom dana ukupno boravi i preko 4.000 osoba.

Pod negativnim uticajem grada, nalazi se cjelokupno stanovništvo grada Cazin, a posebno mjesta u ruralnim područjima u kojima živi oko 80% stanovništva. Grad se po pravilu javlja nekoliko puta godišnje, najčešće u proljetnom i ljetnom periodu, sa velikim intenzitetom padanja koji nerijetko uzrokuje velike materijalne štete, prvenstveno na poljoprivrednim kulturama ali i na građevinskim objektima (stakla, roletne, crijep, fasade i dr.). Usljed djelovanja grada ne dolazi do značajnog prekida u komunikacijama niti u pružanju javnih servisa.

Posljedice prirodnih opasnosti

Ukupna procijenjena šteta nastala djelovanjem poplava i klizišta tokom 2014.g. iznosi preko 3.500.000 KM. Najviše su stradali građevinski objekti (oko 1.652.000 KM), zatim poljoprivredno i drugo zemljište (oko 1.244.000 KM), dugogodišnji zasadi (oko 365.000KM) i oprema (oko 240.000 KM).

Ukupna šteta nastala djelovanjem klizišta u 2013.g. iznosi oko 502.000 KM i prvenstveno se odnosi na zemljište (412.000 KM) i građevinske objekte (85.000 KM). Pored navedenih opasnosti na području grada Cazin, značajne štete na poljoprivrednim i građevinskim objektima načini grad. Tako je tokom

2010.g. proglašeno stanje prirodne nesreće od grada tokom koje su zabilježene štete u visini od 1.697.000 KM, što se u najvećem dijelu odnosilo na poljoprivredne kulture. Registar klizišta je uspostavljen i pripremljen je Program prevencije i sanacije klizišta koji je sastavni dio Procjene ugroženosti grada, međutim zbog nedostatka finansijskih sredstava, ovaj Program se ne implementira kako je planirano. Iako postoji registar klizišta, podaci o finansijskim izdacima za preveniranje i saniranje istih nisu dostupni.

Kapaciteti lokalne zajednice da odgovori na rizike od prirodnih i drugih opasnosti

Služba za civilnu i protivpožarnu zaštitu je smještena u dvije zgrade: poslovi civilne zaštite obavljaju se u zgradi gradskog organa uprave, a vatrogasna jedinica je smještena u Vatrogasnom domu. Služba ima ukupno 21 zaposlenog.

Za provođenje aktivnosti civilne zaštite formirane su službe zaštite i spašavanja u javnim ustanovama i preduzećima i to: Služba za medicinsku pomoć u JU Dom zdravlja, Služba za snabdijevanje stanovništva pitkom vodom u JKP Vodovod, Služba za čistoću i higijenu u JKP Čistoća, Veterinarska služba u JP Veterinarska stanica i Služba za zbrinjavanje ugroženog i stradalog stanovništva u sklopu gradske organizacije Crvenog križa.

Tokom 2015.g. vatrogasci su imali 131 intervencije po različitim tipovima opasnosti i prema proračunu prosječne vrijednosti, došlo se do podatka da je vatrogascima tokom 2015.g. u prosjeku trebalo 18,42 minuta za svaku intervenciju i da su u prosjeku za svaku intervenciju prešli 8,6 kilometara. Izračun je pokazao da je prosjek vremena dolaska na mjesto nesreće isti za sve prethodne godine, mogao bi se smanjiti razvijanjem kapaciteta Vatrogasne jedinice, koji prvenstveno oskudjevaju u adekvatnim prostorima za rad (odnosi se na neuslovan vatrogasni dom), cisternama i profesionalnim vatrogasnim vozilima za efikasan odgovor na prirodne i druge opasnosti.

Pored prethodno navedenih nestrukturnih mjera, za smanjenje rizika od poplava i klizišta potrebno je primjeniti određene strukturalne mjere, prije svega pročistiti kanale i urediti korita i obale rijeka i potoka, prvenstveno rijeka Korane i Mutnice, i sanirati površine napuštenog eksploatacionog područja. Od ukupne dužine vodotokova (149,6 km) do 2015.g. uređeno je 18,46 km, što je za 74,15% više u odnosu na 2011.g. U proteklom periodu se bilježi trend povećanja ukupnih investicija u sanaciju vodotokova i do dvadeset puta više u odnosu na 2011.g. kada je izdvojeno 22.585 KM. Izdvajanja iz budžeta grada za ove namjene također bilježi rast i dva puta je veći u 2015.g. u odnosu na 2011.g. kada je izdvojeno 22.585 KM. Dužina poplavno rizičnih vodotokova na području grada u 2015.g. iznosi 25 km, i ulaganjem u sanaciju i uređenje tokova ova dužina je manja u odnosu na 2011.g za 2,8km. Program prevencije i sanacije posljedica uzrokovani poplavama je izrađen i predstavlja sastavni dio Procjene ugroženosti grada na prirodne i druge nesreće.

U 2014. godini je uspostavljen registar klizišta u kojem su evidentirana 192 klizišta, koja ugrožavaju 106 stambenih, 33 prateća objekata, 39 objekata putne infrastrukture i 14 ostalih. Također, 89 klizišta ugrožava poljoprivredno zemljište. Grad Cazin je kroz provođenje Programa prevencije i sanacije klizišta na 59 klizišta izvela interventne/hitne mjere sanacije za koje je utrošeno 439.788,97 KM. Dinamika daljnog provođenja aktivnosti Programa prevencije i sanacije klizišta zavisit će od finansijskih

mogućnosti grada, koja u budžetu godišnje sakupi oko 150.000 KM sredstava posebne naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, te od odobrene pomoći viših nivoa vlasti i donatora

Za prevenciju i efikasan odgovor na šumske požare, neophodno je izraditi nove i održavati postojeće putne komunikacije kroz šumska područja, raditi na izgradnji svijesti poljoprivrednika o opasnostima nekontroliranog paljenja strništa i ostalog poljoprivrednog otpada. Također je potrebno raditi na podizanju svijesti stanovnika i posjetilaca i postavljanjem signalizacije i znakova upozorenja na požare podići nivo prevencije šumskih požara i požara na otvorenom. Prevenciju samoupale napuštenog područja za eksploataciju ugljena potrebno je izvršiti kroz potpunu sanaciju ovog područja. Požare u objektima je potrebno prevenirati stavljanjem u funkciju hidrantskih mreža i osiguravanjem da svaki objekat, bilo stambeni ili privredni, ima odgovarajući broj funkcionalnih protivpožarnih aparata.

Kada je riječ o gradu, neophodno je afirmisati poljoprivrednike da primjene savremene mjere za ublažavanje negativnih posljedica grada, prvenstveno organiziranjem poljoprivredne proizvodnje u zaštićenom prostoru, upotrebom protivgradnih mreža, te sadnjom kultura koje su otpornije na grad i promjenu temperature.

Većina poslovnih subjekata na području grada posjeduje Plan zaštite i spašavanja od požara ali niti jedan pravni subjekt na području grada ne posjeduje Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, što značajno umanjuje sposobnost zajednice da se efikasno odupre negativnim posljedicama katastrofa.

Civilno društvo

Na području grada Cazina trenutno egzistira 96 različitih udruženja i organizacija, od kojih se 64% odnosi na organizacije koje djeluju u oblasti kulture i sporta. Postoji znatan nedostatak udruženja ekološkog i omladinskog profila (svoga je 7 takvih udruženja), ali i udruženja čije članove povezuju interesi za ostvarivanjem određenih prava. S obzirom na njihov pretežno lokalni karakter, svojim potrebama su prvenstveno vezani za budžetska sredstva grada, koja nisu dovoljna za obezbjeđivanje njihovog nesmetanog rada. U proteklom periodu je implementiran svega 1 projekat dijaspore u vezi sa razvojem grada, dok je EU projekata implementirano svega 4 (svi u 2015.). Iako je strateškim intervencijama izrađena Strategija komuniciranja sa građanima, još uvijek nedostaje Program razvoja nevladinog sektora, podrška osnivanju novih NVO i njihova međusobna koordinacija, kao i osposobljavanje i usmjeravanje NVO sektora na realizaciju projekata od strateškog značaja, a posebno projekata EU i drugih domaćih i međunarodnih razvojnih fondova.

4.1.5. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga

Putna i komunikaciona infrastruktura

Ukupna dužina cestovne mreže u nadležnosti grada (lokalni i nekategorizirani putevi) nije se mijenjala u periodu 2011-2015.g. i iznosi 803 km. Ukupna dužina asfaltiranih puteva koji su u nadležnosti grada iznosi 615 km (76,58%), što je za 11 km više u odnosu na 2011.g. i cjelokupna asfaltirana dužina se odnosi na nekategorisane puteve. Ukupan iznos finansijskih sredstava izdvojenih iz budžeta za ovu namjenu u proteklom periodu iznosio je 3.925.125 KM (u prosjeku 785.025 godišnje). Za redovno održavanje lokalnih cesta grada je u periodu 2011-2015.g. ukupno izdvojila 4.512.741 KM (u prosjeku 902.548 KM godišnje). Strategijom razvoja grada Cazina nisu bili predviđeni projekti unaprjeđenja

lokalne putne infrastrukture, te se navedena poboljšanja ne mogu dovesti u vezu sa rezultatima implementacije Strategije, već za zainteresiranosti stanovništva za direktno finansijsko učešće u realizaciji projekata izgradnje i modernizacije puteva. Lokalni putevi koji su u nadležnosti grada su u relativno dobrom stanju i po ocjeni razvojnog tima ne predstavljaju prioritet za naredni razvojni period.

Elektromreža

Kada je u pitanju elektromreža, i dalje je prisutan problem dotrajale niskonaponske mreže, što zahtijeva izgradnju, modernizaciju i rekonstrukciju distributivne mreže koja bi zadovoljila potrebe sve većeg broja korisnika. U samoj distribuciji električne energije također se javljaju problemi gubitaka električne energije koji su tehničkog i komercijalnog karaktera. Tehnički gubici se javljaju najčešće zbog starosne strukture opreme koja se nalazi u distributivnoj mreži.

Javna rasvjeta i grijanje

Na području grada Cazina u proteklih nekoliko godina došlo je do značajnog unaprjeđenja kada je u pitanju javna rasvjeta. Značajna površina grada, posebno urbanog dijela, pokrivena je javnom rasvjetom (implementacijom intervencija koje nisu bile planirane Strategijom razvoja) što je direktno utjecalo na povećanje izdataka kada je u pitanju održavanje javne rasvjete. U 2015. godini je iz gradskog budžeta izdvojeno 278.796,35 KM za održavanje javne rasvjete što je za 1,14 puta više u odnosu na 2011.g. Trenutno najveći problem sa kojim se susreće lokalna zajednica jeste efikasnost javne rasvjete. U narednom razvojnem periodu neophodno je izraditi Studiju (elaborat) energetske efikasnosti javne rasvjete i na osnovu nalaza Studije, planirati strateške intervencije za povećanje energetske efikasnosti.

Iako je Strategijom razvoja bilo predviđeno, nije došlo do uspostavljanja sistema daljinskog grijanja grada Cazin jer se odustalo od izgradnje plinovoda koji je bio planiran da prolazi kroz teritoriju grada. Usljed toga, grad je u fokus stavio smanjenje potrošnje energije za zagrijavanje primjenom mjera energetske efikasnosti te je u proteklom periodu rekonstruirala i smanjila potrošnju energije u 3 javna objekta. Energetska efikasnost i smanjenje potrošnje energije, a samim time i smanjenje troškova za energiju i dalje predstavlja fokus grada u narednom razvojnem periodu.

Komunalna infrastruktura

U periodu 2011-2014., obezbjeđeno je kvalitetno, konstantno, snabdijevanje pitkom vodom sa javnog vodovodnog sistema za 95,22% stanovnika grada (za 16.122 od ukupno 16.686 registrovanih domaćinstava), što predstavlja uvećanje od 9,4% u odnosu na 2010.g. Obzirom da projekat rekonstrukcije vodovodnih sistema nije implementiran, zaključak je da je do povećanja broja stanovnika koje koristi usluge vodosnabdjevanja došlo usljed implementacije projekata i aktivnosti koje nisu dio Strategije. Pored povećanja pokrivenosti stanovništva pitkom vodom, u posmatranom periodu došlo je i do poboljšanja kvaliteta pitke vode na što ukazuje smanjenje procenta uzoraka mikrobiološki neispravne vode za piće koje je u 2015.g. iznosio 14% što je manje za 8 procentnih poena u odnosu na 2010.g. Procenat uzoraka hemijske neispravnosti vode za piće u ukupnom broju uzoraka je, također, smanjen i u 2015.g je iznosio 1% što je manje za 3 procentna poena u odnosu na 2010.g. Navedena poboljšanja nisu rezultat implementacije Strategije, već redovnih mjera koje komunalno preduzeće poduzima na poboljšanju kvalitete pitke vode. U narednom periodu neophodno je staviti u funkciju izvorišta Mlakulja i Vrelo i rekonstruirati vodovodne sisteme Mutnik i Vignjevići čime bi se dodatno unaprijedila usluga

vodosnabdjevanja stanovništva. Također je neophodno u narednom periodu adresirati problem gubitaka vode u sistemu vodosnabdjevanja koji iznose preko 53%.

U periodu 2011-2014. godine Strateškim intervencijama je izgrađeno novih 5.000 m gradske kanalizacione mreže (uvećanje od 50% u odnosu na 2010.g), koja podrazumjeva izgrađen glavni gradski kolektor u dužini od 2.000 m (faza 1), te sekundarnu kanalizacionu mrežu u obuhvatu ulice Bošnjačkih šehida, Trga Alije Izetbegovića i Trga Zlatnih Ljiljana, i naselja Gnjilavac. Također je izgrađena i puštena u funkciju decentralizirana kanalizaciona mreža i biljni uređaj za prečišćavanje u naselju Ljubijankići, koji pokriva i zaštitnu zonu izvorišta. U naselju Polje realizirana je faza 1 izgradnje decentraliziranog kanalizacionog sistema (urađena kolektorska mreža u dužini od 1.600 m). Kao rezultat navedenog u 2015.g. je registrirano 1.963 domaćinstva (12% od ukupnog broja domaćinstava) priključenih na kanalizacionu mrežu što predstavlja uvećanje od 21,7% u odnosu na 2010.g. Pravna lica u potpunosti su pokrivena ovim vidom usluge. Udio otpadnih voda koje se podvrgavaju nekom tretmanu iznosi 2%, dok je udio direktnih kanalizacionih ispusta u vodotoke i rijeke smanjen za jedan procentni poen i u 2015.g. je iznosio 33%. Iz navedenog može se zaključiti da je došlo do određenog napretka u reguliranju otpadnih i oborinskih voda na području grada Cazina, ali ti rezultati nisu na zadovoljavajućem nivou. Neophodno je u narednom periodu završiti izgradnju decentraliziranog kanalizacionog sistema u Polju, i izgraditi kanalizacione sisteme u Stijeni, Tržcu, Tržačkoj Rašteli i Čehićima.

Problem prikupljanja otpadnih voda dodatno usložnjava i činjenica da se otpadne vode iz svih lokalnih privrednih subjekata, posebno iz industrijskih postrojenja, bez ikakvog prethodnog tretmana ispuštaju u lokalne vodotoke, što povećava rizik od ekološke opasnosti po lokalnu i širu zajednicu.

Upravljanje otpadom

Trenutno se na području grada Cazina vrši primarna i sekundarna selekcija otpada. Procent pokrivenosti stanovništva odvozom smeća u 2015.g. iznosi 90% (15.341 domaćinstvo) i predstavlja uvećanje za 10 procentnih poena (uvećanje za 1.353 domaćinstva) u odnosu na 2010.g. Pravna lica u potpunosti su pokrivena ovim vidom usluge. Ukupne količine prikupljenog otpada se nisu značajno mijenjale i u prosjeku su iznosile oko 26.000 m³ godišnje. Strateškim intervencijama je u periodu 2011-2015.g. izgrađeno 10 eko-otoka i privremeno reciklažno dvorište čime se uspostavio sistem selektivnog prikupljanja otpada na mjestu nastanka. Međutim, količina selektivno prikupljenog otpada u posmatranom periodu je imala trend smanjenja. Naime, učešće selektivno prikupljenog otpada u ukupnoj količini prikupljenog otpada u 2015.g. je 1,1% što je za 0,42 procentna poena manje u odnosu na 2011.g. Smanjenje količine selektivno prikupljenog otpada se može dovesti u vezu sa ne provođenjem aktivnosti na izgradnji stalnog reciklažnog dvorišta i pretovarne stanice. U narednom periodu grad Cazin, kroz saradnju sa općinama Bužim i Bosanska Krupa, planira izgraditi sanitarnu deponiju, kao i implementirati aktivnosti izgradnje zajedničkog reciklažnog dvorišta i pretovarne stanice za čvrsti otpad.

Kada je riječ o divljim deponijama, strateškim intervencijama je u toku 2011-2015.g. broj registriranih divljih deponija smanjen sa 33 na 24 (umanjenje od 27%). I pored navedenog smanjenja, divlje deponije i dalje predstavljaju ozbiljan problem za životnu okolinu i potencijalni izvor zaraznih bolesti. Unaprjeđenje sistema upravljanja otpadom u velikoj mjeri bi doprinjelo poboljšanju kvaliteta zaštite životne sredine i ujedno ojačalo kapacitete lokalne zajednice da smanji rizik od opasnosti koje uzrokuju divlje deponije i

odbačeni čvrsti otpad koji najčešće završi u koritima rijeka čime se smanjuje njihova propusnost i povećava rizik od poplava. Potrebno je u narednom razvojnom periodu uticati na svijest građana i uvesti konstantan monitoring stanja životne okoline kako bi se smanjio rizik od poplava.

4.1.6. Stanje administrativnih usluga lokalne uprave i prostorno planska dokumentacija

Broj zaposlenih u administraciji i struktura i opremljenost MZ se nije značajno mijenjala u periodu 2011-2015.g., te je još uvijek prisutan nedovoljan broj objekata po mjesnim zajednicama koji bi omogućili decentralizovanije i kvalitetnije javne usluge za stanovnike u ruralnom dijelu grada, a što predstavlja prioritet u narednom razvojnom periodu. Broj zaposlenih u administraciji je 129 (81 muškarac i 48 žena) i nije se značajnije mijenjao u proteklih pet godina. Odnos broja stanovnika i zaposlenih u javnoj upravi grada Cazina iznosi 513 stanovnika na jednog zaposlenog u javnoj upravi, što je čini efikasnijom od Grada Bihaća koji približno broji isti broj stanovnika kao i grad Cazin, s tim da je navedeni odnos 267 stanovnika na jednog zaposlenog u javnoj upravi.

S druge strane, došlo je do značajnih promjena kada su u pitanju usluge administracije. U posmatranom periodu poboljšano je regulatorno poslovno okruženje za potencijalne i trenutne poduzetnike (Donesene Odluke, rješenja i pravilnici o uspostavi i funkcioniranju Registra administrativnih postupaka grada, s ciljem pojednostavljenja, unapređenja i eliminacije administrativnih postupaka) čime je skraćeno vrijeme obrade zahtjeva. Ukupan broj predmeta u 2015.g je iznosio 26.413 što je za 38,62% više u odnosu na 2011.g. Procent riješenih predmeta varira u rasponu od 74-83%, zavisno od posmatrane godine, dok procenat prenesenih predmeta ima trend povećanja i zavisno od godine kreće se od 17- 26%.

Kada je u pitanju prostorno-planska dokumentacija, u periodu 2011-2015.g. strateškim intervencijama je izrađen Zoning plan za poslovnu zonu Ratkovac i Regulacioni plan za poslovnu zonu Slatine, čime su se stekli osnovni preduslovi za provođenje daljih aktivnosti na uspostavljanju ovih poslovnih zona. Za poslovnu zonu Ratkovac izrađena je Predstudija izvodljivosti, dok za poslovnu zonu Slatinske bare ovakva studija nije izrađena, što predstavlja preduslov da se aktivnosti izgradnje poslovne zone pokrenu te izrada ovih studija predstavlja prioritet u narednom planskom razdoblju. U pogledu prostorno-planske dokumentacije stanje u gradu se može smatrati zadovoljavajućem. Cijela teritorija grada Cazina je obuhvaćena prostorno-planskom dokumentacijom: Prostornim planom grada Cazina i Urbanističkim planom grada (čiji je obuhvat 2.042,93 ha), koji su u postupku izmjena i dopuna za period od 2002-2020. godine, te provedbenih planova (Regulacioni planovi, Zoning planovi, Urbanistički projekti) koji obuhvataju 11,20% površine Urbanističkog plana Grada Cazina, a koji su definisani su i donešeni na obuhvatima na kojima je planirana intenzivnija gradnja. Međutim, još uvijek nisu usklađene i sređene zemljišno-knjižne evidencije, te nedostaje sistem označavanja ulica, trgova, kućnih brojeva itd., što dugoročno može imati negativan uticaj na prostorno-planski razvoj grada.

Važno je istaći da se u proteklom periodu nije vršilo ispitivanje zadovoljstva građana uslugama gradske administracije, iako je to bilo predviđeno Strategijom. Neophodno je u narednom periodu provesti anketu građana i identifikovati njihove potrebe kada su u pitanju usluge gradske administracije.

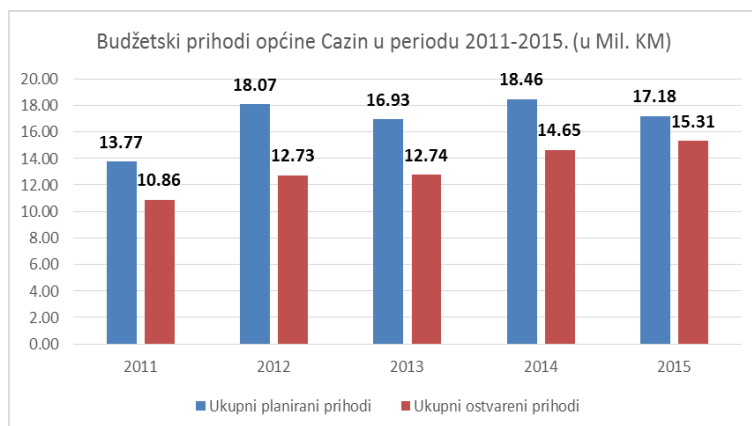
4.1.7. Zaštita okoline i prirodno-historijskog nasljeđa

Kada je u pitanju zaštita okoline i prirodno-historijskog nasljeđa, određena poboljšanja su zabilježena u oblasti upravljanja otpadom i izgradnji kanalizacione mreže (prethodno elaborirana u dijelu komunalnih usluga). Međutim, ona nisu dovoljna i potrebno je i dalje raditi na njihovom unaprjeđenju. Pored unaprjeđenja komunalnih usluga, u posmatranom periodu je došlo povećanja uređenih parkovskih površina sa 7.000 m² u 2011.g. na 11.050m² u 2015.g., što ne predstavlja rezultat implementacije strategije već redovnih aktivnosti grada na uređenu gradskih površina. Uz povećanje parkovskih površina povećan je i broj zasađenih sadnica ukrasnog bilja sa 15.000 u 2011.g. na 20.000 u 2015.g. Iako je zabilježen značajan rezultat u uređenju parkovskih površina, neophodno je nastaviti ove aktivnosti i strateški pristupiti uređenju gradske površine, posebno u dijelu ispod zidina Starog grada koje predstavlja mjesto gdje se građani i turisti redovno okupljaju.

U 2012.g. izrađen i usvojen Lokalni akcioni plan zaštite okoliša (LEAP), koji predstavlja solidnu osnovu za razvoj i uspostavljanje sveobuhvatnog sistema monitoringa životne sredine koji još uvijek nedostaje. Značajan napredak u implementaciji LEAP-a je napravljen u uređenju javnih površina i saniranju divljih deponija, ali je još uvijek neophodno raditi na energetskej efikasnosti i zbrinjavanju čvrstog otpada na ekološki prihvatljiv način (recikliranje)

Kada je u pitanju zaštita prirodno-historijskog nasljeđa, u proteklom periodu je značajno investirano u uređenje uže gradske zone koji su podrazumijevali i uređenje spomenika kulture. Međutim, u posmatranom periodu izostalo je uređenje stare tvrđave u Ostrožcu i ostalih 6 starih gradova koji predstavljaju značajan potencijal za unaprjeđenje i promociju kako kulturnih aktivnosti tako i izletničkog turizma.

4.1.8. Analiza budžeta

Ukupni ostvareni prihodi budžeta grada Cazin u periodu od 2011. do 2015. godine imaju uglavnom trend rasta. Indeks rasta ostvarenih prihoda u 2014.g. u odnosu na 2010.g. iznosi visokih 40,9. U strukturi budžetskih prihoda u 2015.g. poreski prihodi su učestvovali sa 54,94%, što je manje u odnosu na 2011.g. kada je učešće poreskih prihoda iznosilo 74,21%. Ukupno smanjenje učešća poreskih

prihoda je direktno vezano za značajno smanjenje učešća prihoda od indirektnih poreza koji su u 2015.g. manji za 14,72 procentna poena u odnosu na 2011.g. (što se može dijelom dovesti u vezu sa popisom stanovništva iz 2013. godine).

S druge strane, učešće neporeznih prihoda i grant sredstava u ukupnim приходima grada bilježi rast i u 2015.g. iznosi 19,35% za neporezne prihode (povećanje za 4,25 procentna poena u odnosu na 2011.g.) i 25,71% za grantove (povećanje za 12,05 procentna poena u odnosu na 2011.g.).

Najveće učešće u neporeznih prihodima u svim godinama imaju komunalne takse i proračunske naknadne, sa rastućim trendom, dok u okviru grantova najveće učešće u svim godinama i maju grantovi viših nivoa vlasti i kapitalni grantovi.

Kada su u pitanju Kapitalni rashodi, oni imaju trend rasta i u 2015.g su iznosili 3.734.860 KM, što je za 1,14 puta više u odnosu na 2011.g. i u najvećoj mjeri se odnose na kapitalne grantove za izgradnju lokalne infrastrukture.

Na osnovu podataka pripremljenih za evaluaciju implementacije razvojne Strategije grada Cazina utvrđeno je da je tokom perioda 2011-2015. godine od ukupno planiranih 40.444.000,00 KM, realizirano 22,42 % (prosječno 1,81 mil. KM godišnje). Od planiranih 11.893.425,00 KM iz budžeta realizirano je (izdvojeno) 4.081.175,80 KM (prosječno 816.235 KM godišnje), odnosno, 34,31%. Što se tiče vanjskih izvora, od planiranih 28.450.575,00 KM, uspješno je privučeno (realizirano) 4.986.621,57 KM (prosječno 997.242 KM godišnje), odnosno, 17,53%. U strukturi ukupno realiziranih sredstava, iz Budžeta je izdvojeno 45,01 % a iz vanjskih izvora 54,99 % što navodi na zaključak da je implementacija Strategije realizirana uz znatan procenat vanjskih izvora, a što je dijelom rezultat uspješnog privlačenja sredstava iz vanjskih izvora. Prosječna godišnja izdvajanja u proteklom periodu, kao i strukturu izvora realiziranih sredstava, potrebno je uzeti u obzir prilikom planiranja budućih strateških intervencija u okviru revidirane Strategije razvoja grada Cazina.

Na osnovu dosadašnjeg trenda izdvajanja sredstava za strateške projekte kako iz budžeta tako i iz vanjskih izvora te trenutnih saznanja o dostupnim izvorima finansiranja za naredne 4 godine, procjenjuje se da će za strateške projekte u naredne 4 godine biti moguće izdvojiti ukupno 33 mil BAM, od čega se iz budžeta planira izdvojiti cca 4.1 mil a iz vanjskih izvora osigurati cca 29.1 mil.

IV.2. *Strateško fokusiranje*

4.2.1. SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> 🕒 Raskrsnica važnih puteva koji povezuju savsku i jadransku razvojnu osovину i koji vode lučkim kapacitetima. 🕒 Povoljan geografski položaj, blizina granice i dobra cestovna povezanost sa EU i povezanost sa ostalim općinama u kantonu. 🕒 Kvalifikovana, mlada i relativno jeftina radna snaga. 🕒 Poduzetnički duh stanovništva. 🕒 Dugogodišnja tradicija u poljoprivrednoj proizvodnji, posebno u kooperantskoj proizvodnji mlijeka, voća i povrća. 🕒 Značajan udio obradivog zemljišta 🕒 Veliki broj izvorišta pitke vode. 	<ul style="list-style-type: none"> 🕒 Izrazito velika nezaposlenost. 🕒 Kapaciteti privrednih društava koji su bili dio procesa privatizacije i stečaja nisu stavljeni u funkciju. 🕒 Neusklađenost kvalificirane radne snage sa potrebama tržišta rada. 🕒 Nedovoljna međusobna saradnja privatnog sektora. 🕒 Nizak stepen finalizacije u djelatnostima poljoprivrede, stočarstva i drvoprerade. 🕒 Prisustvo rada u neformalnoj ekonomiji. 🕒 Slaba zastupljenost industrijske proizvodnje. 🕒 Nedovoljni prerađivački, skladišni i rashladni kapaciteti za poljoprivredne proizvode. 🕒 Loše stanje i opremljenost školskih i zdravstvenih objekata . 🕒 Nedovoljan broj dijagnostičkih i specijalističkih

<ul style="list-style-type: none"> ① Velika dijaspora značajno doprinosi jačanju tržišta i općoj finansijskoj situaciji. ① Očuvana životna sredina (nema zagađivača). ① Područje bogato kestenom ① Prirodni i historijski uslovi za razvoj turizma (Termalne vode na lokalitetu Rujnice, Sedam starih gradova i dr.). ① Velika koncentracija tržnih centara na području grada koji pokrivaju i regionalno tržište. ① Veliki broj sportskih klubova, udruženja i sportskih aktivista. ① Izgrađena lokalna infrastruktura (putna, vodosnabdijevanje). ① Zainteresiranost građana za sufinansiranje infrastrukturnih projekata. ① Uređena prostorno-planska dokumentacija. ① Reformirana i efikasna lokalna uprava. ① Pozitivan prirodni priraštaj. ① Pokrivenost stanovništva pitkom vodom. 	<ul style="list-style-type: none"> usluga u domu zdravlja (nedovoljan broj timova porodične medicine) što povećava troškove stanovništva za zdravstvenu zaštitu (jer moraju ove usluge dobiti u Bihaću). ① Opterećenost (velika frekvencija saobraćaja) lokalnih, regionalni i magistralnih puteva kao i graničnih prelaza. ① Loš kvalitet niskonaponske mreže, pogotovo u ruralnom dijelu grada. ① Usitnjenost posjeda poljoprivrednog zemljišta (neriješeni imovinsko pravni posjedi). ① Ne postoji sanitarna deponija i nedovoljno razvijen sistem selektivnog prikupljanja otpada. ① Nedovoljna iskorištenost obnovljivih izvora energije i mjera energetske efikasnosti. ① Mali procenat stanovništva pokriven kanalizacionim sistemom. ① Visok procenat fizičkih gubitaka u sistemu vodosnabdjevanja. ① Nedovoljan broj društvenih i kulturnih sadržaja i objekata po MZ-a. ① Nedovoljno razvijen sistemski pristup u radu sa dijasporom. ① Nisu usklađene i sređene zemljišno-knjižne evidencije. ① Nije uspostavljen sistem označavanja ulica, trgova, kućnih brojeva itd. ① Nepostojanje terenske službe hitne medicinske pomoći (nedostaje stručnog kadra u oblasti hitne medicinske pomoći). ① Nedovoljna popunjenost, opremljenost i obučenost vatrogasne jedinice (uključujući nedovoljan broj vatrogasnih jedinica kao i adekvatnih prostorija za vatrogasnu jedinicu). ① Nedovoljna tehnička opremljenost komunalnih preduzeća da odgovore katastrofama. ① Nedovoljno uređena korita i obale vodotoka. ① Bespravna gradnja. ① Nedovoljno aktivne organizacije civilnog društva. ① Kapaciteti kulturnih i sportskih objekata ne zadovoljavaju potrebe stanovništva. ① Nerazvijen sistem navodnjavanja poljoprivrednih površina. ① Nedovoljno razvijeni turistički proizvodi.
---	---

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➊ Trendovi u iskorištavanju obnovljivih izvora energije. ➋ Uvezivanje i organizovanje regionalne i prekogranične turističke ponude. ➌ Značajne investicije u najavi: brza cesta Cazin-Bihać, obilaznica. ➍ Raspoloživost razvojnih fondova: Investiciono-razvojna banka FBiH. ➎ Korištenje fondova EU za finansiranje razvojnih projekata. ➏ Regionalno otvaranje tržišta (bilateralni i multilateralni sporazumi). ➐ Otvaranje malograničnog prelaza Tržačka Raštela. ➑ Neiskorišteni prerađivački kapaciteti Agrokomerca (mesne i mlinске industrije u nadležnosti viših nivoa). ➒ Uspostavljanje čvršćih partnerskih odnosa: lokalna zajednica - privatni sektor. ➓ Privlačenje stranih investitora i kapitala (posebno dijaspore). ➔ Blizina velikih EU ekonomskih centara. ➕ Povezivanje sa drugim gradovima u zemlji i inozemstvu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➊ Neusklađenost obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada. ➋ Ograničena izvozna kategorizacija graničnog prijelaza (iako postoji granični prijelaz na teritoriji grada on nije kategorisan za prelazak animalnog porijekla a na kantonu egzistira najveći proizvođač mlijeka). ➌ Klizišta, poplave i odroni (katastrofe). ➍ Nedovoljna komunikacija i koordinacija viših nivoa sa gradom po pitanju civilne zaštite. ➎ Utjecaj globalne ekonomske krize na ekonomsko i socijalno stanje u gradu. ➏ Politička nestabilnost na području BiH a posebno na USK, dodatno naglašena ekonomskom krizom. ➐ Nedovoljno stimulativan pravni i finansijski okvir u BiH odvraća strane ulagače (nesigurnost za investitore). ➑ Nepostojanje regionalne sanitarne deponije. ➒ Ne tretiranje opasnog otpada (medicinskog, hemijske i poljoprivredne kemikalije itd.). ➓ Nizak nivo nadležnosti lokalne samouprave ugrožava razvoj. ➔ Nepostojanje ažurne i usaglašene razvojne strategije na višim nivoima i nedovoljna koordinacija lokalne, kantonalne, entitetske i državne vlasti.

SWOT analiza predstavlja most između sadašnjeg stanja, koje je utvrđeno analizom, i željenog budućeg stanja koje se definiše strateškim planom razvoja. Ovaj koncept nam daje sistematsku analizu prijetnji i prilika kao i njihovo usaglašavanje sa jakim i slabim stranama grada. SWOT analiza obezbjeđuje informacije korisne za usklađivanje gradskih kapaciteta i sposobnosti sa okruženjem u kojem grad djeluje.

Iz nalaza revidirane SWOT analize, bazirane najvećim dijelom na revidiranoj socio-ekonomskoj analizi, zaključcima i preporukama evaluacije strategije razvoja grada, ali i drugim izvorima, definirani su strateški fokusi koji su usljed promjene prioriteta i pod utjecajem vanjskih faktora pretrpjeli određene izmjene u odnosu na strateške fokuse definirane Strategijom razvoja grada Cazina.

4.2.2. Strateški fokusi

1. Privući strane investitore i kapital dijaspore, iskoristiti poduzetnički duh Cazina i razviti domaće privredne kapacitete koristeći se postojećim trgovinskim tokovima.

Fokusirati se na poboljšanje uslova za investiranje u lokalnu privredu, i to u sektoru malih i srednjih poduzeća, te iskoristiti postojeće potencijale za poboljšanje poslovnog okruženja i staviti u funkciju poslovne zone Slatina i Ratkovac. Obezbeđivanjem privrednih investicija (domaćih, stranih i dijaspore), posebno u sektoru mikropreduzeća i obrta, dovelo bi do diverzifikacije lokalne privrede i razvoja poduzetništva. Kao rezultat ovih aktivnosti došlo bi do većeg interesiranja nezaposlenih za

osposobljavanje i usavršavanje u zanatskim poslovima, čime bi se direktno uticalo na prilagođavanje obrazovne ponude i usklađivanje sistema obrazovanja sa potrebama lokalnog tržišta rada.

2. Iskoristiti poljoprivredne potencijale i unaprijediti ekonomski razvoj sela, imajući na umu brojnost ruralnog stanovništva.

Nalazi revizije socio-ekonomske i SWOT analize upućuju na potencijale grada Cazina koji leže u brojnosti ruralnog stanovništva i potencijala poljoprivredne proizvodnje, posebno u oblastima pčelarstva (s naglašenom proizvodnjom meda od kestena), voćarstva (posebice jagodičastog i ostalog bobičastog voća), proizvodnji kestena i proizvodnje povrća u zaštićenom prostoru. Poljoprivreda može da obezbjedi značajne resurse za razvoj prerađivačke industrije. Poljoprivredi je neophodna podrška radi pokretanja niza servisnih kapaciteta, kao što su otkupni kao i kapaciteti za skladištenje poljoprivrednih proizvoda koji bi se nalazili u okviru budućih poslovnih zona. U cilju održivog korištenja prirodnih resursa, potrebno je kestenovu šumu proglasiti resursom od strateškog značaja i zaštititi je od nekontrolirane sječe i uništavanja ali i brendirati proizvode od kestena.

3. Iskoristiti i zaštititi bogato prirodno i kulturno-historijsko nasljeđe i unaprjeđenjem kvaliteta društvene infrastrukture, poboljšati kvalitetu ponude društvenih sadržaja.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti mladim ljudima i njihovom zadržavanju i privlačenju u gradu Cazinu kako bi se zaustavio negativni migracioni saldo. Pored zapošljavanja, unaprjeđenje ponude i kvaliteta društvenih sadržaja, posebno obrazovnih, sportskih i kulturnih, značajno može utjecati na ostanak mladih. U tom kontekstu potrebno je povećati kapacitete ustanove za predškolski odgoj i obrazovanje i omogućiti veći obuhvat djece ovim vidom obrazovanja. Također je neophodno zaštititi bogato prirodno i kulturno-historijsko nasljeđe, adaptirati postojeću sportsku i kulturnu infrastrukturu te izgraditi novu, kako bi se poboljšala ponuda sportsko-kulturnih aktivnosti i povećao broj građana, posebno mladih, koji učestvuju u ovim manifestacijama. Pored navedenog, kvalitetna komunalna usluga, naročito u domenu kvalitetnog vodosnabdjevanja (prvenstveno u smanjenju gubitaka vode) i javne rasvjete, predstavlja dodatni fokus koji će lokalnu zajednicu učiniti privlačnijom i sigurnijom za život.

4. Iskoristiti trendove u primjeni energetske efikasnosti, te poboljšanjem upravljanja otpadom, unaprijediti sistem zaštite životne sredine

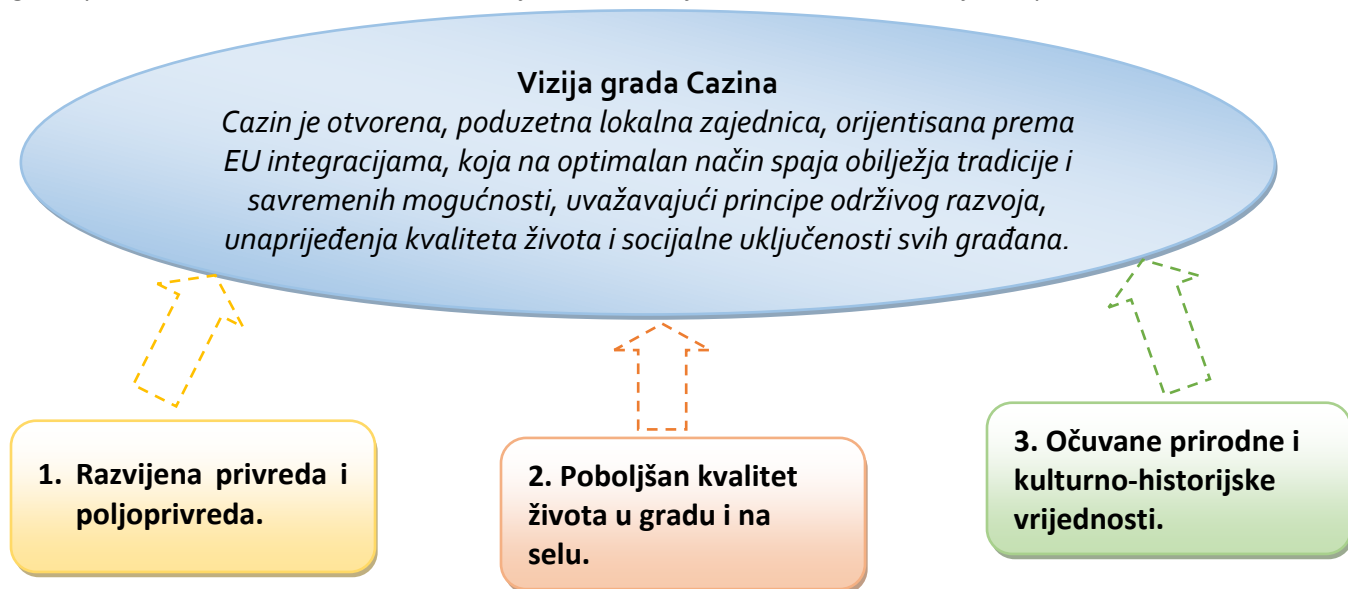
Neefikasno upravljanje otpadom i otpadnim vodama, kao i nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije i mjera energetske efikasnosti, predstavlja jednu od slabosti lokalne zajednice koja dovodi do pogoršanja kvaliteta života te u velikoj mjeri narušava zaštitu životne sredine. Potrebno je obezbjediti adekvatnu komunalnu infrastrukturu i komunalna poduzeća opremiti adekvatnim tehničkim sredstvima za adekvatno odlaganje i saniranje čvrstog otpada, odnosno uspostaviti efikasan sistem selektivnog prikupljanja otpada. Pored toga potrebno je adekvatno odgovoriti na još uvijek prisutan problem divljih deponija čvrstog otpada. Primjenom novih tehnologija, obnovljivih izvora energije i mjera energetske efikasnosti, dovelo bi se do racionalnijeg korištenja energije, smanjenja troškova nabavke energenata kao i do većeg stepena zaštite okoline.

5. Jačati kapacitete lokalne zajednice za smanjenje rizika od katastrofa i velikih nesreća.

Prema nalazima revidirane SWOT analize, prirodne opasnosti predstavljaju jednu od prijetnji za razvoj grada Cazina. Poplave koje su se desile 2014. godine pokazale su nespremnost i nedovoljno razvijene kapacitete lokalne zajednice da odgovori na rizike od prirodnih i drugih opasnosti. Potrebno je izgraditi kapacitete te smanjiti izloženost i ranjivost lokalne zajednice prvenstveno na klizišta, poplave i požare, a što uključuje izgradnju i rekonstrukciju komunalne infrastrukture (vodovodne i kanalizacione infrastrukture), uređenje i čišćenje riječnih korita kao i jačanje tehničkih i kadrovskih kapaciteta Civilne zaštite, Dobrovoljnog vatrogasnog društva i Komunalnog preduzeća.

IV.3. Vizija i strateški ciljevi razvoja

Uzimajući u obzir revidovanu SWOT analizu, revidovane strateške fokuse i preporuke srednjoročne evaluacije Strategije razvoja, strateški ciljevi su pretrpjeli određene promjene u odnosu na prethodno definisane strateške ciljeve za period 2011.-2015.g. Tako zasnovanim i definisanim strateškim ciljevima ocrtavaju se glavni pravci i očekivani dometi transformacije Cazina kao cjeline u narednom razvojnom periodu.

Očekivani uticaj revidiranih strateških ciljeva na sveukupni razvoj grada Cazina u narednom periodu će se pratiti i sagledavati putem sljedećih makro indikatora:

STRATEŠKI CILJ (SC) 1. RAZVIJENA PRIVREDA I POLJOPRIVREDA.

- U periodu 2017-2020.g. stopa povećanja broja zaposlenih je veća za najmanje 3% u odnosu na stopu povećanja u periodu 2011-2015.g.
- Do 2020.g. zaustavljen trend povećanja broja nezaposlenih.
- U periodu 2017-2020.g. stopa povećanja javnih neporeskih prihoda veća je za 5% u odnosu na stopu povećanja u toku 2011-2015.g.

STRATEŠKI CILJ (SC) 2. POBOLJŠAN KVALITET ŽIVOTA U GRADU I NA SELU.

- Zadovoljstvo građana grada Cazin sa uslugama socijalne zaštite, administracije, te sportskim, obrazovnim i kulturnim sadržajima u 2020.g. je veće za 10% u odnosu na 2017. godinu.
- Do 2020.g. rizici od poplava i klizišta smanjeni za kategoriju niže u odnosu na 2016.g.
- Do 2020.g. na području grada Cazina uspostavljen je trend smanjenja negativnog migracionog salda u odnosu na 2011-2015.g.

STRATEŠKI CILJ (SC) 3. OČUVANE PRIRODNE I KULTURNO-HISTORIJSKE VRIJEDNOSTI.

- Do 2020.g. zadovoljstvo građana komunalnim uslugama (vodosnabdjevanje, odvodnja otpadnih voda i odvoz čvrstog otpada) je za najmanje 15% veće u odnosu na 2017. godinu
- Do 2020.g. količine emitovanog CO₂ u atmosferu su manje za minimalno 120 tona na godišnjem nivou.
- Do 2020.g. najmanje dvije kulturno-historijske destinacije na području grada Cazina su uvrštene u zvaničnu turističku ponudu USK.

V Sektorski razvojni planovi

V.1. Usklađenost, komplementarnost i međusobni uticaj sektorskih planova

Prilikom revizije sektorskih razvojnih planova zadržana je komplementarnost svakog od planova te se vodilo računa da implementacija jednog plana nema negativan utjecaj na implementaciju ostala dva sektorska plana.

Elementi sektorskog plana ekonomskog razvoja usklađeni su sa principima zaštite životne sredine i svakako će imati utjecaj i na društveni razvoj grada. Jačanjem poduzetničke infrastrukture (poslovnih zona, izgradnja zelene pijace) se istovremeno unapređuje i društvena infrastruktura lokalne zajednice, a jačanjem kapaciteta lokalnih poljoprivrednih proizvođača očekuje se podizanje životnog standarda značajnog dijela stanovništva što će imati pozitivan efekat i na društveni razvoj grada.

Strateške intervencije definisane u sektoru društvenog razvoja se prvenstveno odnose na uravnotežen razvoj društvene infrastrukture u urbanim i ruralnim dijelovima grada te povećanja kapaciteta lokalne zajednice da prevenira i efikasno odgovori na rizike od katastrofa. Unapređenje društvene infrastrukture (rekonstrukcija, proširenje i izgradnja školskih i predškolskih objekata, sportsko-kulturnih objekata i terena, itd.) pogoduje jačanju poslovne atraktivnosti grada, dok uređenje vodotokova i sanacija klizišta unaprijeđuje zaštitu okoliša. Nadalje, uspostavljanje efikasnije lokalne uprave i organizacija civilnog društva, te jačanje njihovih kapaciteta za namicanje sredstava iz eksternih izvora namijenjenim za strateške intervencije, imaju podjednak utjecaj na implementaciju sva tri sektorska razvojna plana.

Sektor zaštite okoliša predviđa strateške intervencije čija realizacija ima pozitivan utjecaj na kvalitet života svih građana, posebno na stanje komunalne infrastrukture. Osnovni projekti u sektoru zaštite okoliša jesu rekonstrukcija i izgradnja vodovodnog sistema, izgradnja kanalizacionog sistema kako u urbanom tako i u ruralnom području, izgradnja reciklažnog dvorišta i unaprijeđenje infrastrukture za selektivno prikupljanje otpada, te obnova i zaštita kulturno-historijskog naslijeđa. Izgradnja komunalne infrastrukture značajno će doprinijeti investicionoj atraktivnosti grada, dok će zaštita kulturno-historijskog naslijeđa (obnova starog grada Ostrožac i porodične kuće Nurije Pozderca) omogućiti unaprijeđenje kulturnog i turističkog sadržaja, a time i kvalitetnijeg društvenog života građana.

V.2. Plan lokalnog ekonomskog razvoja

Revizija Sektorskog plana lokalnog ekonomskog razvoja grada Cazina urađena je na temelju zaključaka i preporuka nezavisne srednjoročne evaluacije Strategije razvoja grada Cazina, revizije socio-ekonomske analize, vizije razvoja i strateških ciljeva, kao i revizije snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru ekonomije.

Analizom je utvrđeno da se ekonomski razvoj grada Cazina i dalje bazira na poslovnim inicijativama mikro, malih i srednjih preduzeća, prvenstveno u prerađivačkom sektoru, te razvoju obrta i poljoprivredne proizvodnje. U tom kontekstu, Razvojni tim grada definisao je sljedeće revidirane fokuse ekonomskog razvoja:

- Povećanje broja obrta, te malih i srednjih preduzeća potrebno je omogućiti kroz iskorištavanje i unaprijeđenje postojećih i uvođenje novih administrativnih usluga potencijalnim investitorima, kao i uspostavom novih poslovnih zona. U tom kontekstu potrebno je jačati sistemski pristup lokalnom ekonomskom razvoju kroz uspostavljanje one stop shop-a, subvencioniranje kamata po osnovu kredita MSP za proširenje proizvodnje. Neophodno je izgraditi kapacitete privrednika da smanje rizike od katastrofa, prvenstveno kroz obezbjeđenje kvalitetne poslovne infrastrukture, ali i kroz permanentnu edukaciju privrednika i zaposlenih o važnosti pravovremenog odgovora i prevencije u smanjenju rizika od požara i drugih opasnosti.

- Razvijati poljoprivredu kroz jačanje konkurentnosti domaćeg proizvoda. Ovaj razvoj bi se mogao ubrzati kroz sistemsku (budžetsku) podršku i olakšice, odnosno, podršku u podizanju novih zasada malina, plastenika, ali i unaprijeđenju proizvodnje mlijeka i proizvoda od meda. Jačanje njihove tržišne pozicije kroz povećanje kvaliteta i obima poljoprivredne proizvodnje predstavlja važnu komponentu razvoja poljoprivrede, gdje grad može pružiti sistemsku podršku uspostavljanjem Poljoprivredne savjetodavne službe. Posebnu pažnju je neophodno usmjeriti da se poljoprivrednici kroz subvencioniranje poljoprivredne proizvodnje i rad savjetodavne službe dodatno edukuju na temu adaptacije poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene odnosno smanjenje rizika od suše i grada, a kroz primjenu sistema za navodnjavanje i protivgradnih mreža, organizovanje proizvodnje u zaštićenom prostoru, te korištenjem zasada i sadnica otpornih na sušu.
- Iskoristiti postojeću obrazovnu infrastrukturu i na osnovu sveobuhvatnog istraživanja tržišta rada i uvođenjem novih smjerova u srednje obrazovanje, prilagoditi obrazovnu ponudu sa potrebama poslodavaca.

V.2.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima

Uzimajući u obzir preporuke srednjoročne evaluacije Strategije razvoja grada Cazina, revidirane strateške ciljeve i revidirane fokuse ekonomskog razvoja, gradski razvojni tim je izvršio reviziju sektorskih ciljeva i definisao sljedeće ciljeve ekonomskog razvoja:

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
1.1. Razvijena mikro, mala i srednja preduzeća do 2020.g.	<p>⇒ Ishod 1: Realizirane nove investicije u ekonomski, društveni i okolišni razvoj grada u vrijednosti od najmanje 10.000.000 KM do 2020.god;</p> <p>⇒ Ishod 2: Do 2020.g. povećani prihodi subvencioniranih preduzeća za najmanje 15% u odnosu na godinu u kojoj su ostvarene subvencije po osnovu kamata za MSP;</p> <p>⇒ Ishod 3: Otvoreno najmanje 150 novih radnih mjesta u privredi do kraja 2020. godine;</p> <p>⇒ Ishod 4: Do 2020.g. najmanje 50 prekvalifikovanih koji su zasnovali radni odnos;</p> <p>⇒ Ishod 5. Do 2020.g. potpisan sporazum sa investitorima o izgradnji turističko-rekreacionog centra Rujnica.</p>	<p>⇒ Iznos investicija u ekonomski, društveni i okolišni razvoj;</p> <p>⇒ Iznosi prihoda subvencioniranih preduzeća;</p> <p>⇒ Broj novih radnih mjesta u privredi</p> <p>⇒ Broj prekvalifikovanih koji su zasnovali radni odnos</p> <p>⇒ Sporazum sa investitorima o izgradnji turističko-rekreacionog centra Rujnica</p>
1.2. Povećan plasman poljoprivrednih proizvoda na tržište do 2020.g.	<p>⇒ Ishod 1: U 2020.g. ukupan prihod od plasmana mlijeka uvećan za najmanje 5%, od jagodičastog voća za najmanje 20%, od plasteničke proizvodnje za najmanje 15% i od pčelarstva za najmanje 20% u odnosu na 2015.g.;</p> <p>⇒ Do 2020.g. broj registriranih obrta u poljoprivredi je za 25% veći u odnosu na 2015.</p>	<p>⇒ Prihodi od pčelarstva;</p> <p>⇒ Prihodi od plasmana mlijeka;</p> <p>⇒ Prihodi od plasteničke proizvodnje;</p> <p>⇒ Prihodi od jagodičastog voća;</p> <p>⇒ Broj registriranih obrta u poljoprivredi</p>

V.2.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Revidirani sektorski ciljevi u oblasti ekonomskog razvoja usklađeni su sa važećim strateškim dokumentima, pravcima razvoja i planovima viših nivoa, i to:

- **Strategija razvoja Unsko-Sanskog kantona 2014-2020.g.**, u odnosu na Strateške ciljeve 1./ *Razviti konkurentnu privredu i dostići nivo prosjeka ekonomskog razvoja FBiH*, i 4./ *Razvijati ljudske resurse i unaprijediti tržište rada*;
- **Strateški plan razvoja lokalne samouprave u BiH**, u odnosu na Strateške ciljeve 4./ *Osigurati stalno unaprjeđivanje kvaliteta i ekonomičnosti usluga* i 6./ *Osigurati odgovorno i jedinstveno vršenje javnih poslova svih nivoa vlasti u lokalnoj zajednici*;
- **Strategija razvoja Federacije BiH 2010-2020.g.**, gdje se veze očituju u odnosu na Strateške ciljeve 2./ *Konkurentnost*, 4./ *Zapošljavanje-Razvoj malih i srednjih preduzeća i otvaranje novih radnih mjesta*, te 5./ *Održivi rast i razvoj*;
- **Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2015–2019.g.**, gdje najdirektnija veza postoji sa Strateškim ciljem 1./ *Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološkog nivoa, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta*, te 3./ *Održivo gospodarenje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama*;
- **Strategija zapošljavanja FBiH**, u vezi sa Strateškim ciljevima 1./ *Stimulirati rast, zapošljavanje i poboljšanje kvaliteta radnih mjesta* i 5./ *Jačanje socijalne i teritorijalne kohezije kroz razvoj poduzetništva*;
- **Prostorni plan FBiH**, vezano za Opći cilj 3./ *Prostorno planskim rješenjima obezbijediti održivi razvoj prema stvarnim prostornim i ekonomskim mogućnostima, bez ograničenja koja proizlaze iz administrativnog ustrojstva FBiH*, te za Posebne ciljeve 3./ *Koristiti proizvodne sposobnosti zemljišta po osnovu bonitetne vrijednosti i agrozona, u cilju optimalnog korištenja, pri čemu prioritet dati poljoprivrednoj proizvodnji, a ostale potrebe zadovoljavati prema mogućnostima na zemljištu lošijeg kvaliteta* i 4./ *Povećati sudjelovanje obradivog zemljišta u ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta*;
- **Strategije razvoja BiH**, u odnosu na prioritete koji se odnose na vanjski sektor, odnosno prioritete: 1./ *Privlačenje inostranih direktnih investicija*, i 2./ *Poboljšanje vanjske trgovine*;
- U odnosu na EU strateška opredjeljenja predstavljena u **Evropskoj strategiji rasta i razvoja 2020.g.**, ovaj cilj vezuje za Strateški pravac 2./ *Održiva, efikasna i kompetitivna ekonomija, dok se u odnosu na Evropsku strategiju zapošljavanja vezuje prvenstveno za Smjernice br. 1./ *Provođenje politika zapošljavanja kojima je cilj ostvarivanje pune zaposlenosti* i br. 4./ *Bolji odgovor na potrebe tržišta rada*.*

V.2.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Najznačajnije oblasti i inicijative koje predstavljaju potencijal za međuopćinsku saradnju u domenu ekonomskog razvoja su:

- Podrška poljoprivrednoj proizvodnji izgradnjom zelene pijace, čime će se steći preduslovi za mogućnost plasmana poljoprivrednih proizvoda i sa drugih susjednih JLS (Bosanska Krupa, Bužim i Bihać);
- Usklađivanje obrazovne ponude sa potrebama tržišta rada, gdje bi se zajedničkim ulaganjem sa susjednim općinama (Bužim i Bosanska Krupa) u kreiranje novih programa prekvalifikacije doprinjelo jačanju konkurentnosti radne snage i većem zapošljavanju mladih.

V.2.4. Programi, projekti i mjere

Za realizaciju revidiranog plana ekonomskog razvoja grada Cazina definisano je **10 projekata** i mjera grupisanih u **3 programa**:

PROGRAM	MJERA/PROJEKAT
1.1.1. Program podrške razvoju MSP	1.1.1.1. Projekat: Razvijanje infrastruktura poslovnih zona
	1.1.1.2. Mjera: Subvencioniranje kamata po kreditima za mikro, mala i srednja preduzeća
	1.1.1.3. Mjera: Subvencioniranje pokretanja malih biznisa
	1.1.1.4. Projekat: Uspostavljanje servisa za preduzetnike i investitore - "One stop shop"
	1.1.1.5. Projekat: Istraživanje potencijala termo-mineralnih voda u Rujnici
1.1.2. Program prekvalifikacije radne snage	1.1.2.1. Projekat: Izrada analize potrebe tržišta rada za kvalifikovanom radnom snagom
	1.1.2.2. Projekat prekvalifikacije radnika u skladu sa potrebama tržišta rada
1.2.1. Program razvoja poljoprivredne proizvodnje	1.2.1.1. Mjera: Subvencija za razvoj poljoprivredne proizvodnje
	1.2.1.2. Projekat: Uspostavljanje poljoprivredne savjetodavne službe
	1.2.1.3. Projekat: Izgradnja nove zelene pijace

Ukupna očekivana ulaganja za realizaciju revidiranog sektorskog plana ekonomskog razvoja su: **4.485.000 KM**

V.2. Plan društvenog razvoja

Revizija Sektorskog plana lokalnog društvenog razvoja grada Cazina urađena je na temelju zaključaka i preporuka nezavisne srednjoročne evaluacije Strategije razvoja grada Cazina, revizije socio-ekonomske analize, vizije razvoja i strateških ciljeva, kao i revizije snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru društvenog razvoja. Revidirani fokusi društvenog razvoja grada Cazina za naredni period su:

- Podrškom projektima organizacija civilnog društva, ojačati njihove kapacitete za privlačenje donatorskih sredstava i na taj način stvoriti preduslove za poboljšanje javnih usluga koje ove organizacije pružaju građanima u oblasti socijalne zaštite, sporta i kulture.
- Uvođenjem novih mjera javne uprave (Akademija za građane) za uključivanje građana u procese odabira prioriteta i uspostavljanjem mehanizma mjerenja zadovoljstva građana javnim uslugama, poboljšati efikasnost rada javne uprave.
- U cilju poboljšanja usluga iz oblasti sporta i kulture iskoristiti razvojne fondove i unaprijediti sportsku i kulturnu infrastrukturu, vodeći se principima obnove i izgradnje „na bolje“ kako ne bi pojačali rizik od prirodnih i drugih opasnosti.
- Iskoristi dostupne razvojne fondove međunarodnih i domaćih organizacija i unaprijediti kvalitet socijalnih usluga obezbjeđivanjem prostornih uslova za kvalitetniji rad Centra za socijalni rad i uspostaviti Centar za razvoj inkluzivne prakse. Također je neophodno proširiti vrtičke kapacitete i povećati obuhvat djece predškolskim odgojem i obrazovanjem, te izgradnjom školskih objekata poboljšati uslove školovanja učenika osnovnih škola.
- Koristeći se vlastitim snagama i dostupnim sredstavima iz razvojnih fondova domaćih i stranih organizacija, ojačati kapacitete lokalne zajednice za smanjenje rizika od katastrofa, prvenstveno u segmentu uređenja vodotokova, sanacije klizišta i napuštenog ugljenokopa "Klenovac". Također je neophodno ojačati kapacitete vatrogasne jedinice za prevenciju i pravovremeni odgovor na katastrofe i nesreće uzrokovane prirodnim i drugim opasnostima.

V.2.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
2.1. Unaprijeđena efikasnost lokalne uprave i civilnog društva do 2020.	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Ishod 1: Do 2020.g realizirano najmanje 8 mjera poboljšanja javnih usluga; ⇒ Ishod 2: Do 2020. g zadovoljstvo mladih učešćem u projektima volonterizma i uključenosti u opće društvene tokove veće je za najmanje 10% u odnosu na 2017.g.; ⇒ Ishod 3: Počevši od 2020. svi programi RTV Cazin se emituju u digitalnom signalu. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj realiziranih mjera poboljšanja javnih usluga (mjere predložene u analizama istraživanja zadovoljstva građana javnim uslugama); ⇒ Zadovoljstvo mladih učešćem u projektima volonterizma i uključenosti u opće društvene tokove; ⇒ Broj programa RTV Cazin koji se emituju u digitalnom signalu.
2.2. Smanjeni rizici od katastrofa do 2020.g.	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Ishod 1: Do 2020.g. nije zabilježena evakuacija stanovnika usljed opasnosti od klizišta; ⇒ Ishod 2: Do 2020. godine najmanje 20.000 m² degradirane površine stavljeno u funkciju poljoprivredne proizvodnje; ⇒ Ishod 3: Do 2020.g potpisan sporazum sa potencijalnim finansijerom za izgradnju sportsko rekreativnog centra "Klenovac"; Ishod 4: Do 2020. potpisan sporazum sa investitorom za sufinansiranje izgradnje novog vatrogasnog doma. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj evakuiranih stanovnika usljed opasnosti od klizišta ⇒ Površina degradiranog zemljišta stavljena u funkciju poljoprivredne proizvodnje. ⇒ Sporazum sa finansijerom za izgradnju sportsko rekreativnog centra "Klenovac" ⇒ Sporazum sa investitorom za sufinansiranje izgradnje novog vatrogasnog doma
2.3. Unaprijeđen pristup stanovništva kulturnim, sportskim i obrazovnim uslugama do 2020.g.	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Ishod 1: Do 2020. godine broj djece obuhvaćene predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem iznosi najmanje 450 na godišnjem nivou; ⇒ Ishod 2: Do 2020.g. zadovoljstvo roditelja uslovima u kojima djeca pohađaju osnovnu školu Cazin I je za najmanje 30% veće u odnosu na 2017.g.; ⇒ Ishod 3: Do 2020.g. u sportsko-rekreativne aktivnosti dodatno uključeno najmanje 1.200 građana. (tačan broj ćemo dodatno definisati nakon projekata); ⇒ Ishod 4: Do 2020.g. u sportsko-rekreativne aktivnosti dodatno uključeno najmanje 400 djece; ⇒ Ishod 5: Do 2020.g. u društveno-kulturne aktivnosti dodatno uključeno najmanje 5.000 građana; ⇒ Ishod 6: Do 2020.g. potpisan sporazum sa investitorom za izgradnju olimpijskog bazena. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj djece obuhvaćene predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem na godišnjem nivou; ⇒ Zadovoljstvo roditelja uslovima u kojima djeca pohađaju osnovnu školu Cazin I; ⇒ Broj građana koji učestvuju u sportskim aktivnostima; ⇒ Broj djece dodatno uključene u sportsko-rekreativne aktivnosti; ⇒ Broj građana uključenih u društveno-kulturne aktivnosti; ⇒ Sporazum sa investitorom za izgradnju olimpijskog bazena.

2.4. Unaprijeđen pristup uslugama socijalne zaštite do 2020.g.	⇒ Ishod 1: Do 2020.g. smanjen broj incidentnih slučajeva prijavljenih Centru za socijalni rad u kojima su učestvovali maloljetnici za najmanje 10% u odnosu na 2015; ⇒ Ishod 2: Do 2020.g. najmanje 80% porodica djece ometene u psiho-fizičkom razvoju zadovoljno je uslugama Centra za inkluzivnu praksu.	⇒ Broj incidentnih slučajeva prijavljenih Centru za socijalni rad u kojima su učestvovali maloljetnici; ⇒ Zadovoljstvo porodica djece ometene u psiho-fizičkom razvoju uslugama Centra za inkluzivnu praksu.
--	--	---

V.2.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Revidirani sektorski ciljevi u oblasti društvenog razvoja usklađeni su sa važećim strateškim dokumentima, pravcima razvoja i planovima viših nivoa, i to:

- **Strategija razvoja Unsko-Sanskog kantona 2014-2020.g.**, u odnosu na Strateške ciljeve 5./ *Osigurati visok nivo socijalne sigurnosti i zaštite*, i 4./ *Razvijati ljudske resurse i unaprijediti tržište rada*;
- **Strategija socijalnog uključivanja BiH**, u svim njenim prioritetima, a naročito u okviru Podcilja 3/*Poboljšati obrazovanje*;
- **Strateški pravci razvoja obrazovanja u BiH 2008-2015.g.**, gdje se veza ogleda u odnosu na Strateške pravce 4.1/ *Razvoj obrazovnog sektora*, te 4.3/*Jednakost pristupa i pravičnost u obrazovanju*;
- **Strateški plan razvoja lokalne samouprave u BiH**, u odnosu na Strateške ciljeve 4./*Osigurati stalno unaprjeđivanje kvaliteta i ekonomičnosti usluga* i 6./*Osigurati odgovorno i jedinstveno vršenje javnih poslova svih nivoa vlasti u lokalnoj zajednici*;
- **Strategija upravljanja vodama FBiH 2010-2022.g.**, u odnosu na Strateški cilj 9/*Smanjenje rizika pri ekstremnim hidrološkim pojavama*;
- **Platforma za smanjenje rizika od katastrofa BiH**, posebice u odnosu na *Viziju platforme, stav (2)/ Jačanje upravljanja rizicima od katastrofa* i *stav (3)/ Ulaganje u smanjenje rizika od katastrofa radi povećanja otpornosti*;
- *U odnosu na EU strateška opredjeljenja predstavljena u **Europskoj strategiji rasta i razvoja 2020.**, ovaj cilj vezuje za Strateški pravac 3./ *Inkluzivni rast*.*

V.2.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Najznačajnije oblasti i inicijative koje predstavljaju potencijal za međuopćinsku saradnju u domenu društvenog razvoja su:

- Saradnja sa susjednim JLS (Bosanska Krupa, Bihać i Bužim) u segmentu uvođenja dobrih praksi u lokalnu samoupravu i unapređenja usluga koje se pružaju građanima, a posebice uvođenje mjerenja zadovoljstva građana komunalnim uslugama.
- Posebno je važno sagledati mogućnosti međuopćinske saradnje sa JLS Bihać i Velika Kladuša u segmentu jačanja kapaciteta lokalne zajednice za smanjenje rizika od prirodnih i drugih opasnosti kroz pripremu i implementaciju projekata uređenja korita i obala rijeke Korane i Mutnice.

V.2.4. Programi, projekti i mjere

Za realizaciju revidiranog plana društvenog razvoja grada Cazina definisano je **20 projekata i mjera** grupisanih u **8 programa**:

PROGRAM	MJERA/PROJEKAT
2.1.1. Program jačanja inicijativa nevladinih organizacija	2.1.1.1. Projekat: Omladinska banka
	2.1.1.2. Mjera: Podrška razvoju NVO sektora i njegovom uključivanju u razvojne procese
	2.1.1.3. Projekat: Proširenje kapaciteta gradske biblioteke
2.1.2. Program unaprijeđenja usluga javne uprave	2.1.2.1. Projekat: Tehničko opremanje i modernizacija JP RTV Cazin
	2.1.2.2. Projekat: Uspostavljanje redovnog ispitivanja zadovoljstva i potreba građana
	2.1.2.3. Projekat: Akademija za građane
2.2.1. Program izgradnje kapaciteta subjekata u sistemu civilne zaštite	2.2.1.1. Projekat: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju novog vatrogasnog doma
2.2.2. Program prevencije šteta od prirodnih i drugih opasnosti	2.2.2.1. Projekat: Čišćenje vodotoka
	2.2.2.2. Projekat: Sanacija prioritetnih klizišta
	2.2.2.3. Projekat: Sanacija samoupale uglja „Klenovac“
2.3.1. Program unaprijeđenja sportskih i kulturnih sadržaja	2.3.1.1. Projekat: Izgradnja parkovskih igrališta za djecu
	2.3.1.2. Projekat: Proširenje i rekonstrukcija Kulturnog centra Cazina
	2.3.1.3. Projekat: Rekonstrukcija sportske dvorane
	2.3.1.4. Projekat: Uređenje biciklističkih staza
	2.3.1.5. Projekat: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju zatvorenog olimpijskog bazena
2.3.2. Program unaprijeđenja usluga predškolskog odgoja i obrazovanja	2.3.2.1. Projekat: Povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem
	2.3.2.2. Projekat: Proširenje kapaciteta dječijeg obdaništa
2.3.3. Program unaprijeđenja usluga osnovnog obrazovanja	2.3.3.1. Projekat: Izgradnja osnovne škole Cazin I
2.4.1. Program unaprijeđenja usluga socijalne zaštite	2.4.1.1. Projekat: Osposobljavanje prostorije za kontaktiranje roditelja sa djecom i prostorije za rad sa djecom i mladima
	2.4.1.2. Projekat: Uspostavljanje Centra za razvoj inkluzivne prakse

Ukupna očekivana ulaganja za realizaciju revidiranog sektorskog plana društvenog razvoja su: **4.815.000 KM**.

V.3. Plan zaštite životne sredine

Revizija Sektorskog plana zaštite okoliša grada Cazina urađena je na temelju zaključaka i preporuka nezavisne srednjoročne evaluacije Strategije razvoja grada Cazin, revizije socio-ekonomske analize, vizije razvoja i strateških ciljeva kao i revizije snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru zaštite okoliša. Revidirani fokusi razvoja sektora zaštite okoliša grada Cazina za naredni period su:

- Iskoristiti razvojne fondove domaćih i međunarodnih organizacija i mogućnost dobijanja kreditnih sredstava i sanirati, unaprijediti i dodatno izgraditi vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu čime će se povećati pokrivenost stanovništva i privrednih subjekata kvalitetnom pitkom vodom i odvodnjom i tretmanom otpadnih voda.
- Iskoristiti vlastita sredstva i sredstva domaćih i međunarodnih organizacija i urediti lokalne kanale, kao i riječna korita i smanjiti rizike od katastrofa uzorkovanih izljevanjem rijeka i bujičnih voda.
- Iskoristiti dostupnost međunarodnih razvojnih sredstava i mogućnost kreditnog zaduženja grada i izgraditi jedinstveno reciklažno dvorište te uvesti sistem selektivnog prikupljanja otpada što će smanjiti količine otpada koji se odvozi na regionalnu sanitarnu deponiju. Iste izvore finansiranja iskoristiti za unaprijeđenje odvoza mješanog čvrstog otpada čime će se smanjiti količina nepropisno deponovanog otpada na divljim deponijama.
- Primjenom mjera EE u javnoj rasvjeti i javnim objektima, smanjiti potrošnju energenata (neobnovljivih izvora energije) koji imaju negativan uticaj na kvalitetu vazduha ali i na druge segmente životne sredine. Prilikom primjene mjera EE u javnim objektima voditi se principom „obnova na bolje“ i primjeniti adekvatne materijale i mjere koji direktno utiču na smanjenje rizika od prirodnih i drugih opasnosti (hidrantski sistemi, vodootporna fasada i stolarija, automatski sistemi za gašenje požara itd.).
- Iskoristiti dostupnu podršku Federalnog i Kantonalnog ministarstva prostornog uređenja i zajedno sa vlastitim sredstvima zaštititi bogato kulturno-historijsko nasljeđe grada Cazin.

V.3.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
3.1. Obezbijedeno kvalitetno snabdijevanje stanovništva pitkom vodom do 2020.godine.	⇒ Ishod 1. Do 2020.g. smanjeni gubici vode u sistemu za 15% u odnosu na 2015.godinu	⇒ Procenat gubitaka vode u sistemu.
3.2. Smanjen negativan uticaj odloženog čvrstog otpada na životnu sredinu do 2020.godine.	⇒ Ishod 1: Do 2020.g smanjena količina nepropisno deponovanog otpada za 5 % u odnosu na 2015. godinu; ⇒ Ishod 2: Do 2020.g. ostvareni prihod od prodaje selektivno prikupljenog/reciklovanog otpada iznosi minimalno 50.000 KM na godišnjem nivou.	⇒ Količina nepropisno deponovanog otpada; ⇒ Prihodi od prodaje selektivno prikupljenog/reciklovanog otpada.

3.3. Povećana energetska efikasnost do 2020.godine.	⇒ Ishod 1: Do 2020.g. godine iznos troška el. energije u javnim objektima manji je za najmanje 5% u odnosu na 2015.godinu; ⇒ Ishod 2: Do 2020.g. smanjeni iznosi računa za nabavku energenata za zagrijavanje javnih objekata za najmanje 10% u odnosu na 2015.godinu;	⇒ Iznos računa za el. Energiju; ⇒ Iznosi računa za nabavku energenata za zagrijavanje.
3.4. Regulisane otpadne vode do 2015.godine	⇒ Ishod 1: Do 2020. godine smanjena količina otpadnih voda koje se ispušta u tlo za najmanje 30% u odnosu na 2015. godinu	⇒ Količina otpadnih voda koje se ispuštaju u tlo.
3.5. Zaštićeno prirodno i kulturno-historijsko naslijeđe do 2020.godine	⇒ Ishod 1: U 2020. godini ukupan prihod od posjeta prirodnim i kulturno-historijskim objektima i destinacijama je najmanje 17.000KM godišnje; ⇒ Ishod 2: Do 2020. godine spomenik "Kuća Nurije Pozderca" posjeti najmanje 2.000 posjetilaca na godišnjem nivou; ⇒ Ishod 3: Počevši od 2020.g park ispod zidina starog grada posjeti najmanje 100 posjetilaca dnevno.	⇒ Prihodi od posjeta prirodnim i kulturno-historijskim objektima; ⇒ Broj posjetilaca spomenika "Kuća Nurije Pozderca". ⇒ Broj posjetilaca parka ispod zidina starog grada.

V.3.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Revidirani sektorski ciljevi u oblasti zaštite okoliša usklađeni su sa važećim strateškim dokumentima, pravcima razvoja i planovima viših nivoa, i to:

- **Strategija razvoja Unsko-Sanskog kantona 2014.-2020.g.**, u odnosu na Strateške ciljeve 2./Izgraditi infrastrukturu za poboljšanje kvalitete života stanovnika, i 3./Unaprijediti zaštitu okoliša i očuvanje prirode;
- **Prostorni plan FBiH**, vezano za Opći cilj 3./Prostorno planskim rješenjima obezbijediti održivi razvoj prema stvarnim prostornim i ekonomskim mogućnostima, bez ograničenja koja proizlaze iz administrativnog ustrojstva entiteta FBiH;
- **Strategija razvoja FBiH 2010-2020.g.**, vezano za Strateški cilj 4./Održivi rast i razvoj-Ekologija i razvoj energetske potencijala;
- **Strategija upravljanja vodama FBiH 2010-2022.g.**, koja u svim svojim aspektima definira razvoj komunalne infrastrukture, prvenstveno u odnosu na Strateške ciljeve 6./Povećanje obuhvata i poboljšanje javnog snabdjevanja, 7./Osiguranje uslovan za održivo korištenje voda u oblastima čiji razvoj zavisi od interesa tržišta, 8./Postizanje i održavanje dobrog stanja površinskih i podzemnih voda radi zaštite akvatične flore i faune i potreba korisnika voda;
- **Strategija zaštite okoliša FBiH 2008-2018.g.**, a prvnstveno u odnosu na Strateške ciljeve 4.2/Održiva upotreba prirodnih resursa, 4.4/Smanjenje pritiska na biološku i geološku raznolikost FBiH, 5.1/Stvoriti osnovu za skladan i prostorno uravnotežen ekonomski razvoj, 5.2/Minimiziranje/otklanjanje rizika po ljudsko zdravlje, biodiverzitet, prirodno i graditeljsko naslijeđe, te 6.3/Unaprijeđenje korištenja energije;

- **Federalni plan upravljanja otpadom 2012-2017.g.**, u odnosu na Osnovne ciljeve 4./Prethodna obrada otpada prije konačnog odlaganja, 6./Smanjenje štetnih utjecaja na okoliš, te 7./Samoodrživost sistema upravljanja komunalnim otpadom;
- U odnosu na programske intervencije koje se odnose na *primjenu principa energetske efikasnosti i očuvanje prirodnih resursa* Plan zaštite okoliša se dijelom vezuje za **NEAP BiH (Ekološki Akcijski plan BiH)**, kao i na postojeće međudržavne obaveze preuzete prvenstveno potpisivanjem **Ugovora o uspostavi energetske zajednice**, te na niz strateških i planskih dokumenata koji su u procedurama usvajanja, a tijekom implementacije ove Strategije će vjerojatno biti na snazi, kao što su **NEEAP (Akcijski plan energetske efikasnosti BiH)**, **FEAP (Akcijski plan energetske efikasnosti FBiH)**, te na **Zakon o energetskej efikasnosti FBiH**.

V.3.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Najznačajnija inicijativa koja predstavlja potencijal za međuopćinsku saradnju u domenu zaštite okoliša predstavlja saradnja sa susjednim općinama (Bosanska Krupa i Bužim) u segmentu izgradnje i uređenja regionalne pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice čvrstog otpada, što predstavlja integralni dio inicijative za izgradnju regionalne sanitarne deponije.

V.3.4. Programi, projekti i mjere

Za realizaciju revidiranog plana zaštite okoliša grada Cazina definirano je 13 projekata i mjera grupiranih u 5 programa:

PROGRAM	MJERA/PROJEKAT
3.1.1. Program rekonstrukcije vodovodnog sistema	3.1.1.1. Projekat: Rekonstrukcija potisnog i gravitacionog cjevovoda Mutnik
	3.1.1.2. Projekat: Rekonstrukcija vodovodnog sistema Pećigrad
	3.1.1.3. Projekat: Uspostava DMA mjernih zona, te implementacija GIS-a vodovodnog i kanalizacionog sistema
3.2.1. Program unaprijeđenja usluga odvoza čvrstog otpada	3.2.1.1. Projekat: Nabavka specijalnog komunalnog vozila
	3.2.1.2. Projekat: Izgradnja i uređenje pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice (I faza)
3.3.1. Program unaprijeđenja energetske efikasnosti	3.3.1.1. Projekat: Izrada elaborata EE za javne objekte
	3.3.1.2. Projekat: Primjena mjera EE u javnim objektima
3.4.1. Program izgradnje kanalizacionih sistema	3.4.1.1. Projekat: Izgradnja Centralnog kanalizacionog sistema – izgradnja glavnog fekalnog kolektora
	3.4.1.2. Projekat DECENT – izgradnja biljnog prečistača i sanitarnog kolektora
	3.4.1.3. Projekat: Izgradnja kanalizacionog sistema Cazin-zapad
3.5.1. Program obnove prirodnog i kulturno-historijskog nasljeđa	3.5.1.1. Projekat: Obnova kompleksa tvrđave Ostrožac (I faza)
	3.5.1.2. Obnova kuće Nurije Pozderca
	3.5.1.3. Uređen park ispod zidina starog grada Cazin

Ukupna očekivana ulaganja za realizaciju revidiranog sektorskog plana zaštite okoliša su: **24.002.213 KM**

VI. Operativni dio

VI.1. Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine (1+2)

Veza sa strateškim i sektorskim ciljem/ ciljevima	Projekt / mjera (vrijeme trajanja)	Ukupni ishodi	Ukupni orijent. izdaci	Finansiranje iz budžeta JLS				Finansiranje iz ostalih izvora				Nosioci implementacije	Veza sa budžetom i/ili oznaka eksternog izvora finansiranja	Općinska služba odgovorna za praćenje
				Pregled po godinama				Pregled ostalih izvora po godinama						
				god. I	god. II	god. III	ukupno (I+II+III)	god. I	god. II	god. III	ukupno (I+II+III)			
SC1/SEC1.1	1.1.1.1. Projekt: Razvijanje infrastrukture poslovnih zona (2017-2020)	Do 2020. u poslovnim zonama Ratkovac i Slatinske bare posluje najmanje 10 novih poslovnih subjekata.	2.300.000	900.000	250.000		1.150.000	500.000	350.000	300.000	1.150.000	Služba za privredu	a) 821619 -Rješavanje imovinsko pravnih odnosa i uređenje infrastrukture poslovnih zona b) Sredstva od prodaje zemljišta u poslovnoj zoni i c) Grant FMRPO	Služba za upravljanje razvojem
SC1/SEC1.1	1.1.1.2 Mjera: Subvencioniranje kamata po kreditima za mikro, mala i srednja preduzeća 2017-2020)	Do 2020. najmanje 15 preduzeća reinvestiralo u povećanje proizvodnje.	200.000		75.000	75.000	150.000	0			0	Služba za privredu	821620-Subvencije u privredi (subvencije za ulaganje u poslovne zone, subvencioniranje kamata po kreditima za mikro i mala preduzeća i subvencioniranje malih biznisa)	Služba za upravljanje razvojem
SC1/SEC1.1	1.1.1.3. Mjera: Subvencioniranje pokretanja malih biznisa (2017-2020)	Do 2020.g. najmanje 30 preduzeća registrirano kao obrti ili doo	150.000		55.000	55.000	110.000	0			0	Služba za privredu	821620-Subvencije u privredi (subvencije za ulaganje u poslovne zone, subvencioniranje kamata po kreditima za mikro i mala preduzeća i subvencioniranje malih biznisa)	Služba za upravljanje razvojem
SC1/SEC1.1	1.1.1.4. Projekt: Uspostavljanje servisa za preduzetnike i investitore - "One stop shop" (2018-2020)	Do 2020.g. servisirano najmanje 100 zahtjeva investitora/ privrednika	20.000		10.000		10.000		10.000		10.000	Služba za privredu	a) 614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge b) MEG projekat	Služba za upravljanje razvojem
SC1/SEC1.1	1.1.1.5. Projekt: Istraživanje potencijala termomineralnih voda u Rujnici (2017-2018)	Apliciran razvijeni projektni prijedlog za izgradnju turističko rekreativnog centra Rujnica, prema najmanje 5 potencijalnih investitora do 2019. god.	280.000		20.000		20.000		260.000		260.000	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša	614239-Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge - vodne naknade 821224-Kapitalne potpore od USK-a - ekološke naknade 821000-Istraživanje potencijala termomineralnih voda u Rujnici - Sredstva Češke ambasade	Služba za upravljanje razvojem

SC1/SEC1.1	1.1.2.1. Projekat: Izrada analize potrebe tržišta rada za kvalifikovanom radnom snagom (2017-2018)	Do 2018. rezultati analize (preporuke) validirani i odobreni od strane Ministarstva obrazovanja i pedagoškog zavoda USK.	5.000		5.000		5.000	0			0	Služba za upravljanje razvojem	614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge	Služba za upravljanje razvojem
SC1/SEC1.1	1.1.2.2. Projekat prekvalifikacije radnika u skladu sa potrebama tržišta rada (2018-2020)	Do 2020. prekvalifikovano najmanje 80 radnika	20.000	0	6.000		6.000	0	14.000		14.000	Ustanova za obrazovanje odraslih	614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge FZZZ, MEG projekat	Služba za upravljanje razvojem
SC1/SEC1.2	1.2.1.1 Mjera: Subvencija za razvoj poljoprivredne proizvodnje (2017-2020)	Do 2020. povećane količine proizvedenog mlijeka za 10%, meda za 20 %, plasteničke proizvodnje za 20% i jagodičastog voća za 30% u odnosu na 2016.g	1.200.000	300.000	300.000	300.000	900.000	0			0	Služba za poljoprivredu	614311-Grant za razvoj poljoprivrede	Služba za poljoprivredu
SC1/SEC1.2	1.2.1.2 Projekat: Uspostavljanje poljoprivredne savjetodavne službe (2018-2020)	Do 2020.g najmanje 500 poljoprivrednih proizvođača koristili savjetodavne usluge službe	10.000		5.000	5.000	10.000	0			0	Služba za poljoprivredu	614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge	Služba za poljoprivredu
SC1/SEC1.2	1.2.1.3 Projekat: Izgradnja nove zelene pijace (2018-2020)	Do 2020.g najmanje 100 poljoprivrednih proizvođača plasira svoje proizvode putem zelene pijace	300.000		75.000	75.000	150.000	0	75.000	75.000	150.000	JU Komunalno-stambeni fond	a) 614411-JKP "Čistoća" doo Cazin- za kapitalne investicije b) MEG projekat	Služba za privredu
SC2/SEC2.1	2.1.1.1 Projekat: Omladinska banka (2017-2020)	Do 2020.g. grupe mladih realizirale najmanje 30 projekata. Do 2020.g. najmanje 150 volontera uključeno u projekte neformalnih grupa mladih.	200.000	10.000	10.000	10.000	30.000	37.000	40.000	40.000	117.000	Mozaik fondacija	614324-Grant za omladinsku banku	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC2/SEC2.1	2.1.1.2 Mjera: Podrška razvoju NVO sektora i njegovom uključivanju u razvojne procese (2017-2020)	Do 2020. lokalne OCD izradile i aplicirale najmanje 5 projekata prema vanjskim izvorima finansiranja	5.000		2.500	1.250	3.750	0			0	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti	614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge	Služba za upravljanje razvojem

SC2/SEC2.1	2.1.1.3 Projekat: Proširenje kapaciteta gradske biblioteke (2017-2020)	Do 2020. JU Kulturni centar u partnerstvu sa OCD implementirao najmanje 2 projekta opremanja gradske biblioteke	20.000		1.500	1.500	3.000	2.840	5.000	5.000	12.840	JU Kulturni centar Cazin	a) 614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC2/SEC2.1	2.1.2.1 Projekat: Tehničko opremanje i modernizacija JP RTV Cazin (2017-2020)	Do 2019. digitalni signal RTV Cazin pokriva cjelokupnu teritoriju općine Cazin	290.000				0	0	290.000		290.000	JU RTV Cazin	Kredit za JP RTV Cazin	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC2/SEC2.1	2.1.2.2 Projekat: Uspostavljanje redovnog ispitivanja zadovoljstva i potreba građana (2017-2020)	Do 2020. pripremljena najmanje 3 izvještaja sa rezultatima i preporukama istraživanja o stepenu zadovoljstva građana javnim uslugama.	4.000	1.000	1.000	1.000	3.000	0			0	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti	614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge	Služba za upravljanje razvojem
SC2/SEC2.2	2.1.2.3 Projekat: Akademija za građane (2017-2020)	Počevši od 2018.g. educirano najmanje 30 građana godišnje i prikupljeno najmanje 10 preporuka od strane građana za poboljšanje javnih usluga.	1.000		350	350	700	0			0	Služba za stručne poslove Gradskog vijeća	614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge	Služba za upravljanje razvojem
SC2/SEC2.2	2.2.1.1 Projekat: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju novog vatrogasnog doma (2019-2020)	Do kraja 2019.g. projektni prijedlog za izgradnju vatrogasnog doma je apliciran prema najmanje 3 potencijalna investitora.	30.000	0	0	0	0	0		30.000	30.000	Služba za civilnu zaštitu	615131-Grant za JU "Komunalno stambeni fond" Cazin - za kapitalne investicije	Služba za civilnu zaštitu
SC2/SEC2.2	2.2.2.1 Projekat: Čišćenje vodotoka (2017-2020)	Do 2020. godine smanjene površine izložene plavljenju za 20% u odnosu na 2015.g.	320.000	80.000			80.000	80.000	80.000	80.000	240.000	Služba za civilnu zaštitu	a) 821224-Sredstva zaštite i spašavanja - Čišćenje i uređenje korita i obala vodotoka b) 614239-Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge - vodne naknade c) 614241-Sredstva zaštite i spašavanja	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC2/SEC2.2	2.2.2.2 Projekat: Sanacija prioritetnih klizišta (2017-2020)	Do 2020.g smanjen broj ugroženih objekata klizištima za najmanje 30% u odnosu na 2015.g.	270.000	20.000	20.000	20.000	60.000	70.000	70.000	70.000	210.000	Služba za civilnu zaštitu	a) 614241-Sredstva zaštite i spašavanja b) Federalno ministarstvo prostornog uređenja c) Federalni fond za pomoć nastradalim od poplava FBiH	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša

SC2/SEC2.2	2.2.2.3 Projekat: Sanacija samoupale uglja „Klenovac“ (2017-2018)	Do kraja 2019.g. projektni prijedlog za izgradnju sportsko rekreativnog centra Klenovac apliciran prema najmanje 3 potencijalna investitora.	110.000	65.000			65.000	45.000			45.000	Služba za civilnu zaštitu	a) 821000-Sanacija ugljenokopa Tržac - Fond za zaštitu okoliša FBIH b) 821224-Kapitalne potpore od USK-a - ekološke naknade c) 614241-Sredstva zaštite i spašavanja	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC2/SEC2.3	2.3.1.1 Projekat: Izgradnja parkovskih igrališta za djecu (2017-2019)	Do 2020.g. u parkovskim igralištima se organizuju najmanje 2 dječije sportsko-rekreativne manifestacije godišnje.	20.000			10.000	10.000			10.000	10.000	JU Komunalno-stambeni fond	a) 615131-Grant za JU "Komunalno stambeni fond" Cazin - za kapitalne investicije b) 821000-Uređenje dječijih igrališta - Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša USK	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC2/SEC2.3	2.3.1.2 Projekat: Proširenje i rekonstrukcija Kulturnog centra Cazin (2019-2020)	Do 2020.g organizovano 10 novih kulturnih događaja u Kulturnom centru Cazin.	400.000		3.000	80.000	83.000	0	26.000	291.000	317.000	JU Kulturni centar	a) 614329-Sredstva za finansiranje projekata i Izgradnju, rekonstrukciju i opremanje društveno korisnih objekata	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC2/SEC2.3	2.3.1.3 Projekat: Rekonstrukcija sportske dvorane (2019-2020)	Do 2020.g. sportska dvorana se kontinuirano koristi tokom čitave godine (bez dosadašnjih prekida koji su trajali 4 mjeseca tokom zimskog perioda).	450.000		35.000		35.000		300.000	115.000	415.000	JU Sportski centar	a) 614329-Sredstva za finansiranje projekata i Izgradnju, rekonstrukciju i opremanje društveno korisnih objekata b) Program EU INTERREG	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC2/SEC2.3	2.3.1.4 Projekat: Uređenje biciklističkih staza (2018-2019)	Do 2019. kreiran program održavanja godišnjih biciklističkih utrka.	70.000	0		10.000	10.000	0	0	60.000	60.000	JU Komunalno-stambeni fond	a) 615131-Grant za JU "Komunalno stambeni fond" Cazin - za kapitalne investicije b) Program EU INTERREG	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC2/SEC2.3	2.3.1.5. Projekat: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju zatvorenog olimpijskog bazena (2018-2019)	Do 2019. apliciran projektni prijedlog za izgradnju olimpijskog bazena prema najmanje 3 potencijalna investitora.	10.000				10.000	0	10.000		0	JU Komunalno-stambeni fond	615131-Grant za JU "Komunalno stambeni fond" Cazin - za kapitalne investicije	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC2/SEC2.3	2.3.2.1 Projekat: Povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem (2018-2020)	Plan i program predškolskog odgoja se implementira u svim osnovnim školama na području općine od 2019. godine.	50.000		15.000		15.000	0	35.000		35.000	JU Dječiji vrtić	a) 614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge b) UNICEF	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti

SC2/SEC2.3	2.3.2.2 Projekat: Proširenje kapaciteta dječijeg obdaništa (2018-2019)	Do 2019.g. revidiran program cjelodnevnog boravka djece u dječijem obdaništu.	65.000	10.000			10.000	0	30.000	25.000	55.000	JU Dječiji vrtić	a) 614239 Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge b) Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC2/SEC2.3	2.3.3.1 Projekat: Izgradnja osnovne škole Cazin I (2017-2018)	Do 2018.g najmanje 1.000 učenika pohađa nastavu u novom objektu osnovne škole Cazin I	2.200.000		400.000		400.000	1.000.000	800.000		1.800.000	JU OŠ Cazin I	a) 821000-Sredstva za izgradnju novog objekta JU OŠ Cazin I b) Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC2/SEC2.4	2.4.1.1 Projekat: Osposobljavanje prostorije za kontaktiranje roditelja sa djecom i prostorije za rad sa djecom i mladima. (2018-2019)	Počevši od 2019.g. najmanje 50 djece na godišnjem nivou koristi prostorije Centra za Socijalni rad u svrhu kontaktiranja sa roditeljima.	20.000		10.000		10.000	0	10.000		10.000	JU Centar za socijalni rad	a) 614329-Sredstva za finansiranje projekata i Izgradnju, rekonstrukciju i opremanje društveno korisnih objekata b) Ministarstvo zdravstva i socijalne politike USK	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC2/SEC2.4	2.4.1.2 Projekat: Uspostavljanje Centra za razvoj inkluzivne prakse (2017-2020)	Do 2020.g. uslugama Centra za inkluzivnu praksu obuhvaćeno najmanje 20 djece ometene u psiho-fizičkom razvoju na dnevnom nivou.	280.000	3.500	3.500	3.000	10.000	270.000			270.000	OŠ Cazin II	a) 614243 Implementacija strategije prema mladim (obrazovanje) - troškovi prevoza učenika b) Save the Children	Služba za opću upravu i društ. djelatnosti
SC3/SEC3.1	3.1.1.1 Projekat: Rekonstrukcija potisnog i gravitacionog cjevovoda Mutnik (2017-2020)	Od 2020. vrši se kontinuirano (bez prekida) snabdjevanje stanovništva pitkom vodom.	1.450.000				0	0	490.000	490.000	980.000	JKP "Vodovod" doo	Europska banka za obnovu i razvoj EBRD; Švedska agencija za razvoj SIDA; Holandska razvojna agencija ORIO program; JKP Vodovod Cazin	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC3/SEC3.1	3.1.1.2 Projekat: Rekonstrukcija vodovodnog sistema Pečigrad (2018-2020)	Od 2019. vrši se kontinuirano (bez prekida) snabdjevanje stanovništva pitkom vodom.	600.000		100.000	100.000	200.000	0	100.000	100.000	200.000	JKP "Vodovod" doo	a) 614239-Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge - vodne naknadeb) MEG projekat	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša

SC3/SEC3.1	3.1.1.3 Projekat: Uspostava DMA mjernih zona, te implementacija GIS-a vodovodnog i kanalizacionog sistema. (2018-2019)	Do 2019. uspostavljen sistem monitoringa vodosnabdjevanja koji podrazumijeva najmanje 1 sedmični kontrolni pregled mjernih zona.	150.000		35.000	40.000	75.000	0	35.000	40.000	75.000	JKP "Vodovod" doo	a) 614239-Razvojne strategije, projekti i konsultantske usluge - vodne naknade b) MEG projekat	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC3/SEC3.2	3.2.1.1 Projekat: Nabavka specijalnog komunalnog vozila (2018-2019)	Do 2019. povećan broj domaćinstava koje koriste uslugu odvoza smeća za 5 % u odnosu na 2015. godinu	240.000				0	0	240.000	0	240.000	JKP „Čistoća“	JKP Čistoća d.o.o. Cazin i Centar za međunarodno sudjelovanje u razvoju R. Slovenije	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC3/SEC3.2	3.2.1.2 Projekat: Izgradnja i uređenje pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice (I faza) (2018-2020)	Do 2020.g. povećane količine reciklažnih sirovina za 50% u odnosu na 2015. godinu	1.000.000		25.000	25.000	50.000	0	200.000	200.000	400.000	JKP „Čistoća“	Općina Cazin, Općina Bosanska Krupa, Općina Bužim i donatori	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC3/SEC3.3	3.3.1.1. Izrada elaborata EE za javne objekte (2017-2019)	Do 2019.g elaborati prihvaćeni i odobreni od strane općinske službe za urbanizam	20.000		10.000	10.000	20.000	0			0	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša	821614-Rekonstrukcija općinske zgrade i energetska efikasnost	Služba za upravljanje razvojem
SC3/SEC3.3	3.3.1.2. Projekat: Primjena mjera EE u javnim objektima (2018-2020)	Do 2020. smanjena količina potrošene el. energije u javnim objektima za 10% u odnosu na 2015.g. Do 2020. smanjena količina energenata za zagrijavanje u javnim objektima za najmanje 10% u odnosu na 2015.g.	300.000		45.000	45.000	90.000	0	90.000	90.000	180.000	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša	a) 821614-Rekonstrukcija općinske zgrade i energetska efikasnost b) Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša USK c) UNDP	Služba za upravljanje razvojem

SC3/SEC3.4	3.4.1.1. Projekat: Izgradnja Centralnog kanalizacionog sistema – izgradnja glavnog fekalnog kolektora (2017-2020)	Do 2020.g. Centralnim kanalizacionim sistemom obuhvaćeno najmanje 4.000 domaćinstava	17.575.000				0	0	5.000.000	5.000.000	10.000.000	JKP Vodovod d.o.o. Cazin	Europska banka za obnovu i razvoj EBRD; Švedska agencija za razvoj SIDA; Holandska razvojna agencija ORIO program; JKP Vodovod Cazin	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC3/SEC3.4	3.4.1.2. Projekat DECENT – izgradnja biljnog prečištača i sanitarnog kolektora (2017-2018)	Do 2018.g. na sanitarni kolektor i prečištač spojeno najmanje 100 domaćinstava	431.448	60.000	140.000		200.000	57.148	174.300		231.448	JKP Vodovod d.o.o. Cazin	821224-Implementacija projekta Decent - Švicarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) 821224-Projekti izgradnje kanalizacionih sistema - vodne naknade 821000-Implementacija projekta Decent - Fond za zaštitu okoliša FBIH JKP Vodovod Cazin	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC3/SEC3.4	3.4.1.3. Projekat: Izgradnja kanalizacionog sistema Cazin-zapad (2017-2020)	Do 2020.g kanalizacionim sistemom Cazin-zapad obuhvaćeno najmanje 500 domaćinstava	1.165.765				0	115.765	400.000	400.000	915.765	JKP Vodovod d.o.o. Cazin	a) 821224-Kapitalne potpore od USK-a - ekološke naknade b) Europska banka za obnovu i razvoj EBRD; Švedska agencija za razvoj SIDA; Holandska razvojna agencija ORIO program; JKP Vodovod Cazin.	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
SC3/SEC3.5	3.5.1.1. Projekat: Obnova kompleksa tvrđave Ostrožac (I faza) (2017-2020)	Do 2020. povećan broj turističkih posjeta tvrđavi Ostrožac za najmanje 50% u odnosu na 2015.g.	530.000		20.000	40.000	60.000	50.000	20.000	400.000	470.000	JU Kulturni centar	a) 821000 -Projekt revitalizacije Starog grada Ostrožac b) 614329-Sredstva za finansiranje projekata i Izgradnju, rekonstrukciju i opremanje društveno korisnih objekata c) Program EU INTERREG	Služba za upravljanje razvojem
SC3/SEC3.5	3.5.1.2. Obnova kuće Nurije Pozderca (2017-2019)	Do 2019. kuća Nurije Pozderca uvrštena u redovnu turističku ponudu Turističke organizacije USK.	200.000		100.000		100.000	50.000	50.000		100.000	JU Kulturni centar	a) 614329-Sredstva za finansiranje projekata i Izgradnju, rekonstrukciju i opremanje društveno korisnih objekata b) Program EU INTERREG c) Federalnog ministarstva kulture i sporta	Služba za upravljanje razvojem
SC3/SEC3.5	3.5.1.3. Uređen park ispod zidina starog grada Cazin (2018-2020)	Do 2020.g park ispod zidina starog grada uvršten u redovnu turističku ponudu Turističke zajednice USK.	340.000			40.000	40.000	0		300.000	300.000	JU Komunalno-stambeni fond	a) 615131-Grant za JU "Komunalno stambeni fond" Cazin - za kapitalne investicije b) Program EU INTERREG	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
UKUPNO:			33.302.213	1.439.500	1.787.850	947.100	4.184.450	2.277.753	9.204.300	8.121.000	19.593.053			

VI.2. Plan organizacionih i ljudskih kapaciteta za implementaciju, praćenje i vrednovanje strategije

Plan organizacionih i institucionalnih kapaciteta za uspješnu implementaciju Strategije izrađen je na osnovu zaključaka koji su proizašli kao rezultat analize koju je sproveo gradski razvojni tim u okviru procesa revizije Strategije razvoja a na bazi preporuka za poboljšanja koja su definisana u okviru aktivnosti ILDP projekta te preporuka srednjoročne evaluacije razvojne Strategije grada Cazina.

Pregled postojećih kapaciteta za implementaciju strategije

U proteklom srednjoročnom periodu implementacije Strategije, a u sklopu tehničke pomoći koju je pružao UNDP kroz ILDP projekat, izvršena je analiza institucionalnih kapaciteta i preporučeno da se Jedinica za upravljanjem razvojem (JURA) institucionalizira putem uspostavljanja posebne Službe za upravljanje razvojem, koja bi imala stalnu komunikaciju i koordinaciju sa ostalim službama, ali i neophodnu podršku gradonačelnika uz obavezu da se svim akterima unutar JLS dodijele adekvatna zaduženja koja proizilaze iz Strategije i Planova implementacije strategije. S ciljem uvođenja sistemskog pristupa predloženo je uvođenje Pravilnika o planiranju, praćenju, vrednovanju i izvještavanju (PPVI procedura).

U skladu sa preporukama gradska uprava je izvršila izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta formiranjem nove Službe za upravljanje razvojem koja ima ulogu JURA-e. Službu čine 4 pozicije i to: Šef Službe za upravljanje razvojem, Stručni savjetnik za ekonomski razvoj i dijasporu, Stručni savjetnik za društveni razvoj i Stručni savjetnik za energetska efikasnost i zaštitu okoliša. Također, u opise poslova Šefa i sistematizacijom predviđenih pozicija unutar Službe za upravljanje razvojem dodjeljene su konkretnije uloge i odgovornosti u planiranju, praćenju, vrednovanju i izvještavanju, dok preporuke za ostale aktere unutar drugih gradskih službi nisu adekvatno primjenjene.

Uspostavljanjem Službe za upravljanje razvojem ista je preuzela glavnu ulogu i koordinaciju operacionalizacije Strategije i sistemskog upravljanja razvojem što je i uređeno kalendarom ključnih aktivnosti JURA-e kao i usvojenim pravilnikom o PPVI proceduri.

Ključnu ulogu u implementaciji, praćenju i vrednovanju Strategije imaju:

Gradonačelnik je kroz jasno uspostavljanje mehanizama i definisanje odgovornosti službi u pogledu implementacije dijelova Strategije iz njihove nadležnosti te obezbjeđivanja njihove koordinacije.

Gradsko vijeće koje razmatra Izvještaj o realizaciji strateških dokumenata Grada, uključujući i Strategiju razvoja kao vodeći strateški dokument koji je osnova za kreiranje i usvajanje svih ostalih razvojnih politika Grada.

Jedinstveni gradski organ kroz svoje organizacione jedinice (Kabinet načelnika i službe) koji priprema Program razvoja grada, prostorne i urbanističke planove i učestvuje u izradi i operacionalizaciji plana implementacije strateških intervencija 1+2.

Služba za upravljanje razvojem koja ima ulogu centralne koordinacione Jedinice za upravljanje razvojem (JURA). Kao takva, JURA se ekspertno bavi izradom i implementacijom Strategije razvoja grada kao cjeline, zatim inicira, koordinira i olakšava internu i eksternu koordinaciju aktivnosti svih aktera od promocije, pripreme i iniciranja projekata, izvođenja, praćenja, izvještavanja do iniciranja i ažuriranja Strategije te permanentnog praćenja mogućih izvora finansiranja na svim nivoima.

Gradski razvojni tim čiji je zadatak da zajedno sa Jedinicom za upravljanje razvojem (JURA), učestvuje u procesu planiranja na gradskom nivou i prati implementaciju Strategije razvoja te učestvuje u izradi godišnjeg

plana implementacije i izvještaja o realizaciji Strategije kojeg JURA podnosi Načelniku, odnosno gradskom vijeću na usvajanje. Gradski razvojni tim je sastavljen od predstavnika: gradskih službi, javnih ustanova i preduzeća te predstavnika nevladinog sektora i sektora privrede.

Partnerska grupa, sastavljena od ključnih aktera lokalnog razvoja, koja kao konsultativno tijelo učestvuje u procesu planiranja, revidiranja i praćenja implementacije Strategije.

Potrebe za unapređenjem pristupa upravljanju razvojem

Na osnovu analize kapaciteta i procesa za upravljanje razvojem u gradu Cazinu, koja je provedena u okviru srednjoročne evaluacije Strategije razvoja, utvrđeno je da postoji osnova za dalje jačanje funkcije upravljanja razvojem. U tom pravcu, a s ciljem uspostavljanja sistemskog pristupa upravljanju razvojem neophodno je u narednom periodu raditi na realizaciji sljedećih preporuka:

- Izvršiti podešavanja, odnosno izmjene i dopune Odluke o organizaciji i djelokrugu rada grada i Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta kako bi se obezbijedilo sistemsko upravljanje razvojem;
- Izvršiti popunjavanje upražnjene pozicije Stručnog savjetnika za ekonomski razvoj i dijasporu, kao ključnog operativnog tijela (JURA) na izradi i implementaciji Strategije razvoja u oblasti ekonomskog razvoja;
- Adekvatno primjenjivati Pravilnik o planiranju, praćenju i vrednovanju i izvještavanju (PPVI procedure), kojim su definirani poslovi, uloge, odgovornosti i rokovi svih relevantnih aktera, a prvenstveno zaposlenih u gradskoj upravi, na realizaciji svake faze u procesu implementacije Strategije razvoja;
- Osigurati operacionalizaciju Strategije i planova implementacije 1+2 ugradnjom utvrđenih prioriteta u Budžet grada te godišnje planove službi i objedinjeni godišnji plan rada organa uprave;
- Osigurati efikasnu realizaciju Strategije i planova implementacije 1+2 dosljednom primjenom namjenskog utroška budžetskih sredstava u skladu sa definiranim Planom implementacije;
- Osigurati dostavljanje podataka kreiranjem jedinstvenih formi i obrazaca za izvještavanje od strane svih učesnika u implementaciji kao i formiranje jedinstvene baze projekata sa relevantnim podacima i pokazateljima ostvarenja Strategije;
- Unaprijediti internu komunikaciju službi i Službe za upravljanje razvojem (JURA) s ciljem provođenja standardiziranih postupaka upravljanja razvojem usvajanjem i dosljednom primjenom PPVI procedure;
- Unaprijediti komunikaciju i ulogu Partnerske grupe u svim procesima upravljanja razvojem;
- Jačati međusobni dijalog i kanale komunikacije sa eksternim akterima s ciljem aktivnijeg uključenja u procese planiranja i implementacije u svrhu postizanja boljih i održivih rezultata;
- Jačati kapacitete predstavnika lokalne uprave i eksternih aktera za promociju, lobiranje, zagovaranje i pisanje projekata u skladu sa zahtjevima donatora i EU fondova u svrhu privlačenja eksternih izvora koji predstavljaju visok udio u implementaciji Strategije razvoja;
- Jačati sistem upravljanja kvalitetom putem dosljedne primjene PPVI procedure ali i putem ostalih mehanizama (npr. anketiranjem građana ili provođenjem tematskih sastanaka sa Partnerskog grupom, NVO, poslovnim sektorom, vezano za informiranje o Strategiji razvoja i planiranim i provedenim intervencijama koje imaju direktne efekte na potrebe socio-ekonomskih aktera).

Kontrolno vrednovanje revidirane strategije razvoja grada Cazina provodi se nakon 3 godine za sektorske planove, dok će se finalno vrednovanje Strategije provesti nakon 2020. godine.

Pregled osnovnih aktivnosti i odgovornosti za implementaciju revidirane Strategije razvoja grada Cazina

Osnovne uloge i odgovornosti za implementaciju , praćenje, vrednovanje i izvještavanje		
Aktivnosti^(*)	Nadležnost (ko?)	Rok (okvirno)
Definisanje prioriteta za <u>narednu godinu</u> na osnovu strateško-programskih dokumenata i izrada Plana implementacije (1+2)	Inicijator i vlasnik procesa: JURA/Šef službe za upravljanje razvojem je inicijator i nosilac aktivnosti objedinjavanja prijedloga gradskih službi u zajednički format Plana implementacije 1+2. Nosioci i učesnici u procesu: Šefovi nadležnih službi gradske uprave Kabinet načelnika, Članovi gradskog razvojnog tima i službenici gradske uprave	15 april tekuće godine
Priprema planova službi za <u>narednu godinu</u> , uključujući projekte iz Strategije razvoja i redovne poslove	Inicijator i vlasnik procesa: Gradske službe pripremaju prijedlog godišnjeg operativnog plana rada (za realizaciju strateških projekata i redovnih poslova) za narednu godinu zaključno sa ovim datumom. Nacrti planova rada se izrađuju na osnovu Plana implementacije 1+2 i Budžeta. Ovi dokumenti se usklađuju za narednu godinu. Nosioci i učesnici: JURA/Služba za upravljanje razvojem, Kolegijum gradonačelnika, kabinet gradonačelnika	Do 15.08. tekuće godine
Priprema objedinjenog Godišnjeg plana rada gradske uprave (za <u>narednu godinu</u>)	Inicijator i vlasnik procesa: Gradonačelnik i Šef službe za upravljanje razvojem Nosioci i učesnici u procesu: Kolegijum gradonačelnika	30.10. tekuće godine
Uključivanje strateških projekata i mjera u plan budžeta za <u>narednu godinu</u>	Inicijator i vlasnik procesa: Šef službe za finansije, JURA/Služba za upravljanje razvojem koja koordinira i usklađuje prioritete i vrijednosti projekata, razmatra prijedlog finansijske projekcije i usaglašava ih na kolegiju načelnika Nosioci i učesnici procesa: Šef službe za upravljanje razvojem Kolegijum gradonačelnika	01-30.11 (prvi nacrt); 01-15.12 (prijedlog) tekuće godine
Usklađivanje plana implementacije 1+2, planova rada službi i godišnjeg plana gradske uprave sa usvojenim Budžetom za <u>narednu godinu</u>	Inicijator i vlasnik procesa: JURA/Šef službe za upravljanje razvojem Nosioci i učesnici procesa: Šefovi Službi Kolegijum gradonačelnika	do 15.01. naredne godine
Usvajanje objedinjenog Godišnjeg plana rada gradske uprave za <u>narednu godinu od strane Gradskog vijeća</u>	Inicijator i vlasnik procesa: Gradonačelnik, Kolegijum gradonačelnika Nosioci i učesnici u procesu: JURA/Šef službe za upravljanje razvojem, Gradsko vijeće	do 15.01. naredne godine
Priprema kalendara za praćenje realizacije Godišnjeg plana rada gradske uprave	Inicijator i vlasnik procesa: JURA/Šef Službe za upravljanje razvojem Nosioci i učesnici procesa: JURA/Služba za upravljanje razvojem, Službenici gradske uprave, Članovi gradskog razvojnog tima	31.01. naredne godine
Razrada projekata	Inicijator i vlasnik procesa: JURA/Služba za upravljanje razvojem Nosioci i učesnici procesa: Nadležne službe gradske uprave, Članovi gradskog razvojnog tima	Kontinuirano

Praćenje eksternih izvora finansiranja	<p>Inicijator i vlasnik procesa: JURA/Šef službe za upravljanje razvojem inicira praćenje eksternih izvora finansiranja uz stalnu razmjenu informacija sa nadležnim gradskim službama. JURA/Služba za upravljanje razvojem uz aktivnu podršku gradskog razvojnog tima kreira bazu podataka sa dostupnim fondovima i izvorima finansiranja.</p> <p>Nosioci i učesnici procesa: Službenici nadležnih gradskih službi, članovi gradskog razvojnog tima</p>	Kontinuirano
Praćenje provođenja Plana implementacije strategije	<p>Inicijator i vlasnik procesa JURA/Šef službe za upravljanje razvojem</p> <p>Nosioci i učesnici procesa: Šefovi nadležnih gradskih službi Članovi gradskog razvojnog tima</p>	Kontinuirano
Praćenje implementacije i izrada izvještaja o realizaciji godišnjih planova rada službi	<p>Inicijator i vlasnik procesa: Šefovi nadležnih službi koji zadužuju službenike da u okviru svojih referata dostavljaju informacije o statusu projekta za čiju realizaciju je zadužena Služba, a u skladu sa Planom implementacije 1+2 JURA/Služba za upravljanje razvojem je zadužena da periodično ažurira alate za praćenje realizacije sektorskih ciljeva (Tabela sektorskih i makro indikatora – SMI tabela) Podatke za SMI tabelu dostavljaju nadležne službe koje su zadužene za praćenje implementacije strateških projekata, a u skladu sa Planom implementacije 1+2 JURA/Služba za upravljanje razvojem prati stanje sveukupne implementacije Strategije te obavlja periodičnu kontrolu unosa podataka u alat za praćenje implementacije Strategije.</p> <p>Nosioci i učesnici procesa: Kolegijum gradonačelnika, JURA/Šef službe za upravljanje razvojem, nadležne gradske službe i članovi gradskog razvojnog tima</p>	<p>Mjesečno:Kolegij načelnika Polugodišnje:Do 01.07. (za prvih 6 mjeseci tekuće godine) Godišnje: Do 15.04. (za prethodnu godinu)</p>
Uključivanje Partnerske grupe u praćenje implementacije strategije	<p>Inicijator i vlasnik procesa: JURA/Šef Službe za upravljanje razvojem</p> <p>Nosioci i učesnici u procesu: Nadležne gradske službe, Partnerska grupa/Gradski razvojni tim</p>	<p>1. sastanak PG-a: Do 28.02. (za prethodnu godinu) 2. sastanak PG-a: Do 31.07. (za prvih 6 mjeseci tekuće godine)</p>
Priprema, razmatranje i vrednovanje Godišnjeg izvještaja o realizaciji strategije razvoja	<p>Inicijator i vlasnik procesa: JURA/Šef službe za upravljanje razvojem</p> <p>Nosioci i učesnici u procesu: Nadležne gradske službe, Gradski razvojni tim</p>	Do 28.02. Tekuće godine u odnosu na onu prethodnu godinu (za koju se priprema izvještaj)
Priprema, razmatranje i vrednovanje izvještaja o realizaciji Godišnjeg plana rada gradske uprave	<p>Inicijator i vlasnik procesa: JURA/Šef službe za upravljanje razvojem</p> <p>Nosioci i učesnici procesa: nadležne gradske službe Kolegijum gradonačelnika</p>	Do 15.05. Tekuće godine u odnosu na prethodnu (za koju se priprema izvještaj)

<p>Usvajanje i objavljivanje Godišnjeg izvještaja o realizaciji Godišnjeg plana rada gradske uprave</p>	<p>Inicijator i vlasnik procesa: Gradonačelnik</p> <p>Nosioci i učesnici procesa: Gradsko vijeće, JURA/Šef službe za upravljanje razvojem</p>	<p>Najkasnije do 31.05., naredne godine u odnosu na onu za koju se priprema izvještaj</p>
<p>Usvajanje izvještaja o realizaciji strategije razvoja</p>	<p>Inicijator i vlasnik procesa: Gradonačelnik</p> <p>Nosioci i učesnici procesa: Gradsko vijeće, JURA/Šef službe za upravljanje razvojem</p>	<p>Najkasnije do 31.05., naredne godine u odnosu na onu za koju se priprema izvještaj</p>
<p>Ostale važne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Redovno ažuriranje web stranice JLS u domenu informacija koje se odnose na razvojne aktivnosti ▪ Redovni kontakti sa višim nivoima vlasti ▪ Uspostavljanje i unaprijeđenje međuopćinske saradnje 	<p>Inicijator i vlasnik procesa: JURA/Šef službe za upravljanje razvojem</p> <p>Nosioci i učesnici: Šefovi gradskih službi, članovi gradskog razvojnog tima i ostali službenici gradske uprave u skladu sa svojim nadležnostima i odgovornostima</p>	<p>Kontinuirano</p>

VII. Prilozi

Prilog 1: Integrirani pregled revidirane strategije grada Cazina 2017. – 2020.

Veza sa strateškim i sektorskim ciljem i programom	Projekat /mjera	Ukupni očekivani ishod projekta/mjere		Izvori finansiranja		
				Budžet	Eksterni izvori	Ukupno
1.Strateški cilj	1. RAZVIJENA PRIVREDA I POLJOPRIVREDA.					
1.1. Sektorski cilj	1.1. Razvijena mikro, mala i srednja preduzeća do 2020.godine.	Očekivani sektorski ishodi	<p>Ishod 1: Realizirane nove investicije u ekonomski, društveni i okolišni razvoj grada u vrijednosti od najmanje 10.000.000 KM do 2020.godine;</p> <p>Ishod 2: Do 2020.g. povećani prihodi subvencioniranih preduzeća za najmanje 15% u odnosu na godinu u kojoj su ostvarene subvencije po osnovu kamata za MSP;</p> <p>Ishod 3: Otvoreno najmanje 150 novih radnih mjesta u privredi do kraja 2020. godine;</p> <p>Ishod 4: Do 2020.g. najmanje 50 prekvalifikovanih koji su zasnovali radni odnos;</p> <p>Ishod 5. Do 2020.g. potpisan sporazum sa investitorima o izgradnji turističko-rekreacionog centra Rujnica.</p>	Indikatori sektorskog cilja	<ul style="list-style-type: none"> Iznos investicija u ekonomski, društveni i okolišni razvoj grada; Iznosi prihoda subvencioniranih preduzeća; Broj novih radnih mjesta u privredi; Broj prekvalifikovanih koji su zasnovali radni odnos; Sporazum sa investitorima o izgradnji turističko-rekreacionog centra Rujnica. 	
1.1.1.Program	Program podrške razvoju MSP					
	1.1.1.1. Projekat: Razvijanje infrastruktura poslovnih zona.	Do 2020.g. u poslovnim zonama Ratkovac i Slatinske bare posluje najmanje 10 novih poslovnih subjekata.		1,150,000	1,150,000	2,300,000
	1.1.1.2 Mjera: Subvencioniranje kamata po kreditima za mikro, mala i srednja preduzeća.	Do 2020.g. najmanje 15 preduzeća reinvestiralo u povećanje proizvodnje.		200,000	-	200,000
	1.1.1.3. Mjera: Subvencioniranje pokretanja malih biznisa.	Do 2020.g. najmanje 30 registriranih obrta ili doo		150,000	-	150,000
	1.1.1.4. Projekat: Uspostavljanje servisa za preduzetnike i investitore - "One stop shop".	Do 2020.g. servisirano najmanje 100 zahtjeva investitora/privrednika.		10,000	10,000	20,000
1.1.1.5. Projekat: Istraživanje potencijala termo-mineralnih voda u Rujnici.	Apliciran razvijeni projektni prijedlog za izgradnju turističko rekreativnog centra Rujnica, prema najmanje 5 potencijalnih investitora do 2019. godine.		20,000	260,000	280,000	

Program prekvalifikacije radne snage						
1.1.2.Program	1.1.2.1. Projekat: Izrada analize potrebe tržišta rada za kvalifikovanom radnom snagom.		Do 2018.g. rezultati analize (preporuke) validirani i odobreni od strane Ministarstva obrazovanja i pedagoškog zavoda USK.	5,000	-	5,000
	1.1.2.2. Projekat prekvalifikacije radnika u skladu sa potrebama tržišta rada.		Do 2020.g. prekvalifikovano najmanje 80 radnika.	6,000	14,000	20,000
1.2. Sektorski cilj	1.2. Povećan plasman poljoprivrednih proizvoda na tržište do 2020. godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: U 2020.g. ukupan prihod od plasmana mlijeka uvećan za najmanje 5%, od jagodičastog voća za najmanje 20%, od plasteničke proizvodnje za najmanje 15% i od pčelarstva za najmanje 20% u odnosu na 2015. godinu; Ishod 2: Do 2020.g. broj registriranih obrta u poljoprivredi je za 25% veći u odnosu na 2015. godinu.	Indikatori sektorskog cilja	<ul style="list-style-type: none"> • Prihodi od pčelarstva; • Prihodi od plasmana mlijeka; • Prihodi od plasteničke proizvodnje; • Prihodi od jagodičastog voća; • Broj registriranih obrta u poljoprivredi. 	
Program razvoja poljoprivredne proizvodnje						
1.2.1.Program	1.2.1.1 Mjera: Subvencija za razvoj poljoprivredne proizvodnje.		Do 2020.g. povećane količine proizvedenog mlijeka za 10%, meda za 20 %, plasteničke proizvodnje za 20% i jagodičastog voća za 30% u odnosu na 2016.g.	1,200,000	-	1,200,000
	1.2.1.2 Projekat: Uspostavljanje poljoprivredne savjetodavne službe.		Do 2020.g najmanje 500 poljoprivrednih proizvođača koristili savjetodavne usluge službe.	10,000	-	10,000
	1.2.1.3 Projekat: Izgradnja nove zelene pijace.		Do 2020.g najmanje 100 poljoprivrednih proizvođača plasira svoje proizvode putem zelene pijace.	150,000	150,000	300,000
UKUPNO ZA EKONOMSKI SEKTOR				2,901,000	1,584,000	4,485,000

2.Strateški cilj		2. POBOLJŠAN KVALITET ŽIVOTA U GRADU I NA SELU.										
2.1. Sektorski cilj	2.1. Unaprijeđena efikasnost lokalne uprave i civilnog društva do 2020. godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2020.g. realizirano najmanje 8 mjera poboljšanja javnih usluga ; Ishod 2: Do 2020.g. zadovoljstvo mladih učešćem u projektima volonterizma veće je za najmanje 10% u odnosu na 2017.g; Ishod 3: Počevši od 2020.g. svi programi RTV Cazin se emituju u digitalnom signalu.	Indikatori sektorskog cilja	<ul style="list-style-type: none"> • Broj realiziranih mjera poboljšanja javnih usluga (mjere predložene u analizama istraživanja zadovoljstva građana); • Zadovoljstvo mladih učešćem u projektima volonterizma i uključenosti u opće društvene tokove; • Broj programa RTV Cazin koji se emituju u digitalnom signalu. 							
							Program jačanja inicijativa nevladinih organizacija					
							2.1.1.1 Projekat: Omladinska banka.	Do 2020.g. grupe mladih realizirale min. 30 projekata. Do 2020.g. najmanje 150 volontera uključeno u projekte neformalnih grupa mladih.	40,000	160,000	200,000	
							2.1.1.2 Mjera: Podrška razvoju NVO sektoru i njegovom uključivanju u razvojne procese.	Do 2020.g. lokalne OCD izradile i aplicirale najmanje 5 projekata prema vanjskim izvorima finansiranja.	5,000	-	5,000	
2.1.1.3 Projekat: Proširenje kapaciteta gradske biblioteke.	Do 2020.g. JU Kulturni centar u partnerstvu sa OCD implementirao najmanje 2 projekta opremanja gradske biblioteke.	3,500	16,500	20,000								
2.1.2.Program	Program unaprijeđenja usluga javne uprave											
	2.1.2.1 Projekat: Tehničko opremanje i modernizacija JP RTV Cazin.	Do 2019.g. digitalni signal RTV Cazin pokriva cjelokupnu teritoriju grada Cazina.	-	290,000	290,000							
	2.1.2.2 Projekat: Uspostavljanje redovnog ispitivanja zadovoljstva i potreba građana.	Do 2020.g. pripremljena najmanje 3 izvještaja sa rezultatima i preporukama istraživanja o stepenu zadovoljstva građana javnim uslugama.	4,000	-	4,000							
	2.1.2.3 Projekat: Akademija za građane.	Počevši od 2018.g. educirano najmanje 30 građana godišnje i prikupljeno najmanje 10 preporuka od strane građana za poboljšanje javnih usluga.	1,000	-	1,000							
2.2. Sektorski cilj	2.2. Smanjeni rizici od katastrofa do 2020.godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2020.g. nije zabilježena nijedna evakuacija stanovnika usljed opasnosti od klizišta; Ishod 2: Do 2020. g. najmanje 20.000 m2 degradirane površine stavljeno u funkciju poljoprivredne proizvodnje; Ishod 3: Do 2020.g. potpisan sporazum sa potencijalnim finansijerom za izgradnju sportsko rekreativnog centra "Klenovac"; Ishod 4: Do 2020.g. potpisan sporazum sa investitorom za sufinansiranje izgradnje novog vatrogasnog doma.	Indikatori sektorskog cilja	<ul style="list-style-type: none"> • Broj izvršenih evakuacija usljed opasnosti o klizišta; • Površina degradiranog zemljišta stavljena u funkciju poljoprivredne proizvodnje; • Sporazum sa finansijerom za izgradnju sportsko rekreativnog centra "Klenovac"; • Sporazum sa investitorom za sufinansiranje izgradnje novog vatrogasnog doma. 							

2.2.1.Program	Program izgradnje kapaciteta subjekata u sistemu civilne zaštite				
	2.2.1.1 Projekat: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju novog vatrogasnog doma.	Do kraja 2019.g. projektni prijedlog za izgradnju vatrogasnog doma je apliciran prema najmanje 3 potencijalna investitora.	-	30,000	30,000
2.2.2.Program	Program prevencije šteta od prirodnih i drugih opasnosti				
	2.2.2.1 Projekat: Čišćenje vodotoka.	Do 2020. g. smanjene površine izložene plavljenju za 20% u odnosu na 2015. godinu	80,000	240,000	320,000
	2.2.2.2 Projekat: Sanacija prioritetnih klizišta.	Do 2020.g smanjen broj ugroženih objekata klizištima za najmanje 30% u odnosu na 2015. godinu.	60,000	210,000	270,000
	2.2.2.3 Projekat: Sanacija samoupale uglja „Klenovac“.	Do kraja 2019.g. projektni prijedlog za izgradnju sportsko rekreativnog centra Klenovac apliciran prema najmanje 3 potencijalna investitora.	65,000	45,000	110,000
2.3. Sektorski cilj	2.3. Unaprijeđen pristup stanovništva kulturnim, sportskim i obrazovnim uslugama do 2020. godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2020.g. broj djece obuhvaćene predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem iznosi najmanje 450 na godišnjem nivou. Ishod 2: Do 2020.g. zadovoljstvo roditelja uslovima u kojima djeca pohađaju osnovnu školu Cazin I je za najmanje 30% veće u odnosu na 2017.godinu. Ishod 3: Do 2020.g. u sportsko-rekreativne aktivnosti dodatno uključeno najmanje 1.200 građana. Ishod 4: Do 2020.g. u sportsko-rekreativne aktivnosti dodatno uključeno najmanje 400 djece. Ishod 5: Do 2020.g. u društveno-kulturne aktivnosti dodatno uključeno najmanje 5.000 građana. Ishod 6: Do 2020.g. potpisan sporazum sa investitorom za izgradnju olimpijskog bazena.	Indikatori sektorskog cilja	<ul style="list-style-type: none"> • Broj djece obuhvaćene predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem na godišnjem nivou. • Zadovoljstvo roditelja uslovima u kojima djeca pohađaju osnovnu školu Cazin I. • Broj građana koji učestvuju u sportskim aktivnostima. • Broj djece dodatno uključene u sportsko-rekreativne aktivnosti. • Broj građana uključenih u društveno-kulturne aktivnosti. • Sporazum sa investitorom za izgradnju olimpijskog bazena.
2.3.1.Program	Program unaprijeđenja sportskih i kulturnih sadržaja				
	2.3.1.1 Projekat: Izgradnja parkovskih igrališta za djecu.	Do 2020.g. u parkovskim igralištima se organizuje najmanje 2 dječije sportsko-rekreativne manifestacije godišnje.	10,000	10,000	20,000
	2.3.1.2 Projekat: Proširenje i rekonstrukcija Kulturnog centra Cazin.	Do 2020.g organizovano 10 novih kulturnih događaja u Kulturnom centru Cazin.	83,000	317,000	400,000
	2.3.1.3 Projekat: Rekonstrukcija sportske dvorane.	Do 2020.g. sportska dvorana se kontinuirano koristi tokom čitave godine (bez dosadašnjih prekida koji su trajali 4 mjeseca tokom zimskog perioda).	35,000	415,000	450,000

	2.3.1.4 Projekat: Uređenje biciklističkih staza.	Do 2019.g. kreiran god. program održavanja biciklističkih utrka.	10,000	60,000	70,000
	2.3.1.5. Projekat: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju zatvorenog olimpijskog bazena.	Do 2019.g. izmijenjen prostorni plan i pribavljena urbanistička saglasnost za izgradnju olimp. bazena. Do 2019.g. apliciran projektni prijedlog za izgradnju olimpijskog bazena prema najmanje 3 potencijalna investitora.	-	10,000	10,000
2.3.2.Program	Program unaprijeđenja usluga predškolskog odgoja i obrazovanja				
	2.3.2.1 Projekat: Povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem.	Plan i program predškolskog odgoja se implementira u svim osnovnim školama na području grada od 2019. g.	15,000	35,000	50,000
	2.3.2.2 Projekat: Proširenje kapaciteta dječijeg obdaništa.	Do 2019.g. revidiran program cjelodnevno boravka djece u dječijem obdaništu.	10,000	55,000	65,000
2.3.3.Program	Program unaprijeđenja usluga osnovnog obrazovanja				
	2.3.3.1 Projekat: Izgradnja osnovne škole Cazin I.	Do 2018.g. najmanje 1.000 učenika pohađa nastavu u novoizgrađenom objektu osnovne škole Cazin I.	400,000	1,800,000	2,200,000
2.4. Sektorski cilj	2.4. Unaprijeđen pristup uslugama socijalne zaštite do 2020. godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2020.g. smanjen broj incidentnih slučajeva prijavljenih Centru za socijalni rad u kojima su učestvovali maloljetnici za najmanje 10% u odnosu na 2015. godinu Ishod 2: Do 2020.g. najmanje 80% porodica djece ometene u psiho-fizičkom razvoju zadovoljno je uslugama Centra za inkluzivnu praksu.	Indikatori sektorskog cilja	<ul style="list-style-type: none"> • Broj incidentnih slučajeva prijavljenih Centru za socijalni rad u kojima su učestvovali maloljetnici. • Zadovoljstvo porodica djece ometene u psiho-fizičkom razvoju uslugama Centra za inkluzivnu praksu.
2.4.1.Program	Program unaprijeđenja usluga socijalne zaštite				
	2.4.1.1 Projekat: Osposobljavanje prostori-rije za kontaktiranje roditelja sa djecom i prostorije za rad sa djecom i mladima.	Počevši od 2019.g. najmanje 50 djece na godišnjem nivou koristi prostorije Centra za Socijalni rad u svrhu kontaktiranja sa roditeljima.	10,000	10,000	20,000
	2.4.1.2 Projekat: Uspostavljanje Centra za razvoj inkluzivne prakse.	Do 2020.g. uslugama Centra za inkluzivnu praksu obuhvaćeno najmanje 20 djece ometene u psiho-fizičkom razvoju na dnevnom nivou.	10,000	270,000	280,000
UKUPNO ZA DRUŠTVENI SEKTOR			841,500	3,973,500	4,815,000

3.Strateški cilj		3. OČUVANE PRIRODNE I KULTURNO-HISTORIJSKE VRIJEDNOSTI.				
3.1. Sektorski cilj	3.1. Obezbeđeno kvalitetno snabdijevanje stanovništva pitkom vodom do 2020. godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1. Do 2020.g. smanjeni gubici vode u sistemu za 15% u odnosu na 2015. godinu.	Indikatori sektorskog cilja	• Procenat gubitaka vode u sistemu.	
3.1.1.Program	Program rekonstrukcije vodovodnog sistema					
	3.1.1.1. Projekat: Rekonstrukcija potisnog i gravitacionog cjevovoda Mutnik.		Od 2020.g. vrši se kontinuirano (bez prekida) snabdjevanje stanovništva pitkom vodom.		1,450,000	1,450,000
	3.1.1.2. Projekat: Rekonstrukcija vodovodnog sistema Pećigrad.		Od 2019.g. vrši se kontinuirano (bez prekida) snabdjevanje stanovništva pitkom vodom.	300,000	300,000	600,000
	3.1.1.3. Projekat: Uspostava DMA mjernih zona, te implementacija vodovodnog i kanalizacionog GIS-a.		Do 2019.g. uspostavljen sistem monitoringa vodosnabdjevanja koji podrazumijeva najmanje 1 sedmični kontrolni pregled mjernih zona.	75,000	75,000	150,000
3.2. Sektorski cilj	3.2. Smanjen negativan uticaj odloženog čvrstog otpada na životnu sredinu do 2020. godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2020.g smanjena količina nepropisno deponovanog otpada za 5 % u odnosu na 2015. god. Ishod 2: Do 2020.g. ostvareni prihod od prodaje selektivno prikupljenog/ reciklovanog otpada iznosi minimalno 50.000 KM na godišnjem nivou.	Indikatori sektorskog cilja	• Količina nepropisno deponovanog otpada. • Prihodi od prodaje selektivno prikupljenog/reciklovanog otpada.	
3.2.1.Program	Program unaprijeđenja usluga odvoza čvrstog otpada					
	3.2.1.1 Projekat: Nabavka specijalnog komunalnog vozila.		Do 2019.g. povećan broj domaćinstava koje koriste uslugu odvoza smeća za 5 % u odnosu na 2015. god.		240,000	240,000
	3.2.1.2 Projekat: Izgradnja i uređenje pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice (I faza).		Do 2020.g. povećane količine reciklažnih sirovina za 50% u odnosu na 2015. godinu.	100,000	900,000	1,000,000
3.3. Sektorski cilj	3.3. Povećana energetska efikasnost do 2020. godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2020.g. godine iznos troška el. energije u javnim objektima manji je za najmanje 5% u odnosu na 2015. godinu. Ishod 2: Do 2020.g. smanjeni iznosi računa za nabavku energenata za zagrijavanje javnih objekata za najmanje 10% u odnosu na 2015. godinu.	Indikatori sektorskog cilja	• Iznos računa za el. Energiju. • Iznosi računa za nabavku energenata za zagrijavanje.	
3.3.1.Program	Program unaprijeđenja energetske efikasnosti					
	3.3.1.1. Projekat: Izrada elaborata EE za javne objekte.		Do 2019.g. elaborati prihvaćeni i odobreni od strane gradske službe za urbanizam.	20,000	-	20,000

	3.3.1.2. Projekat: Primjena mjera EE u javnim objektima.		Do 2020.g. smanjena količina potrošene el. energije u javnim objektima za 10% u odnosu na 2015.g. Do 2020.g. smanjena količina energenata za zagrijavanje u javnim objektima za najmanje 10% u odnosu na 2015.g.	90,000	210,000	300,000
3.4. Sektorski cilj	3.4. Regulisane otpadne vode do 2015. godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2020. g. smanjena količina otpadnih voda koje se ispušta u tlo za najmanje 30% u odnosu na 2015. godinu.	Indikatori sektorskog cilja	• Količina otpadnih voda koje se ispuštaju u tlo.	
Program izgradnje kanalizacionih sistema						
3.4.1. Program	3.4.1.1. Projekat: Izgradnja Centralnog kanalizacionog sistema – izgradnja glavnog fekalnog kolektora.		Do 2020.g. centralnim kanalizacionim sistemom obuhvaćeno najmanje 4.000 domaćinstava.	-	17,575,000	17,575,000
	3.4.1.2. Projekat DECENT – izgradnja biljnog prečištača i sanitarnog kolektora.		Do 2018.g. na sanitarni kolektor i prečištač spojeno najmanje 100 domaćinstava.	200,000	231,448	431,448
	3.4.1.3. Projekat: Izgradnja kanalizacionog sistema Cazin-zapad.		Do 2020.g. kanalizacionim sistemom Cazin-zapad obuhvaćeno najmanje 500 domaćinstava.	-	1,165,765	1,165,765
3.5. Sektorski cilj	3.5. Zaštićeno prirodno i kulturno-historijsko nasljeđe do 2020. godine.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: U 2020. g. ukupan prihod od posjeta prirodnim i kulturno-historijskim objektima i destinacijama je najmanje 17.000 KM godišnje. Ishod 2: Do 2020. g. spomenik "Kuća Nurije Pozderca" posjeti najmanje 2000 posjetilaca na godišnjem nivou. Ishod 3: Počevši od 2020.g park ispod zidina starog grada posjeti najmanje 100 posjetilaca dnevno.	Indikatori sektorskog cilja	<ul style="list-style-type: none"> • Prihodi od posjeta prirodnim i kulturno-historijskim objektima. • Broj posjetilaca spomenika "Kuća Nurije Pozderca". • Broj posjetilaca parka ispod zidina starog grada. 	
Program obnove prirodnog i kulturno-historijskog nasljeđa						
3.5.1. Program	3.5.1.1. Projekat: Obnova kompleksa tvrđave Ostrožac (I faza).		Do 2020.g. povećan broj turističkih posjeta tvrđavi Ostrožac za najmanje 50% u odnosu na 2015.godinu.	60,000	470,000	530,000
	3.5.1.2. Obnova kuće Nurije Pozderca.		Do 2019.g. kuća Nurije Pozderca uvrštena u redovnu turističku ponudu Turističke organizacije USK.	100,000	100,000	200,000
	3.5.1.3. Uređen park ispod zidina starog grada Cazin.		Do 2020.g park ispod zidina starog grada uvršten u redovnu turističku ponudu Turističke organizacije USK.	40,000	300,000	340,000
UKUPNO ZA SEKTOR ZAŠTITE OKOLIŠA:				985,000	23.017,213	24,002,213
UKUPNO ZA STRATEGIJU:				4,870,500	28,431,713	33.302.213

Prilog 2: Tabele varijabli za praćenje indikatora revidirane strategije 2017.-2020.

Naziv varijable						Tip	Definicija					Vremenski okvir praćenja	Zvanična statistika ili interni izvor JLS, izvor verifikacije			
STRATEŠKI CILJ 1. RAZVIJENA PRIVREDA I POLJOPRIVREDA.																
Broj zaposlenih						Osnovni	Zaposleni su osobe za koje je dostavljen obrazac za prijavu zaposlenih nadležnoj poreskoj službi.					2011–2020	Izveštaji Federalnog zavoda za statistiku.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
4908	4.755	5.092	5.478	5500	5361	5381	5234	5439	5.566	5.730		*	*	*	*	
Broj nezaposlenih						Osnovni	Nezaposleni su osobe koje su evidentirane u zavodu za zapošljavanje kao osobe koje nemaju zaposlenje.					2017-2020	Federalni Zavod za statistiku,			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
8551	9232	9799	8190	8704	9419	9848	10329	10558	10599	10599		*	*	*	*	
Iznos javnih neporeskih prihoda (hiljada KM)						Osnovni	Prihodi grada po osnovu raznih naknada i taksi (administrativne, komunalne, proračunske itd.), sopstvenih djelatnosti i prihoda od nefinansijskih i finansijskih institucija naplate usluga javnih servisa (prihodi grada koji se ostvaruju.					2011-2020	Služba za finansije i budžet			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
1.259,61	1.337,68	1.382,79	2.899,76	1.444,25	1.477,72	1.640,46	1.868,03	2.229,91	2.488,69	2.962,84		*	*	*	*	
SEKTORSKI CILJ 1.1. Razvijena mikro, mala i srednja preduzeća do 2020.g.																
Iznos investicija						Osnovni	Iznos koji su poslovni subjekti ili donatori (domaći ili međunarodni) investirali u pokretanje novih i proširenje postojećih proizvodnih linija, izgradnju i dogradnju društvene infrastrukture i infrastrukturne projekte za zaštitu okoliša					2017-2020	Izveštaj Službe za upravljanje razvojem,			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
												*	*	*	*	
Iznosi prihoda subvencioniranih preduzeća;						Osnovni	Bilans uspjeha kojeg poduzeća moraju podnijeti kao dio ugovornih obaveza prilikom dobijanja subvencija					2017-2020	Izveštaj Službe za privredu i poljoprivredu			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
												*	*	*	*	

Broj novih radnih mjesta u privredi;						Osnovni	Broj ugovora o radu za osobe zaposlene u privrednim poslovnim subjektima za koje je ispunjen obrazac za prijavu zaposlenja nadležnoj poreskoj upravi.				2017-2020	Izveštaj nadležne poreske uprave na zahtjev grada.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
												*	*	*	*
Broj prekvalifikovanih koji su zasnovali radni odnos.						Osnovni	Broj prekvalifikovanih osoba sa kojima je potpisan ugovor o radu.				2017-2020	Izveštaj ustanove koja je provela prekvalifikacije.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
												*	*	*	*
Sporazum sa investitorima o izgradnji turističko-rekreacionog centra Rujnica						Osnovni	Kopija potpisanog sporazuma sa investitorima o izgradnji turističko-rekreacionog centra Rujnica dostupna u štampanom obliku.				2020	Služba za upravljanje razvojem.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
												*	*	*	*
1.1.1.1. Projekat: Razvijanje infrastruktura poslovnih zona															
Broj riješenih imovinsko-pravnih odnosa za PS Ratkovac (20ha) i Slatinske Bare (20ha)						Izlaz	Lista fizičkih i pravnih lica od kojih je izvršena eksproprijacija zemljišta				2017-2020	Izveštaj implementatora projekta			
Izgrađeno ukupno 2000 m kanalizacione, 3.500 m vodovodne mreže, 1.500 putne mreže						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije				2017-2020	Izveštaj implementatora projekta			
Broj novih poslovnih subjekata u poslovnim zonama Ratkovac i Slatinske bare (najmanje 10 novih poslovnih subjakata)						Ishod	Računa se broj novih poslovnih subjekata koji svoju djelatnost obavljaju u poslovnim zonama Ratkovac i Slatinske bare.				2017-2019	Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu			
1.1.1.2 Mjera: Subvencioniranje kamata po kreditima za mikro, mala i srednja preduzeća.															
Broj subvencioniranih preduzeća (najmanje 15)						Izlaz	Lista subvencioniranih preduzeća				2017-2020	Izveštaj implementatora projekta			
Broj preduzeća koji su reinvestirali u povećanje proizvodnje (najmanje 15)						Ishod	Računa se broj preduzeća koji su po osnovu kamata subvencionirani a koji su u svojim finansijskim izvještajima prikazali iznose reinvestiranja u proizvodnju.				2017-2020	Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu			
1.1.1.3. Mjera: Subvencioniranje pokretanja malih biznisa															
Broj mladih osoba subvencioniranih za pokretanje malih biznisa (najmanje 30)						Izlaz	Lista subvencioniranih osoba za pokretanje malog biznisa				2017-2020	Izveštaj implementatora projekta			
Broj preduzeća registrirani kao obrti ili doo (najmanje 30)						Ishod	Računa se broj obrta ili doo koji su registrirani od strane mladih osoba subvencioniranih za pokretanje malog biznisa.				2017-2020	Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu			

1.1.1.4. Projekat: Uspostavljanje servisa za preduzetnike i investitore - "One stop shop"				
Opremljena kancelarija za One-stop shop servis neophodnim informaciono-tehničkim sredstvima	Izlaz	Po projektu	2020.	Izveštaj implementatora projekta
Imenovan službenik koji će u referatu imati obradu predmeta zaprimljenih u One stop shop-u	Izlaz	Odluka o dodjeli referata za obradu predmeta zaprimljenih u One Stop Shop-u službenika	2020.	Izveštaj implementatora projekta
Broj servisiranih zahtjeva investitora/privrednika (najmanje 100)	Ishod	Broj zahtjeva investitora i privrednika za uslugama One stop shop-a	2017-2020	Izveštaj službe za privredu i razvoj
1.1.1.5. Projekat: Istraživanje potencijala termo-mineralnih voda u Rujnici				
Izrađena studija o mogućnosti iskorištavanja potencijala termo-mineralnih voda u Rujnici	Izlaz	Studija dostupna u elektronskom obliku	2017-2018	Izveštaj implementatora projekta
Broj potencijalnih investitora prema kojima je apliciran razvijen projektni prijedlog za izgradnju turističko rekreativnog centra Rujnica.	Ishod	Broj protokola pod kojim su zavedene aplikacije.	2018.	Služba za urbanizam
1.1.2.1. Projekat: Izrada analize potrebe tržišta rada za kvalifikovanom radnom snagom.				
Izrađena analiza potreba tržišta rada za kvalifikovanom radnom snagom	Izlaz	Analiza dostupna u elektronskom obliku	2018.	Izveštaj implementatora projekta
Rezultati analize (preporuke) validirani i odobreni od strane Ministarstva obrazovanja i pedagoškog zavoda USK	Ishod	Odluka Ministarstva obrazovanja i pedagoškog zavoda USK dostupna u štampanom ili elektronskom obliku	2018.	Služba za upravljanje razvojem
1.1.2.2. Projekat prekvalifikacije radnika u skladu sa potrebama tržišta rada				
Kreiran program prekvalifikacije.	Izlaz	Program prekvalifikacije dostupan u štampanom ili elektronskom obliku	2017.	Izveštaj implementatora projekta
Broj polaznika za koje je organizovana edukacija (najmanje 90)	Izlaz	Po projektu	2017-2020	Izveštaj implementatora projekta
Broj prekvalifikovanih radnika (najmanje 80)	Ishod	Broj polaznika koji su uspješno završili program prekvalifikacije i kojima je izdato važeće uvjerenje o prekvalifikaciji	2017-2020	Izveštaj ustanove za prekvalifikaciju radnika

SEKTORSKI CILJ 1.2. Povećan plasman poljoprivrednih proizvoda na tržište do 2020.																
Prihodi od pčelarstva (u KM)					Osnovni		Ukupan iznos prihoda poljoprivrednih gazdinstva koja se bave pčelarstvom i koja su registrirana u registru poljoprivrednih gazdinstva te ostvaruju poticaje za pčelarstvo (izračun prihoda se vrši po formuli: broj košnica x prosjek prinosa meda po košnici x prosječna cijena otkupa po 1 kg meda za datu godinu)				2015-2020		Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
484,010	799,670	536,620	706,024	765,999	1,119,538	647,100	573,445	757,580	610,272	1,259,500		*	*	*	*	
Prihodi od plasmana mlijeka (u KM)					Osnovni		Ukupan iznos prihoda poljoprivrednih gazdinstva koja se bave mljekarstvom i koja su registrirana u registru poljoprivrednih gazdinstva te ostvaruju poticaje za mljekarstvo (izračun prihoda se vrši po formuli: količina otkupljenog mlijeka x prosječna cijena otkupa po litru mlijeka za datu godinu)				2015-2020		Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
8,787,955	7,950,492	8,225,900	8,631,600	8,491,875	9,219,901	8,570,900	8,183,810	8,052,750	8,610,400	8,487,557		*	*	*	*	
Prihodi plasteničke proizvodnje (u KM)					Osnovni		Ukupan iznos prihoda poljoprivrednih gazdinstva koja se bave plasteničkom proizvodnjom i koja su registrirana u registru poljoprivrednih gazdinstva (izračun prihoda se vrši po formuli: količina otkupljenih plasteničkih proizvoda x prosječna cijena otkupa po 1 kg proizvoda za datu godinu)				2015-2020		Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
0	0	65,269	65,930	69,400	72,981	81,090	90,100	85,690	95,554	119,722		*	*	*	*	
Prihodi od jagodičastog voća (u KM)					Osnovni		Ukupan iznos prihoda poljoprivrednih gazdinstva koja se bave uzgojem jagodičastog voća (maline, jagode i dr.) i koja su registrirana u registru poljoprivrednih gazdinstva (izračun prihoda se vrši po formuli: količina otkupljenog				2015-2020		Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu.			

							jagodičastog voća x prosječna cijena otkupa po 1 kg jagodičastog voća za datu godinu)								
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0	84,000	22,000	24,000	48,000	64,700	144,000	485,000	388,000	115,000	149,000		*	*	*	*
Broj registriranih obrta u poljoprivredi					Osnovni		Ukupan broj poljoprivrednih biznisa registrovanih u skladu sa zakonom o obrtima FBiH (uključujući obrte registrovane kao osnovna i/ili dopunska djelatnost)				2015-2020	Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
9	18	21	25	22	26	28	28	32	41	45		*	*	*	*
1.2.1.1 Mjera: Subvencija za razvoj poljoprivredne proizvodnje															
Broj podržanih poljoprivrednih proizvođača (1300 za proizvodnju mlijeka, 60 za plasteničku proizvodnju, 550 za jagodičasto voće, 190 za pčelarstvo na godišnjem nivou)					Izlaz		Liste subvencioniranih poljoprivrednih proizvođača razvrstane po podsektorima (mlijeko, plastenička proizvodnja, jagodičasto voće, pčelarstvo) i godini subvencije				2017-2020	Izveštaj implementatora projekta			
Količine proizvedenog mlijeka, Meda, Plasteničke proizvodnje i jagodičastog voća					Ishod		Ukupne količine proizvedenog mlijeka, meda, plasteničke proizvodnje i jagodičastog voća od strane poljoprivrednih proizvođača koji su ostvarili poticaje za poljoprivrednu proizvodnju ili imaju kooperantski ugovor sa otkupljivačem				2017-2020	Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu, Izveštaji otkupljivača poljoprivrednih proizvoda.			
1.2.1.2 Projekat: Uspostavljanje poljoprivredne savjetodavne službe															
Tehnički opremljena i uspostavljena savjetodavna poljoprivredna služba					Izlaz		Po projektu				2020	Izveštaj implementatora projekta			
Ukupan broj poljoprivrednih proizvođača koji su koristili usluge poljoprivredne savjetodavne službe (najmanje 500)					Ishod		Korisnici usluga savjetodavne poljoprivredne službe				2020	Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu			
1.2.1.3 Projekat: Izgradnja nove zelene pijace															
Izgrađena nova zelena pijaca sa nastrešnicom (površine 2000 m2)					Izlaz		Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije				2018-2020	Izveštaj implementatora projekta			
Broj poljoprivrednih proizvođača koji plasira svoje proizvode putem zelene pijace (najmanje 100)					Ishod		Lista poljoprivrednih proizvođača koji koriste zelenu pijacu da bi plasirali svoje proizvode.				2020	Izveštaj uprave zelene pijace, Izveštaj službe za privredu i poljoprivredu			

STRATEŠKI CILJ 2. POBOLJŠAN KVALITET ŽIVOTA U GRADU I NA SELU.															
Zadovoljstvo građana grada Cazina sa uslugama socijalne zaštite, administracije, te sportskim, obrazovnim i kulturnim sadržajima						Osnovni	Analiza odgovora anketiranih građana prema pitanjima i zadovoljstvu pojedinim uslugama koja su gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)				2017, 2020	Izveštaj o sprovedenoj anketi, Služba za upravljanje razvojem			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
												*			*
Kategorija rizika od katastrofa						Osnovni	Metodologijom za procjenu rizika utvrditi kategorije pojedinih rizika (neprihvatljiv, djelimično prihvatljiv i prihvatljiv rizik)				2016, 2020	Procjena ugroženosti grada Cazina na prirodne i druge nesreće, služba civilne zaštite			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
											djelimično prihvatljiv				*
Migracioni saldo						Osnovni	Odnos broja stanovnika koji su napustili grad u odnosu na broj stanovnika koji je doselio u grad				2011-2020	Nadležna gradska služba za praćenje demografskih podataka, statistički bilten Federalnog zavoda za statistiku.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
				-109	-150	-123	21	-36	-81	-125		*	*	*	*
SEKTORSKI CILJ 2.1. Unaprijeđena efikasnost lokalne uprave i civilnog društva do 2020.															
Broj realiziranih mjera poboljšanja javnih usluga.						Osnovni	Mjere predložene u analizama istraživanja zadovoljstva građana javnim uslugama.				2017–2020	Izveštaj o provedenim istraživanjima, služba za upravljanje razvojem			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
												*	*	*	*
Zadovoljstvo mladih učešćem u projektima volonterizma.						Osnovni	Analiza odgovora anketiranih prema pitanju „Koliko ste zadovoljni....“, koja su gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan).				2017, 2020	Izveštaj o provedenom istraživanju, služba za upravljanje razvojem			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
												*			*
Broj RTV programa koji se emituju u digitalnom signalu.						Osnovni	Program RTV Cazin se u potpunosti emituje digitalizirano te je u skladu s tim izdata licenca regulatorne agencije za komunikacije.				2020.	Izveštaj uprave javnog servisa „RTV Cazin“			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				*
2.1.1.1 Projekat: Omladinska banka																
Broj članova neformalnih grupa mladih koji se svake godine educira o pisanju i implementaciji projekata, poduzetništvu, inovacijama i finansijama (najmanje 40)						Izlaz	Po projektu	2017-2020	Izveštaj implementatora projekta							
Broj realiziranih projekata grupa mladih (najmanje 30 projekata)						Ishod	Lista realiziranih projekata kroz implementaciju projekta Omladinska banka.	2017-2020	Izveštaj službe za opću upravu i društvene djelatnosti, Izveštaj Mozaik fondacije							
Broj volontera uključenih u projekte neformalnih grupa mladih (najmanje 150 volontera)						Ishod	Lista osoba koje su volonterski (bez naknade ili u skladu sa zakonom o volonterizmu) bile uključene u realizaciju projekata Omladinske banke	2017-2020	Izveštaj službe za opću upravu i društvene djelatnosti, Izveštaj Mozaik fondacije							
2.1.1.2 Mjera: Podrška razvoju NVO sektora i njegovom uključivanju u razvojne procese																
Broj članova lokalnih OCD koji su prošli obuku iz oblasti Upravljanja projektnim ciklusom (najmanje 20)						Izlaz	Po projektu	2017-2020	Izveštaj implementatora projekta							
Broj projekata izradjenih od lokalnih OCD i apliciranih prema vanjskim izvorima finansiranja (najmanje 5)						Ishod	Lista projekata lokalnih OCD koji su aplicirani kod stranih donatora.	2017-2020	Izveštaj službe za opću upravu i društvene djelatnosti							
2.1.1.3 Projekat: Proširenje kapaciteta gradske biblioteke																
Broj nabavljenih novih knjižnih jedinica za svaku godinu implementacije (najmanje 1000 za svaku godinu)						Izlaz	Po projektu	2017-2020	Izveštaj implementatora projekta							
Educiran rukovodioc Gradske biblioteke za upravljanje projektnim ciklusom						Izlaz	Po projektu	2017-2020	Izveštaj implementatora projekta							
Broj projekata opremanja gradske biblioteke koje je implementirao JU Kulturni centar u partnerstvu sa OCD (najmanje 2 projekta)						Ishod	Lista implementiranih projekata	2017-2020	Izveštaj uprave JU Kulturni centar							
2.1.2.1 Projekat: Tehničko opremanje i modernizacija JP RTV Cazin																
Nabavljena oprema za emitiranje digitalnog TV signala						Izlaz	Potpisana otpremnica o prijemu opreme	2017.	Izveštaj implementatora projekta							
Svi zaposlenici RTV Cazin obučeni za digitalno emitovanje						Izlaz	Po projektu	2018.	Izveštaj implementatora projekta							
Nabavljena oprema za emitiranje digitalnog radio signala						Izlaz	Potpisana otpremnica o prijemu opreme	2017.	Izveštaj implementatora projekta							
Signal RTV Cazin u potpunosti digitaliziran i radi u skladu sa pravilima regulatorne agencije						Izlaz	Izdana dozvola regulatorne agencije za emitiranje RTV digitalnog signala	2018.	Izveštaj implementatora projekta							
Procenat teritorije grada Cazina koja je pokrivena digitalnim signalom RTV Cazin (pokrivena cjelokupna teritoriju grada Cazina do 2019.)						Ishod	Pokrivenost teritorije grada digitalnim RTV signalom izražena u procentima (....% teritorije grada Cazina pokriveno digitalnim signalom RTV Cazin).	2019.	Izveštaj uprave javnog servisa RTV Cazin							
2.1.2.2 Projekat: Uspostavljanje redovnog ispitivanja zadovoljstva i potreba građana																
Definisan sistem i metodologija provođenja ispitivanja zadovoljstva građana						Izlaz	Po projektu	2017.	Izveštaj projektnog implementatora							
Obučeno osoblje za rad po utvrđenoj metodologiji						Izlaz	Po projektu	2017.	Izveštaj implementatora projekta							

Broj provedenih istraživanja o stepenu zadovoljstva građana javnim uslugama (najmanje 3 istraživanja)						Izlaz	Po projektu					2020.	Izveštaj implementatora projekta			
Broj izvještaja sa rezultatima i preporukama istraživanja o stepenu zadovoljstva građana javnim uslugama (najmanje 3)						Ishod	Istraživanja i preporuke dostupni u štampanom ili elektronskom obliku.					2017-2020.	Izveštaj gradske službe za upravljanje razvojem			
2.1.2.3 Projekat: Akademija za građane																
Izrađen plan i program edukacije građana o nadležnostima i radu organa uprave, javnih ustanova i javnih preduzeća						Izlaz	Plan i program dostupan u elektronskom ili štampanom obliku					2017.	Izveštaj implementatora projekta			
Broj educiranih građana (najmanje 30 građana godišnje)						Ishod	Potpisana lista građana koji su prisustvovali edukaciji na temu nadležnosti i rada organa uprave, javnih ustanova i javnih preduzeća					2018-2020.	Izveštaj službe za opće poslove i društvene djelatnosti.			
Broj prikupljenih preporuka od strane građana za poboljšanje javnih usluga (najmanje 10)						Ishod	Lista preporuka za poboljšanja rada lokalne uprave a koje su prikupljene tokom edukacije građana					2018-2020.	Izveštaj službe za opće poslove i društvene djelatnosti.			
SEKTORSKI CILJ 2.2. Smanjeni rizici od katastrofa do 2020.g.																
Broj izvršenih evakuacija usljed opasnosti o klizišta.						Osnovni	Broj evakuacija u kojima je dio stanovnika moralo napustiti mjesto stanovanja usljed opasnosti od klizišta.					2017-2020	Izveštaj službe civilne zaštite			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
-	-	-	-	-	-	-	-	18	29	29	29	*	*	*	*	
Broj evakuiranih stanovnika usljed opasnosti od klizišta						Pomoćni	Lista stanovnika koji su morali napustiti mjesto stanovanja usljed opasnosti od klizišta.					2017-2020	Izveštaj službe civilne zaštite			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
-	-	-	-	-	29	22	22	16	46	13	-	*	*	*	*	
Površina degradiranog zemljišta stavljena u funkciju poljoprivredne proizvodnje						Osnovni	Odnosi se na površinu zemljišta koja je bila degradirana plavljenem kao posljedicom učestalog izljevanja vode iz korita lokalnih rijeka i potoka a koja je stavljena u funkciju poljoprivrede					2017-2020	Izveštaj službe civilne zaštite i službe za privredu i poljoprivredu.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
															*	
Sporazum sa finansijerom za izgradnju sportsko rekreativnog centra "Klenovac"						Osnovni	Potpisan zvanični dokument (sporazum, ugovor, memorandum o saradnji i sl.) grada i potencijalnog investitora za izgradnju sportsko rekreativnog centra "Klenovac" (dostupan u pisanoj ili elektronskoj formi)					2020.	Izveštaj službe za opću upravu i društvene djelatnosti			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
															*	

Sporazum sa investitorom za sufinansiranje izgradnje novog vatrogasnog doma						Osnovni	Potpisan zvanični dokument (sporazum, ugovor, memorandum o saradnji i sl.) grada i potencijalnog investitora za izgradnju novog vatrogasnog doma (dostupan u pisanoj ili elektronskoj formi)	2020.	Izveštaj službe za civilnu zaštitu						
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
															*
2.2.1.1 Projekat: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju novog vatrogasnog doma															
Izrađena projektna dokumentacija za izgradnju novog vatrogasnog doma						Izlaz	Projektne dokumentacija dostupna u elektronskom obliku	2019-2020.	Izveštaj implementatora projekta						
Broj potencijalnih investitora prema kojima je apliciran prijedlog za izgradnju vatrogasnog doma (najmanje 3).						Ishod	Brojevi službenih protokola koji ukazuju da su projekti aplicirani prema potencijalnim investitorima.	2019-2020.	Izveštaj službe za urbanizam						
2.2.2.1 Projekat: Čišćenje vodotoka															
Dužina očišćenih vodotoka (najmanje 15 km)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2017-2020.	Izveštaj implementatora projekta						
Površina izložena plavljenju						Ishod	Površina zemljišta koja je direktno izložena plavljenju usljed izljevanja vode iz korita lokalnih rijeka i potoka	2017-2020.	Izveštaj službe za civilnu zaštitu.						
2.2.2.2 Projekat: Sanacija prioritetnih klizišta															
Broj saniranih klizišta (najmanje 5 klizišta)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2017-2020.	Izveštaj implementatora projekta						
Broj ugroženih objekata klizištima						Ishod	Lista objekata direktno ugroženih klizištima	2015-2020.	Izveštaj službe za civilnu zaštitu.						
2.2.2.3 Projekat: Sanacija samoupale uglja „Klenovac“															
Površina saniranog napuštenog eksploatacionog područja ugljenokopa (najmanje 20.000 m ²)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2017-2020.	Izveštaj implementatora projekta						
Broj potencijalnih investitora prema kojima je apliciran prijedlog za izgradnju sportsko rekreativnog centra Klenovac (najmanje 3).						Ishod	Brojevi službenih protokola koji ukazuju da je projekat apliciran prema potencijalnim investitorima.	2019.	Izveštaj službe za urbanizam						

SEKTORSKI CILJ 2.3. Unaprijeđen pristup stanovništva kulturnim, sportskim i obrazovnim uslugama do 2020.g.															
Broj djece obuhvaćene predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem na godišnjem nivou						Osnovni	Odnosi se na ukupan broj: djece upisane u predškolsku ustanovu i djece obuhvaćene predškolskim obrazovanjem u godini pred polazak u školu (u sklopu osnovnih škola)	2017-2020	Izveštaj javne ustanove za predškolski odgoj i obrazovanje, Izveštaj osnovnih škola o broju upisane djece u program preškolskog obrazovanja u godini pred polazak u školu.						

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
80	130	122	132	125	134	125	705	713	588	442	132	*	*	*	*
Zadovoljstvo roditelja uslovima u kojima djeca pohađaju osnovnu školu Cazin I						Osnovni	Analiza odgovora anketiranih prema pitanju „Koliko ste zadovoljni...“, koja su gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)				2017, 2020	Izveštaj o provedenom istraživanju, Gradska služba za opću upravu i društvene djelatnosti.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
												*			*
Broj građana koji učestvuju u sportskim aktivnostima						Osnovni	Broj ulaznica koje su prodane za sportske događaje, liste sa učesnicima u sportskim aktivnostima organizovanim od strane sportskih udruženja, broj građana koji učestvuju u sportskim aktivnostima i kojima je od strane organizatora obezbjeđen slobodan ulaz.				2017–2020	Izveštaji javnih ustanova i sportskih udruženja na zahtjev grada, Gradska služba za opću upravu i društvene djelatnosti.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
3500	4000	4500	4500	5000	5500	6000	6000	6500	7000	7500	8000	*	*	*	*
Broj djece dodatno uključene u sportsko-rekreativne aktivnosti.						Osnovni	Liste učesnika sportskih aktivnosti namijenjenih djeci, prosječan broj djece dobiven primjenom istraživačkih metoda na uzorku.				2017–2020	Izveštaji javnih ustanova i sportskih udruženja na zahtjev grada, Gradska služba za opću upravu i društvene djelatnosti.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
500	500	550	600	600	700	700	750	750	800	850	900	*	*	*	*
Broj građana uključenih u društveno-kulturne aktivnosti						Osnovni	Broj prodatih ulaznica za kulturne događaje, Liste učesnika kulturnih aktivnosti, prosječan broj građana uključen u kulturne aktivnosti dobiven primjenom istraživačkih metoda na uzorku.				2017–2020	Izveštaji javnih ustanova i organizatora kulturnih događaja (na zahtjev grada), Gradska služba za opću upravu i društvene djelatnosti.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
															*
Sporazum sa investitorom za izgradnju olimpijskog bazena						Osnovni	Potpisan zvanični dokument (sporazum, ugovor, memorandum o saradnji i sl.) grada i potencijalnog investitora za izgradnju olimpijskog bazena (dokument dostupan u pisanoj ili elektronskoj formi)				2020.	Izveštaj gradske službe za opću upravu i društvene djelatnosti, Gradska arhiva			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
															*

2.3.1.1 Projekat: Izgradnja parkovskih igrališta za djecu				
Broj izgrađenih parkovskih igrališta za djecu predškolskog i osnovno-školskog uzrasta (najmanje 2)	Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2017-2019.	Izveštaj implementatora projekta
Broj sportsko-rekreativnih manifestacija koje se godišnje organizuju u dječijim parkovskim igralištima (najmanje 2 godišnje)	Ishod	Računa se broj zvaničnih dječijih sportsko-rekreativnih manifestacija koje su postale dio kalendara sportsko-rekreativnih manifestacija	2017-2020.	Izveštaj gradske službe za opću upravu i društvene djelatnosti
2.3.1.2 Projekat: Proširenje i rekonstrukcija Kulturnog centra Cazin				
Izgrađeno 500 m2 novog prostora i rekonstruisan postojeći krov.	Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2019.	Izveštaj implementatora projekta
Nabavljena i instalirana savremena oprema koja omogućuje organizaciju zahtjevnijih manifestacija	Izlaz	Potpisana otpremnica kao dokaz o prijemu opreme	2020.	Izveštaj implementatora projekta
Broj novih kulturnih događaja u Kulturnom centru Cazin. (najmanje 10)	Ishod	Računa se broj kulturnih događaja koji nisu bili organizirani prije proširenja i rekonstrukcije Kulturnog centra	2019-2020.	Izveštaj Uprave JU Kulturni centar
2.3.1.3 Projekat: Rekonstrukcija sportske dvorane				
Rekonstruisan krov sportske dvorane.	Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2019.	Izveštaj implementatora projekta
Ugrađeno grijanje u velikoj Sali	Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2019.	Izveštaj implementatora projekta
Sportska dvorana se kontinuirano koristi tokom čitave godine (bez dosadašnjih prekida koji su trajali 4 mjeseca tokom zimskog perioda)	Ishod	Računa se broj sportsko-rekreativnih događaja tokom čitave godine	2019-2020.	Godišnji izvještaj uprave sportske dvorane o realiziranim aktivnostima.
2.3.1.4 Projekat: Uređenje biciklističkih staza				
Dužina označene biciklističke staze (najmanje 74 km)	Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2018-2019.	Izveštaj implementatora projekta
Broj uređenih odmarališta i mjesta za odmor uz biciklističku stazu (najmanje 15)	Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2018-2019.	Izveštaj implementatora projekta
Kreiran program održavanja godišnjih biciklističkih utrka	Ishod	Program održavanja godišnjih biciklističkih utrka dostupan u štampanom ili elektronskom obliku.	2020.	Izveštaj gradske službe za opću upravu i društvene djelatnosti
2.3.1.5. Projekat: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju zatvorenog olimpijskog bazena				
Izrađena projektna dokumentacija za izgradnju zatvorenog olimpijskog bazena	Izlaz	Projektna dokumentacija dostupna u elektronskom obliku	2018-2019.	Izveštaj implementatora projekta
Broj potencijalnih investitora prema kojima je apliciran prijedlog za izgradnju olimpijskog bazena (najmanje 3).	Ishod	Brojevi službenih protokola koji ukazuju da je projekat apliciran prema potencijalnim investitorima.	2019.	Izveštaj gradske službe za urbanizam

2.3.2.1 Projekat: Povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem															
Po jedna prostorija u svakoj osnovnoj školi prilagođena za izvođenje aktivnosti predškolskog odgoja						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2018-2019.	Izveštaj implementatora projekta		
Prostorije u osnovnim školama opremljene svim potrebnim sadržajima za predškolski odgoj						Izlaz	Potpisane otpremnice kao dokaz o prijemu opreme					2018-2019.	Izveštaj projektnog implementatora		
Plan i program predškolskog odgoja se implementira u svim osnovnim školama na području grada od 2018. godine.						Ishod	Plan i program predškolskog odgoja i obrazovanja u okviru školskih objekata dostupan u elektronskom ili štampanom obliku.					2019.	Izveštaj gradske službe za opću upravu i društvene djelatnosti		
2.3.2.2 Projekat: Proširenje kapaciteta dječijeg obdaništa															
Površina izgrađenog novog prostornog kapaciteta za prijem nove djece u dječije obdanište (140m2)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2019.	Izveštaj projektnog implementatora		
Novi prostor opremljen svim potrebnim sadržajima za cjelodnevni boravak djece						Izlaz	Po projektu					2019.	Izveštaj projektnog implementatora		
Broj dodatno zaposlenih učitelja/učiteljica (najmanje 2)						Izlaz	Po projektu					2019.	Izveštaj projektnog implementatora		
Revidiran program cjelodnevnog boravka djece u dječijem obdaništu						Ishod	Novi program cjelodnevnog boravka djece u dječijem obdaništu dostupan u elektronskom ili štampanom obliku					2019.	JU Dječiji vrtić		
2.3.3.1 Projekat: Izgradnja osnovne škole Cazin I															
Izgrađen novi objekat osnovne škole za koji ima kapacitet da primi najmanje 1.200 učenika						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2018.	Izveštaj projektnog implementatora		
Škola opremljena neophodnim nastavnim, didaktičkom i tehničkom opremom						Izlaz	Potpisane otpremnice za nabavljenu opremu					2017-2018.	Izveštaj projektnog implementatora		
Broj učenika koji pohađa nastavu u novoizgrađenom objektu osnovne škole Cazin I (najmanje 1.000)						Ishod	Evidencija učenika upisanih u sve razrede osnovne škole Cazin I					2019.	Uprava JU OŠ Cazin I		
SEKTORSKI CILJ 2.4. Unaprijeđen pristup uslugama socijalne zaštite do 2020.g.															
Broj incidentnih slučajeva prijavljenih Centru za socijalni rad u kojima su učestvovali maloljetnici						Osnovni	Odnosi se na broj maloljetnika koji su učestvovali u incidentnim slučajevima a za koje je nadležan i o kojima je obavješten Centar za socijalni rad.					2015-2020	Izveštaj JU Centar za socijalni rad,		
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
9	53	49	26	19	36	22	30	15	5	12	16	*	*	*	*
Zadovoljstvo porodica djece ometene u psiho-fizičkom razvoju uslugama Centra za inkluzivnu praksu.						Osnovni	Analiza odgovora anketiranih prema pitanju „Koliko ste zadovoljni....“, koja su gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)					2020.	Izveštaj o provedenom istraživanju, Gradska služba za opću upravu i društvene djelatnosti.		

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
															*
2.4.1.1 Projekat: Osposobljavanje prostorije za kontaktiranje roditelja sa djecom i prostorije za rad sa djecom i mladima.															
Osposobljena najmanje jedna uslovna prostorija Centra za socijalni rad, za kontaktiranje roditelja sa djecom i rad sa djecom i mladima						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije				2018.	Izveštaj implementatora projekta			
Nabavljena i instalirana sva potrebna oprema za rad sa djecom						Izlaz	Potpisana otpremnica kao dokaz o prijemu robe				2019.	Izveštaj implementatora projekta			
Broj djece na godišnjem nivou koja koriste prostorije Centra za Socijalni rad u svrhu kontaktiranja sa roditeljima. (najmanje 50 na godišnjem nivou)						Ishod	Računa se broj djece koja su koristila prostorije u svrhu kontaktiranja sa roditeljima				2019,- 2020.	Izveštaj JU Centar za socijalni rad			
2.4.1.2 Projekat: Uspostavljanje Centra za razvoj inkluzivne prakse															
Izgrađeno 100 m2 prostornih kapaciteta za uspostavljanje Centra za razvoj inkluzivne prakse						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije				2017.	Izveštaj projektnog implementatora			
Prostor Centra opremljen svim potrebnim sredstvima za terapijski i edukativni rad						Izlaz	Potpisana otpremnica dostavljene opreme				2017- 2018	Izveštaj projektnog implementatora			
Zaposleno potrebno osoblje (1 psiholog, 1 defektolog)						Izlaz	Po projektu				2018.	Izveštaj projektnog implementatora			
Izrađen plan i program rada centra.						Izlaz	Plan i program dostupan u elektronskom obliku				2018.	Izveštaj projektnog implementatora			
Broj djece ometene u psiho-fizičkom razvoju obuhvaćeno uslugama Centra za inkluzivnu praksu na dnevnom nivou. (najmanje 20 na dnevnom nivou)						Ishod	Lista korisnika usluga Centra za inkluzivnu praksu				2019- 2020.	Izveštaj Uprave Centra za inkluzivnu praksu			
Naziv varijable						Tip	Definicija				Vremenski okvir praćenja	Zvanična statistika ili interni izvor JLS, izvor verifikacije			
STRATEŠKI CILJ 3. OČUVANE PRIRODNE I KULTURNO-HISTORIJSKE VRIJEDNOSTI.															
Zadovoljstvo građana komunalnim uslugama (vodosnabdjevanje, odvodnja otpadnih voda i odvoz čvrstog otpada)						Osnovni	Po skali likertovog tipa, odgovor na pitanje: „Koliko ste zadovoljni...?“				2017, 2020	Anketa o zadovoljstvu građana, Gradska služba za upravljanje razvojem			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
												*			*
Smanjene količine emitovanog CO ₂ u atmosferu (tona)						Osnovni	Količine smanjenog CO ₂ usljed primjene mjera energetske efikasnosti.				2017- 2020	Elaborati energetske efikasnosti objekata u kojima je primjenjena mjera EE (Elaborati se nalaze kod upravitelja objekta za koji je			

												izrađen elaborat EE).				
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	201	2017	2018	2019	2020	
-	-	-	-	-	-	0	3,63	77,69	86,76	76,99	81,	*	*	*	*	
Broj kulturno-historijskih destinacija na području grada Cazina uvrštenih u zvaničnu turističku ponudu USK-a						Osnovni	Računa se broj kulturno-historijskih destinacija sa područja grada Cazina koje Turistička organizacija USK zvanično promovise na svojoj web stranici i promotivnim materijalima.					2017-2020	Web stranica Turističke organizacije USK, Zvanični promotivni bilteni turističke organizacije USK.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	201	2017	2018	2019	2020	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	*	*	*	*	
SEKTORSKI CILJ 3.1. Obezbeđeno kvalitetno snabdijevanje stanovništva pitkom vodom do 2020.g.																
Procenat gubitaka vode u sistemu						Osnovni	Razlika količine vode koja je ušla u sistem vodosnabdjevanja (vodomjer na izvorištu) i količine vode isporučene krajnjim korisnicima (vodomjer kod krajnjeg korisnika).					2015–2020	Izveštaj komunalnog preduzeća			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	201	2017	2018	2019	2020	
					53	53	53	52	52	52%	52	*	*	*	*	
3.1.1.1. Projekat: Rekonstrukcija potisnog i gravitacionog cjevovoda Mutnik																
Dužina rekonstruisanog potisnog cjevovoda (cca 500m)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2020.	Izveštaj projektnog implementatora			
Dužina rekonstruisanog gravitacionog cjevovoda (cca 3.500m)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2020.	Izveštaj projektnog implementatora			
Broj prekida u snabdjevanju stanovništva pitkom vodom						Ishod	Računaju se prekidi u snabdjevanju stanovništva pitkom vodom koji su duži od dva sata.					2020.	Izveštaj Komunalnog preduzeća Gradskoj službi za inspekcijske poslove			
3.1.1.2. Projekat: Rekonstrukcija vodovodnog sistema Pećigrad																
Dužina rekonstruisane opskrbne mreže (cca 5.000m)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2018-2020.	Izveštaj projektnog implementatora			
Dužina izgrađenog gravitacionog spojnog cjevovoda (cca 3.500m)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2018-2020.	Izveštaj projektnog implementatora			
Broj prekida u snabdjevanju stanovništva pitkom vodom						Ishod	Računaju se prekidi u snabdjevanju stanovništva pitkom vodom koji su duži od dva sata.					2019-2020.	Izveštaj Komunalnog preduzeća Gradskoj službi za inspekcijske poslove			
3.1.1.3. Projekat: Uspostava DMA mjernih zona, te implementacija GIS-a vodovodnog i kanalizacionog sistema																
Broj uspostavljenih DMA mjernih zona (najmanje 5)						Izlaz	Po projektu					2018-2019.	Izveštaj projektnog implementatora			

Izrađen GIS vodovodnog sistema						Izlaz	GIS dostupan u elektronskom obliku					2019.	Izveštaj projektnog implementatora		
Uspostavljen sistem monitoringa vodosnabdjevanja						Ishod	Sistem monitoringa vodosnabdjevanja podrazumijeva najmanje 1 sedmični kontrolni pregled mjernih zona.					2019.	Izveštaj Javnog komunalnog preduzeća Gradskoj službi za inspeksijske poslove		
SEKTORSKI CILJ 3.2. Smanjen negativan uticaj odloženog čvrstog otpada na životnu sredinu do 2020.g.															
Količina nepropisno deponovanog otpada (Tona)						Osnovni	Ukupna količina čvrstog otpada koji se odlaže pored kontejnera i na divljim deponijama.					2015-2020	Izveštaj komunalnog preduzeća „Čistoća“ gradskoj službi za inspeksijske poslove		
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	201	2017	2018	2019	2020
					2.254	2.129	2.173	1.684	1.329	1.070		*	*	*	*
Prihodi od prodaje selektivno prikupljenog/reciklovanog otpada (KM)						Osnovni	Ukupni prihodi koje je komunalno preduzeće ostvarilo prodajom selektivno prikupljenog/reciklovanog otpada					2012-2020	Finansijski izvještaj javnog komunalnog preduzeća		
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
							10.010,	12.247	9.803,1	8.618,15		*	*	*	*
3.2.1.1 Projekat: Nabavka specijalnog komunalnog vozila															
Nabavljeno specijalno komunalno vozilo						Izlaz	Potpisana otpremnica (prijem) vozila					2018-2019.	Izveštaj implementatora projekta		
Broj domaćinstava koji koriste uslugu odvoza smeća						Ishod	Broj domaćinstava koja sa komunalnim preduzećem imaju potpisan ugovor o uslugama odvožnje čvrstog otpada.					2015-2019.	Izveštaj javnog komunalnog preduzeća „Čistoća“		
3.2.1.2 Projekat: Izgradnja i uređenje pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice (I faza)															
Stavljeno u funkciju reciklažno dvorište i sortirnica						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2018-2020.	Izveštaj implementatora projekta		
Količine reciklažnih sirovina						Ishod	Mjeri se količina prikupljenog selektiranog otpada.					2015-2020.	Izveštaj javnog komunalnog preduzeća „Čistoća“		
SEKTORSKI CILJ 3.3. Povećana energetska efikasnost do 2020.g.															
Iznos računa za električnu energiju						Osnovni	Ukupan zbir iznosa mjesečnih računa za električnu energiju u svim javnim objektima (uključujući i osnovne škole)					2015-2020	Mjesečni računi za potrošenu el. Energiju u javnim objektima, Finansijski izvještaji upravitelja javnih objekata.		
Zgrada organa uprave															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
						19.672	19.288	18.791	15.995	19.260	18	*	*	*	*

Zgrada kabineta gradonačelnika															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
						4.930	4.345	4.161	4.314	4.337	3.	*	*	*	*
Zgrada arhiva i BIZ															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
						2.777	2.811	2.873	2.395	2.715	2.	*	*	*	*
Vatrogasni dom															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
								5.827	5.662	6.614	5.	*	*	*	*
Stara gimnazija															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
												*	*	*	*
JKP Vodovod															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
474.79	533.737	476.36	532.808	509.533	581.027	615.394	688.614	65726	613946	646.740	64	*	*	*	*
JKP Čistoća															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
	11.291,1	6.073,20	11.946,3	12.023,49	8.700,22	9.665,98	12.155,8	12.811,	14.491,	13.998,96	13	*	*	*	*
Objekti osnovnih i srednjih škola u gradu Cazinu															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
						92.414,71						*	*	*	*
Ukupno za navedene objekte															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	20	2017	2018	2019	2020
											2	*	*	*	*

Iznosi računa za nabavku energenata za zagrijavanje	Osnovni	Ukupan iznos računa za nabavku energenata (Uglja, lož ulja, nafte, drva, peleta, plina itd.) za zagrijavanje javnih objekata u jednoj grejnoj sezoni (uključujući i škole)	2015-2020	Fakture za isporučeni energent za jednu grejnu sezonu.											
Gradska uprava															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
						45.600	57.356	20.767	13.310	24.836		*	*	*	*
Stara gimnazija															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
										4.231		*	*	*	*

Objekti osnovnih i srednjih škola u gradu Cazinu															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
						790.427,09						*	*	*	*
Ukupno za navedene objekte															
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
												*	*	*	*
3.3.1.1. Projekat: Izrada elaborata EE za javne objekte															
Broj izrađenih elaborata (za najmanje 4 javna objekta)						Izlaz	Elaborati dostupni u elektronskom obliku					2017-2019.	Izveštaj implementatora projekta		
Elaborati prihvaćeni i odobreni od strane gradske službe za urbanizam						Ishod	Odluka o prihvatanju elaborata EE dostupna u štampanom ili elektronskom obliku.					2017-2019.	Služba za urbanizam i zaštitu okoliša		
3.3.1.2. Projekat: Primjena mjera EE u javnim objektima															
Broj javnih objekata u kojima su primjenjene mjere EE (najmanje 2)						Izlaz	Po projektu					2018-2020.	Izveštaj implementatora projekta		
Količina energenata za zagrijavanje u javnim objektima						Ishod	Mjeri se količina potrošenog energenata za zagrijavanje u javnim objektima u kojima su primjenjene mjere EE					2018-2020.	Izveštaj službe za urbanizam i zaštitu okoliša		
količina potrošene el. energije u javnim objektima						Ishod	Mjeri se količina potrošene el. energije u javnim objektima u kojima su primjenjene mjere EE					2018-2020.	Izveštaj službe za urbanizam i zaštitu okoliša		
SEKTORSKI CILJ 3.4. Regulisane otpadne vode do 2015.god.															
Količina otpadnih voda koje se ispuštaju u tlo. (hiljada m ³)						Osnovni	Količine otpadnih voda koje se iz individualnih septika ispuštaju u obližnje tlo					2015-2020	Izveštaj službe za urbanizam i zaštitu okoliša.		
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
						2.874	2.966	3.051	3.112	3.112	3.10	*	*	*	*
3.4.1.1. Projekat: Izgradnja Centralnog kanalizacionog sistema – izgradnja glavnog fekalnog kolektora															
Izgrađen glavni fekalni kolektor						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2020.	Izveštaj implementatora projekta		
Izgrađen primarni prečištač						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2020.	Izveštaj implementatora projekta		
Dužina izgrađenih sekundarnih kolektora (cca 20.000m)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2020.	Izveštaj implementatora projekta		
Broj domaćinstava obuhvaćenih centralnim kanalizacionim sistemom (najmanje 4.000 domaćinstava)						Ishod	Broj domaćinstava koji sa javnim komunalnim preduzećem ima potpisan ugovor o odvodnji otpadnih voda.					2020.	Izveštaj javnog komunalnog preduzeća		

3.4.1.2. Projekat DECENT – izgradnja biljnog prečištača i sanitarnog kolektora																
Izgrađen biljni prečištač						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2018.	Izveštaj projektnog implementatora			
Izgrađen sanitarni kolektor u naselju Polje						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2018.	Izveštaj projektnog implementatora			
Broj domaćinstava spojenih na sanitarni kolektor i prečištač (najmanje 100)						Ishod	Broj domaćinstava koji imaju potpisan ugovor sa javnim komunalnim preduzećem o odvodnji otpadnih voda i koji su priključeni na sanitarni kolektor i prečištač					2018.	Izveštaj javnog komunalnog preduzeća			
3.4.1.3. Projekat: Izgradnja kanalizacionog sistema Cazin-zapad																
Izgrađen decentralizirani kanalizacioni sistem u naseljima Pjanići, Tržac, Urga, Čehići, Tržačka Raštela						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2020.	Izveštaj projektnog implementatora			
Izgrađen mehaničko-biološki SBR prečištač						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2020.	Izveštaj projektnog implementatora			
Dužina izgrađenih sekundarnih kolektora (cca 3.000m)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije					2017-2020.	Izveštaj projektnog implementatora			
Broj domaćinstava obuhvaćenih kanalizacionim sistemom Cazin-zapad (najmanje 500)						Ishod	Broj domaćinstava koji imaju potpisan ugovor sa javnim komunalnim preduzećem o odvodnji otpadnih voda i koji su priključeni na kanalizacioni sistem Cazin-zapad					2020.	Izveštaj javnog komunalnog preduzeća			
SEKTORSKI CILJ 3.5. Zaštićeno prirodno i kulturno-historijsko nasljeđe do 2020.g.																
Prihodi od posjeta prirodnim i kulturno-historijskim objektima						Osnovni	Mjere se prihodi od prodatih ulaznica za posjete prirodnim i kulturno-historijskim objektima					2017-2020	Finansijski izvještaj upravitelja prirodnih i kulturno-historijskih objekata.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
							2900	1134	36	4178	10750	*	*	*	*	
Broj posjetilaca spomenika "Stari grad Ostrožac"						Osnovni	Mjeri se broj prodatih ulaznica za spomenik " Stari grad Ostrožac"					2017-2020	Izveštaj upravitelja kulturno-historijskog objekta.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
*	*	*	*	*	*	*	1450	567	18	2089	5375	*	*	*	*	
Broj posjetilaca spomenika "Kuća Nurije Pozderca"						Osnovni	Mjeri se broj prodatih ulaznica za spomenik "Kuća Nurije Pozderca"					2017-2020	Izveštaj upravitelja kulturno-historijskog objekta.			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	*	*	*	*	

Broj posjetilaca parka ispod zidina starog grada						Osnovni	Primjenom metode slučajnog izbora, periodično (u različitim vremenskim periodima i godišnjim dobima) izmjeriti prosječan broj posjetilaca parka ispod zidina starog grada	2017-2020	Rezultati istraživanja o broju posjetilaca parka ispod zidina starog grada						
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	*	*	*	*
3.5.1.1. Projekat: Obnova kompleksa tvrđave Ostrožac (I faza)															
Izrađena projektna dokumentacija						Izlaz	Po projektu	2017-2020.	Izveštaj implementatora projekta						
Saniran krov dvorca, podovi i unutrašnja i vanjska stolarija						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2017-2020.	Izveštaj implementatora projekta						
Izgrađena rasvjeta						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2017-2020.	Izveštaj implementatora projekta						
Broj turističkih posjeta tvrđavi Ostrožac						Ishod	Broj prodatih ulaznica za posjetu tvrđavi, lista učesnika kulturnih manifestacija koje se održavaju u tvrđavi.	2017-2020.	Izveštaj upravitelja tvrđave Ostrožac						
3.5.1.2. Obnova kuće Nurije Pozderca															
U potpunosti obnovljen nacionalni spomenik "Kuća Nurije Pozderca"						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2017-2019.	Izveštaj implementatora projekta						
Kuća Nurije Pozderca uvrštena u redovnu turističku ponudu Turističke organizacije USK						Ishod	Turistička organizacija USK zvanično u svojim promotivnim materijalima promovise Kuća Nurije Pozderca kao jednu od turističkih destinacija u USK.	2019.	Web stranica i promotivni materijal Turističke organizacije USK						
3.5.1.3. Uređen park ispod zidina starog grada Cazin															
Površina uređenog parka (cca 7000 m ²)						Izlaz	Postoji potvrda o završetku radova od strane kontrole ili nadležne inspekcije	2018-2020.	Izveštaj implementatora projekta						
Park ispod zidina starog grada uvršten u redovnu turističku ponudu Turističke organizacije USK.						Ishod	Turistička organizacija USK zvanično u svojim promotivnim materijalima promovise park ispod zidina starog grada kao jednu od turističkih destinacija u USK.	2020.	Web stranica i promotivni materijal Turističke organizacije USK						

Prilog 3: Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine

Prilog 4: Projektne fiše

Prilog 5: Procjena mogućnosti finansiranja prioriteta revidirane razvojne strategije Grada Cazina (2017-2020.)

Osvrt na finansiranje tokom prethodnog perioda implementacije strategije: Od ukupno Strategijom planiranih sredstava od 40 miliona KM, tokom perioda 2011.-2015. godine realizirano je 22,42 %. Struktura planiranih sredstava je predviđala finansiranje od 29,41% iz budžeta i finansiranje iz eksternih izvora od 70,69 %.

Kada je riječ o sredstvima gradskog budžeta, može se uočiti da je stepen realizacije na godišnjem nivou u prosjeku preko 40%. Realizacija iz vanjskih izvora je također na niskom nivou, koja u ukupnoj strukturi vanjskih izvora obuhvataju 79,21%. Sredstva su odobrena 2013. godine, te je u fazi završetak procedure efektivnosti kredita u skladu sa definisanim kreditnim uslovima.

Usljed manje realizacije sredstava iz budžeta i vanjskih izvora, a s obzirom da u analizu nisu uključena odobrena a još uvijek neiskorištena kreditna i donatorska sredstva za projekat kanalizacije, **struktura realiziranih sredstava je značajno izmjenjena u odnosu na inicijalni plan. Naime, 54,99% sredstava ostvareno je iz vanjskih izvora, a 45,01% iz budžeta.** Kada je riječ o strukturi finansiranja po sektorima razvoja, sektorskim planovima implementacije je bilo predviđeno da se **za sektor ekonomskog razvoja izdvoji 13,78 %, za društveni sektor 8,17 % a za sektor zaštite životne sredine 78,05 %.** Zbog manje realizacije sredstava iz budžeta i manje realizacije sredstava iz vanjskih izvora, s obzirom da u realizaciju nisu uključena odobrena kreditna i donatorska sredstva za projekat kanalizacije, **za ekonomski sektor je izdvojeno 46,50%, za sektor društvenog razvoja 60,33% te za sektor zaštite životne sredine 14,20%.**

Obrazloženje prognoze sredstava za period 2017.-2021. godine: Prognoza finansiranja razvojne strategije za period 2017.-2021. godina pripremljena je uzimajući u obzir (i) trend izdvojenih sredstava u periodu 2011.-2015. godine; (iii) budžet za 2016. godinu, nacrt budžeta za 2017. godinu i projekcije DOB-a za 2017. godinu, 2018. Godinu, te 2019. godinu (iii) očekivana dopunska sredstva iz ostalih eksternih izvora; (iv) ograničenja u pogledu akumuliranih obaveza i zaduženosti kao i drugih rizika.

U periodu 2011.-2015. godine, za implementaciju strategije se ukupno izdvojilo 9 miliona KM iz budžetskih i eksternih izvora, i to **prosječno 1,8 mil. KM godišnje.** Iz budžeta je izdvojeno ukupno 4 miliona KM, godišnje u prosjeku 800 hiljada KM, iz eksternih izvora 5 miliona KM, godišnje prosječno 1 milion KM.

U bilansu stanja na dan 31.12.2016. godine evidentirane su dugoročne obaveze u iznosu od 5.287.944 KM i kratkoročne obaveze u iznosu od 2.979.094 KM. U navedeni iznos obaveza u bilansu stanja ulaze i kreditne obaveze grada koja ima trenutno aktivna dva kredita i to dugoročni kredit Razvojne banke F BiH (Kuvajtski fond) čije stanje duga na dan 31.12.2016. godine iznosi 3.270.023 KM i koji dospjeva do 2024. godine i dugoročni kredit čije stanje duga na dan 31.12.2016. godine iznosi 1.500.000,00 KM koji dospjeva do 2021. godine i obaveze po gradskim obveznicama čije stanje duga na dan 31.12.2016. godine iznosi 200.000,00 KM. Za navedene kreditne obaveze grad će u 2017. godini izdvojiti oko 1 milion KM, u 2018. godini oko 850 hiljada, u 2019. godini oko 1 milion KM, 2020. godini oko 635 hiljada KM te 2021. godine oko 560 hiljada KM.

Prognoza je pripremljena putem konsultacija⁵ ključnih članova Razvojnog tima i Službe za finansije, te je usaglašena sa gradonačelnikom grada Cazina. Prognoza je će biti korištena kao polazna osnova za pripremu sektorskih planova revidirane razvojne strategije JLS.

⁵ Na sastanku održanom 14.decembra 2016.godine sa dnevnim redom koji je uključivao konsultacije po pitanju finansiranja Startegije učestvovali su: .Nermin OGREŠEVIĆ – Gradonačelnik; Ismet ĐUZELIĆ - Šef službe za finansije, računovodstvo i trezor; Amir MUMINOVIĆ - Službenik u službi finansija, računovodstva i trezora; Šerif KALJIKOVIĆ - Savjetnik gradonačelnika; Suad ROŠIĆ – Šef službe za upravljanje razvojem.

Pregled procjene po glavnim izvorima finansiranja za period 2017.-2021. godine

Izvori finansiranja lokalne razvojne strategije	Okvirna procjena po godinama				UKUPNO (u KM)
	2017.	2018.	2019.	2020.	
Iz budžeta JLS Cazin (u KM)	1.449.500	1.777.850	947.100	553.050	4.727.500
Iz eksternih izvora (u KM)	2.287.753	9.194.300	8.121.000	8.971.660	28.574.713
UKUPNO (u KM)	3.737.253	10.972.150	9.068.100	9.524.710	33.302.213

Prijedlog okvirne raspodjele finansiranja po sektorima razvoja (stvarna raspodjela će utvrditi tokom revidiranja strategije)

Ekonomski sektor	Društveni sektor	Sektor zaštite životne sredine	Ukupno
4.485.000	4.815.000	24.002.213	33.302.213

Napomene /obrazloženja

Iz Budžeta Grada Cazina	Očekuje se porast prihoda od indirektnih poreza za oko 2,5 % godišnje, te prosječni porast ostalih prihoda grada za oko 2%. Planirano je da se iz budžeta narednih godina izdvaja veći procenat na ime realizacije strateških projekata koji bi se kretao od 7-10% ukupnog budžeta.			
Eksterni izvori (kredit, entiteti, kantoni, država, javna preduzeća i privatni izvori, sl.)	Procjene eksternih izvora finansiranja strateških projekata (izvršene na osnovu identificiranih sporazuma/pisma namjere/projektnih aplikacija donatorima) su sljedeće:			
	Projekat	Ostali izvori finansiranja	Način finansiranja	Iznos
	1.1.1.1. Projekat: Razvijanje infrastruktura poslovnih zona	Prodaja nekretnina u poslovnoj zoni	Planirano je u 2017. godini finansiranje iz kreditnih sredstava u iznosu od 500 hiljada KM. U 2018. i 2019. godina planirani su prihodi od prodaje zemljišta u iznosu od 650 hiljada KM. Za prodaju zemljišta grad posjeduje nekoliko pisama namjere investitora.	1.150.000,00
	1.1.2.2. Projekat prekvalifikacije radnika u skladu sa potrebama tržišta rada	FZZZ	Federalni zavod za zapošljavanje ima ovakve programe na koje se grad Cazin planira prijaviti.	7.000,00
	2.1.1.1 Projekat: Omladinska banka	MOZAIK	Potpisan je memorandum o saradnji za projekat Omladinske banke	40.000,00
2.1.1.1 Projekat: Omladinska banka	Učešće neformalnih grupa mladih	Potpisan je memorandum o saradnji za projekat Omladinske banke	77.000,00	

2.1.1.3 Projekat: Proširenje kapaciteta gradske biblioteke	JU Kulturni centar Cazin	Vlastito učešće JU Kulturni centar Cazin u projektu koji će se aplicirati prema Fondaciji za bibliotekarsku djelatnost	3.000,00
2.1.1.3 Projekat: Proširenje kapaciteta gradske biblioteke	Fondacija za bibliotekarsku djelatnost	Pripremit će se aplikacija prema Fondaciji za bibliotekarsku djelatnost koja je od ranije podržavala slične projekte JU Kulturni centar Cazin	13.500,00
2.1.2.1 Projekat: Tehničko opremanje i modernizacija JP RTV Cazin	Kredit	Projekat će se realizirati kreditom JP RTV Cazin	290.000,00
2.2.1.1 Projekat: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju novog vatrogasnog doma	JU Komunalno-stambeni fond Cazin	JU Komunalno stambeni fond ima namjenska sredstva za izradu projektne dokumentacije	30.000,00
2.2.2.1 Projekat: Čišćenje vodotoka	Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva USK	Svake godine Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva USK u Programu rada planira utrošak sredstava vodnih naknada za čišćenje vodotok. Grad Cazin godišnje dobije grant ministarstva za navedenu namjenu u iznosu od 60.000,00 KM.	240.000,00
2.2.2.2 Projekat: Sanacija prioritetnih klizišta	Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Federalni fond za pomoć nastradalim od poplava FBiH	Predate su aplikacije prema navedenim institucijama. Federalni fond za pomoć nastradalim od prirodne nesreće FBiH je na osnovu predate aplikacije već uplatio 11.01.2017. godine iznos od 189.040,00 KM	210.000,00
2.2.2.3 Projekat: Sanacija samoupale uglja „Klenovac“	FZZO F BiH	Aplikacija prema Fondu za zaštitu okoliša F BiH je odobrena.	45.000,00
2.3.1.1 Projekat: Izgradnja parkovskih igrališta za djecu	Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša USK	Pismo namjere Ministarstva	10.000,00
2.3.1.3 Projekat: Rekonstrukcija sportske dvorane	Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša USK	Planira se predati aplikacija	115.000,00
2.3.1.4 Projekat: Uređenje biciklističkih staza	JU Komunalno-stambeni fond	Program uređenja grada	60.000,00
2.3.1.5 Projekat: Izgradnja zatvorenog olimpijskog bazena	JU Komunalno-stambeni fond Cazin	JU Komunalno stambeni fond ima namjenska sredstva za izradu projektne dokumentacije.	10.000,00
2.3.2.2 Projekat: Proširenje kapaciteta dječijeg obdaništa	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK	Planira se predati aplikacija	55.000,00

2.3.3.1 Projekat: Izgradnja osnovne škole Cazin I	Vlada USK	Vlada USK je obećala da će obezbjediti sredstva. Grad Cazin je uputio tekst memoranduma Vladi USK kojim će Grad finansirati projekt u iznosu od 400 hiljada KM, a Vlada USK u iznosu od 1,8 miliona KM.	1.800.000,00
2.4.1.1 Projekat: Osposobljavanje prostorije za kontaktiranje roditelja sa djecom i prostorije za rad sa djecom i mladima.	Ministarstvo zdravstva i socijalne politike USK	Grant sredstva koja se dodjeljuju JU Centar za socijalni rad	10.000,00
3.2.1.1 Projekat: Nabavka specijalnog komunalnog vozila	JKP Čistoća	Sredstva od vlastitih poslovnih prihoda JKP Čistoća	144.000,00
3.2.1.2 Projekat: Izgradnja i uređenje pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice (I faza)	Općina Bužim	Potpisan je Memorandum o međuopćinskoj saradnji	100.000,00
3.2.1.2 Projekat: Izgradnja i uređenje pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice (I faza)	Općina Bosanska Krupa	Potpisan je Memorandum o međuopćinskoj saradnji	100.000,00
3.3.1.2. Projekat: Primjena mjera EE u javnim objektima	Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša USK	Ministarstvo svake godine u saradnji sa UNDP i lokalnim zajednicama realizira ovakve projekte. Posljednji takav projekat je sanacija OŠ Gornja Koprivna koji su finansirali Grad Cazin, Ministarstvo i UNDP u iznosima po 70 hiljada KM.	90.000,00
3.4.1.2. Projekat DECENT – izgradnja biljnog prečištača i sanitarnog kolektora	Fond za zaštitu okoliša	Aplikacija prema Fondu za zaštitu okoliša F BIH je odobrena.	150.000,00
3.4.1.2. Projekat DECENT – izgradnja biljnog prečištača i sanitarnog kolektora	JKP Vodovod	Sredstva od vlastitih poslovnih prihoda JKP Vodovod	32.800,26
3.4.1.3. Projekat: Izgradnja kanalizacionog sistema Cazin-zapad	Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša USK	Sredstva su već prenešena gradu Cazinu na osnovu Ugovora o podršci projektu	115.765,00
3.4.1.3. Projekat: Izgradnja kanalizacionog sistema Cazin-zapad	JKP Vodovod Cazin	Sredstva od vlastitih poslovnih prihoda JKP Vodovod	50.000,00
3.5.1.1. Projekat: Obnova kompleksa tvrđave Ostrožac (I faza)	Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Federalno ministarstvo kulture i sporta	Sredstva su već prenešena gradu Cazinu na osnovu Ugovora o podršci projektu	70.000,00
3.5.1.2. Obnova kuće Nurije Pozderca	F BIH	Okolo 50 hiljada je već obezbjeđeno, ostatak se planira aplicirati.	100.000,00

Iz eksternih izvora (IPA, donatori i ostalo) (u KM)	U procjeni ostalih eksternih izvora finansiranja strateških projekata (izvršene na osnovu identificiranih sporazuma/pisma namjere/projektnih aplikacija donatorima i sl.) identificirani su sljedeći izvori finansiranja:			
	Projekat	Ostali izvori finansiranja	Način finansiranja	Iznos
	1.1.1.4. Projekat: Uspostavljanje servisa za preduzetnike i investitore - "One stop shop"	MEG projekat	Potpisano pismo namjere za saradnju u MEG projektu.	10.000,00
	1.1.1.5. Projekat: Istraživanje potencijala termo-mineralnih voda u Rujnici	Češka razvojna agencija	Aplikacija odabrana od strane Češke ambasade, te je zadužena Češka razvojna agencija za koordinaciju aktivnosti	260.000,00
	1.1.2.2. Projekat prekvalifikacije radnika u skladu sa potrebama tržišta rada	MEG projekat	Potpisano pismo namjere za saradnju u MEG projektu.	7.000,00
	1.2.1.3 Projekat: Izgradnja zelene pijace	MEG projekat	Potpisano pismo namjere za saradnju u MEG projektu.	150.000,00
	2.3.1.2 Projekat: Proširenje i rekonstrukcija Kulturnog centra Cazin	TIKA	Planira se tražiti podrška	317.000,00
	2.3.1.3 Projekat: Rekonstrukcija sportske dvorane	Evropska unija (program Interreg)	Potpisan je ugovor za finansiranje	380.000,00
	2.3.2.1 Projekat: Povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem	UNICEF	Planira se tražiti podrška UNICEF-a koji je već ranije podržavao realizaciju ranijih faza projekta	35.000,00
	2.4.1.2 Projekat: Uspostavljanje Centra za razvoj inkluzivne prakse	Save the Children	Potpisan je memorandum sa Save the Children	270.000,00
	3.1.1.1. Projekat: Rekonstrukcija potisnog i gravitacionog cjevovoda Mutnik	EBRD, SIDA, ORIO	Ugovor o kreditu EBRD, Odluke o donaciji ORIO i SIDA	1.450.000,00
	3.1.1.2. Projekat: Rekonstrukcija vodovodnog sistema Pećigrad	MEG projekat	Potpisano pismo namjere za saradnju u MEG projektu.	300.000,00
	3.1.1.3. Projekat: Uspostava DMA mjernih zona, te implementacija GIS-a vodovodnog i kanalizacionog sistema	MEG projekat	Potpisano pismo namjere za saradnju u MEG projektu.	75.000,00
	3.2.1.1 Projekat: Nabavka specijalnog komunalnog vozila	CMSR	Aplicirano prema CMSR	96.000,00
	3.2.1.2 Projekat: Izgradnja i uređenje pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice (I faza)	CMSR	Razgovarano sa CMSR koji je izrazio interes za projekat.	700.000,00
3.3.1.2. Primjena mjera EE u javnim objektima	UNDP	Poslano pismo namjere Projektu GED	120.000,00	
3.3.1.3 Istraživanje potencijala termo-mineralnih voda u Rujnici	Češka razvojna agencija	Iskazan interes Češke razvojne agencije da finansira ovaj projekat. Grad Cazin uputio pismo namjere ka ovom donatoru.	150.000,00	

	3.4.1.1. Centralni kanalizacioni sistem	EBRD, SIDA, ORIO	Ugovor o kreditu EBRD, Odluke o donaciji ORIO i SIDA	17.575.000,00
	3.4.1.2. Projekat DECENT	SDC	Sredstva su odobrena i uplaćena na osnovu Memoranduma za projekat DECENT	48.647,74
	3.4.1.3. Projekat: Izgradnja kanalizacionog sistema Cazin-zapad	EBRD, SIDA, ORIO	Ugovor o kreditu EBRD, Odluke o donaciji ORIO i SIDA	1.000.000,00
	3.5.1.1. Projekat: Obnova kompleksa tvrđave Ostrožac (I faza)	Evropska unija (program Interreg)	Aplikacija upućena ka EU.	400.000,00
	3.5.1.2. Obnova kuće Nurije Pozderca	Evropska unija (program Interreg)	Aplikacija upućena ka EU.	140.000,00
	3.5.2.1. Uređen park ispod zidina starog grada Cazin	Evropska unija (program Interreg)	Aplikacija upućena ka EU.	300.000,00

Prilog 6: Projekti koji nisu obuhvaćeni planom implementacije

Gradski razvojni tim je u procesu revizije Strategije identifikovao projekte koji mogu doprinjeti ostvarenju sektorskih ciljeva, ali se nisu mogli sa sigurnošću utvrditi izvori finansiranja. Ukoliko se u međuvremenu pronađu finansijska sredstva za realizaciju ovih projekata, JUR-a će u saglasnosti sa nadležnom gradskom službom ove projekte uključiti u Plan implementacije 1+2. U narednoj tabeli prikazana je lista takvih projekata.

Rezervna lista projekata koji nisu obuhvaćeni Planom implementacije 1+2

Projekat /Mjera	Ukupni očekivani ishodi projekta/mjere	Izvori finansiranja		
		Budžet	Eksterni izvori	Ukupno
Projekat: Rekonstrukcija gradskog stadiona	Do 2020.g. povećan broj korisnika aktivnog i rekreativnog sporta za 10 %	120.000	280.000	400.000
Projekat: Izgradnja filter stanice Ljubijankići	Do 2020.g. povećan kapacitet izvorišta za dodatnih 20 l/s.	160.000	160.000	320.000
Projekat: Izrada studijske i investiciono-tehničke dokumentacije za nova izvorišta	Do 2020.g. izvorišta Vrelo i Mlakulja uvršteni u Prostorni plan grada	100.000	0	100.000

U prethodnoj tabeli su predstavljene indikativne procjene strukture finansiranja projekata iz budžeta i eksternih izvora, kako bi se naglasilo za koje je projekte neophodno pojačati aktivnosti mobilizacije sredstava iz eksternih izvora.